

ACCES PENTRU TOȚI

Ghidul UEFA și CAFE de bune practici pentru un stadion
și o experiență de meci accesibile tuturor

ACCES PENTRU TOȚI

CUVÂNT ÎNAINTE	06
Fotbal total, acces total	
Cine trebuie să citească ghidul și de ce?	08
De ce este liberul acces atât de important?	09

MODELUL SOCIAL AL DIZABILITĂȚII

A:1	Ce este modelul social al dizabilității?	14
A:2	Persoane utilizatoare de scaun rulant	14
A:3	Persoane cu mobilitate redusă	14
A:4	Persoane cu dizabilități de vedere parțiale sau totale	15
A:5	Persoane cu dizabilități de auz parțiale sau totale	15
A:6	Persoane cu dizabilități intelectuale	15
A:7	Persoane cu probleme de sănătate mintală	15
A:8	Alți beneficiari ai accesului îmbunătățit	16

GRUPURI INTERESATE

18

LEGISLAȚIA PRIVIND EGALITATEA DE ȘANSE ȘI DREPTURILE PERSOANELOR CU DIZABILITĂȚI

DECLARAȚII DE INTENȚIE PRIVIND ACCESUL PENTRU TOȚI

26

ACCESIBILITATE – AUDIT ȘI PLANIFICARE

30

E:1	Cum se efectuează auditul accesibilității	32
E:2	Ce ar trebui să includă auditul accesibilității	32

F RESPONSABILII ÎN RELAȚIA CU PERSOANELE CU DIZABILITĂȚI 34

G DRUMUL CĂTRE STADION 38

G:1	Contactarea clubului organizator	40
G:2	Drumul către stadion	42
G:3	Punctele de debarcare / îmbarcare	42
G:4	Parcarea	43
G:5	Căile de acces	45
G:6	Indicatoare și semnalizare căi de acces	46
G:7	Angajați și stewarzi	48
G:8	Câini-călăuză	49

H ACCESUL ÎN ZONA STADIONULUI 50

H:1	Intrări și ieșiri	52
H:2	Intrări speciale	53
H:3	Zone cu circulație intensă	54
H:4	Deplasarea pe verticală	54

I ZONELE DE VIZIONARE DIN TRIBUNE 60

I:1	Planuri de integrare în tribună	62
I:2	Scaune cu confort sport și acces facil	63
I:3	Spații destinate persoanelor în scaun rulant	64
I:4	Standarde de vizionare incluzive	66
I:5	Zone de vizionare din tribuna superioară	68
I:6	Zone de vizionare la nivelul terenului de joc	68
I:7	Zone de vizionare din tribuna medie	69
I:8	Flexibilitatea locurilor pe scaune	70
I:9	Zone de vizionare din picioare	71
I:10	Evenimente din zilele fără meciuri	71

J INFORMAȚIE ACCESIBILĂ 72

J:1	Informații oferite în format alternativ	74
J:2	Facilități oferite spectatorilor cu dizabilități de auz totale sau parțiale	77
J:3	Comentarii audio	79

K FACILITĂȚI ACCESIBILE 82

K:1	Toalete accesibile	84
K:2	Camere de prim ajutor	90
K:3	Puncte de procurare a produselor răcoritoare	90
K:4	Loje și zone de primire	91
K:5	Puncte de vânzare și zone comerciale	91
K:6	Media	91

L PĂRĂSIREA STADIONULUI 92

L:1	Căi de ieșire	94
L:2	Sisteme și proceduri de intervenție în caz de urgență	94

M INSTRUIRE PRIVIND CONCEPTUL DE ACCESIBILITATE 98

M:1	Hărțuirea și insultarea persoanelor cu dizabilități	100
M:2	Noțiuni de etichetă recomandată în compania persoanelor cu dizabilități	101
M:3	Limbajul non-discriminatoriu	102
M:4	Comunicarea eficientă	102
M:5	Asistarea unei persoane cu dizabilități	103

N STUDII DE CAZ 104

N:1	Cazul 1	106
N:2	Cazul 2	107
N:3	Cazul 3	109
N:4	Cazul 4	110
N:5	Cazul 5	112

G GLOSAR ȘI REFERINȚE

GLOSAR	114
REFERINȚE	117

Fotbalul este un sport dedicat tuturor, indiferent de culoare sau religie. Prin urmare, experiența unui meci de fotbal văzut pe viu, cu trăirile pe care le provoacă fanilor din întreaga lume, ar trebui să fie accesibilă tuturor – cu toate acestea, nu este. În momentul de față, un procentaj însemnat al populației nu are acces facil la o partidă live, așa cum ar merita, iar printre cei afectați se numără și aproximativ 80 de milioane de persoane cu dizabilități din Uniunea Europeană. Scopul acestui material este să scoată în evidență și să împărtășească soluțiile practice cu ajutorul cărora cluburile de fotbal și stadioanele ar putea oferi acestor persoane experiențe de care să se poată bucura pe deplin.

Audiența partidelor de fotbal din Europa are un caracter multi-cultural din ce în ce mai pronunțat și reprezintă tot mai clar diversitatea socială care caracterizează societatea europeană a zilelor noastre. În plus, dragostea pentru jocul de fotbal și capacitatea de a merge regulat la partide de fotbal sunt deja considerate parte din cultura și tradiția bătrânului continent. Prin urmare, dacă ne dorim o Europă modernă, în totalitate incluzivă, trebuie să ne asigurăm că și stadioanele noastre respectă același principiu.

Acest material informativ nu se prezintă ca soluția universală pentru problemele cu care se confruntă persoanele cu dizabilități atunci când doresc să urmărească un meci live, ci mai degrabă stabilește un standard de bune practici care să le permită asociațiilor afiliate UEFA și cluburilor care le compun să organizeze toate partidele de fotbal pe stadioane accesibile.

În cadrul UEFA, noi credem că suporterul reprezintă întotdeauna sufletul acestui joc. De aceea, sperăm ca acest document, elaborat în colaborare cu partenerul nostru, CAFE (Centrul European pentru Acces în Fotbal), se va dovedi un instrument valoros în efortul de a face fotbalul și experiența zilei de meci, în special, cât mai deschise și mai accesibile tuturor.

Cu cele mai bune gânduri,

Gianni Infantino
Secretar General UEFA

Terminologie privind dizabilitatea în limba română

Dorim să vă supunem atenției diferența dintre utilizarea termenilor „persoană cu handicap” și „persoană cu dizabilități” în textul acestui ghid.

În prezent, cuvântul „handicapat” (având același înțeles ca și cuvântul „invalid”) este tot mai des înlocuit de termenul „persoană cu dizabilități”. Tendința dominantă în lumea modernă este aceea de a utiliza modelul social al dizabilității (descriș mai pe larg în altă secțiune a acestui ghid). Modelul social abilitează persoanele cu dizabilități și scoate în evidență limitările create de barierele sociale și de mediu existente. Ca urmare, este importantă folosirea unui limbaj sau unei terminologii din același registru pentru a descrie persoanele cu dizabilități și evitarea etichetelor „medicale” tradiționale sau a cuvintelor care pot sugera o imagine negativă sau stereotipuri ale persoanei cu dizabilități.

În limba engleză, mai multe sinonime ale cuvântului „invalid” au fost înlocuite cu cuvântul „disabled” (cu dizabilitate), care este acum considerat a fi termenul acceptat. În limba română, termenul neutru și acceptat este acela de „persoană cu dizabilități”. Acesta nu tratează persoana în termeni de „sănătos” sau „bolnav” și nu trezește milă sau sentimente negative.

Difficultatea adoptării terminologiei corecte în limba română derivă nu doar din obiceiul folosirii îndelungate a cuvântului „handicap” în presă și în publicații oficiale, dar mai ales din legislația existentă și din medicină, domenii în care este utilizat doar acest termen și formele sale derivate (ex. „persoană cu handicap”).

În textul acestui ghid, formula „persoană cu dizabilități” o înlocuiește pe aceea de „persoană cu handicap”. Motivul alegerii noastre este acela că primul termen este cel acceptat de către organizațiile neguvernamentale și persoanele cu dizabilități din România ca fiind alternativa neutră și demnă la cuvintele „persoană cu handicap” sau „handicapat”.

Autorii recomandă folosirea termenului „persoană cu dizabilități” ori de câte ori este posibil ca modalitate de a încuraja adoptarea unei percepții noi privind persoanele cu dizabilități ca având aceleași drepturi de a participa la lumea care le înconjoară ca și oricare altă persoană.

Pentru mai multe informații despre terminologia corectă vă invităm să parcurgeți Subcapitolul M:3 al acestui Ghid.

Fotbal total, acces total

În august 2009, UEFA a decis să doneze Asociației Naționale a Suporterilor cu Dizabilități (NADS) premiul pentru acțiuni caritabile primit din partea Principatului Monaco, cu scopul de a pune bazele unei organizații nonprofit care să deservească întregul continent, numită Centrul pentru Fotbal Accesibil în Europa (CAFE).

CAFE a fost creat cu scopul de a se asigura că suporterii cu dizabilități ai celor 53 de asociații afiliate UEFA se vor putea bucura fără probleme de experiența unui meci de fotbal live și se vor simți parte integrantă a acestui fenomen.

Persoanele cu dizabilități reprezintă aproximativ 10% din populația lumii, iar potrivit ultimelor estimări, în jur de 100 de milioane de persoane cu dizabilități trăiesc pe teritoriul acoperit de UEFA. Cel puțin 500.000 dintre acestea iubesc fotbalul și au dreptul să se bucure de fotbal și de acces facil la fel ca toți ceilalți. Cu toate acestea, numeroși oameni cu dizabilități nu își pot exprima pe deplin pasiunea pentru fotbal din cauza unor stadioane nepregătite să îi primească și să îi găzduiască.

CAFE înțelege perfect impactul pe care sentimentele de integrare, autonomie și încredere în forțele proprii le au asupra persoanei cu dizabilități atunci când aceasta este prezentă la un meci și lucrează în strânsă colaborare cu părțile implicate, printre care se numără UEFA, cele 53 de asociații afiliate și cluburile de fotbal din Europa.

Mai mult, CAFE cooperează și cu organizații precum Comitetul de Standardizare al Comisiei Europene (CEN), pentru a ajunge la un numitor comun în privința standardelor în construcții și a bunelor practici pentru stadioane în Europa. CAFE a lucrat cu UEFA și comitetul de organizare al EURO 2012 pentru a le oferi fanilor cu dizabilități acces mai facil la partidele turneului final găzduit de Polonia și Ucraina.

Un alt aspect cheie al activității CAFE este sprijinul direct acordat fanilor cu dizabilități. Ajutate să se organizeze în grupuri pe plan local, persoanele cu dizabilități devin capabile să conlucreze cu forurile de specialitate și cluburile de fotbal pe care le susțin și să continue astfel proiectele CAFE pe plan local și național. De aceea, munca lor este extrem de importantă pentru sustenabilitatea și sprijinul continuu de care se bucură organizația. CAFE își va considera misiunea încheiată doar atunci când accesul egal la serviciile și facilitățile organizatorilor competițiilor fotbalistice va deveni o practică comună.

Vă invităm să accesați site-ul nostru www.cafefootball.eu sau să ne contactați prin email: info@cafefootball.eu, telefon: +44 (0)1244 893586 sau Skype: [cafe-football](https://www.skype.com/en/contacts/cafefootball).

Cine trebuie să citească ghidul și de ce?

Scopul acestui ghid este stabilirea unui standard de bune practici atât pentru stadioanele noi, cât și pentru cele existente, oferind soluții clare, utile, care vor ajuta cluburile, asociațiile naționale și managerii stadioanelor să ofere facilități de înaltă calitate, accesibile, integrante și primitoare pentru toți.

Este important să se țină cont de faptul că îndrumările și standardele incluse în acest document nu reprezintă singura cale prin care se poate atinge obiectivul de a oferi un acces facil tuturor categoriilor sociale. Ghidul are mai degrabă un caracter informativ și nu își propune să impună măsuri blocând astfel soluțiile creative sau îndeplinirea scopului prin metode alternative. Cu siguranță, există și alte soluții de ordin fizic și operațional care pot conduce la același rezultat. De asemenea, materialul nu a fost conceput pentru a înlocui sau bloca propunerile venite chiar din partea persoanelor cu dizabilități sau a profesioniștilor în domeniul accesibilității, în timpul proiectării unui obiectiv, fie că e vorba de o construcție nouă, o modernizare sau o extindere. Dimpotrivă, o astfel de implicare poate fi vitală. Chiar și așa, ghidul poate reprezenta o unealtă neprețuită, capabilă să îi ajute pe manageri și pe proiectanți să crească nivelul de accesibilitate al propriilor cluburi și stadioane, în interesul întregii comunități.

Stadioane noi sunt proiectate și construite permanent, toate fiind diferite, dacă ne gândim la localizare, scara

construcției sau împrejurimi. În plus, stadioanele existente sunt și ele mărite, modificate sau modernizate periodic. Noi sau vechi, acestea au în comun nevoia de a oferi facilități cu un design deosebit, bine deservite și gestionate, dar și servicii pe măsura așteptărilor și cererilor suporterilor și clienților, voluntarilor și angajaților, toți dornici să experimenteze senzațiile unice pe care fotbalul le oferă atât în zilele de meci, cât și în perioadele dintre partide.

Deseori se spune că este dificil să îmbunătățești un stadion deja construit, fără să faci importante schimbări în structura lui. Pur și simplu, această teorie nu este adevărată. Există multe soluții de design și management inteligente și ieftine puse deja în aplicare de cluburi și stadioane din întreaga Europă; soluții pentru facilități și servicii accesibile, capabile să ofere o experiență integrantă, egală, pentru toți membrii unei comunități locale sau regionale și care sporesc masa de suporter a cluburilor.

Acest material ia în calcul standarde de accesibilitate aflate deja, în cele mai multe dintre cazuri, în reglementări și legislații din domeniul construcțiilor. Cu toate acestea, proiectanții și arhitecții ar trebui să accepte realitatea că până și cele mai ridicate standarde locale din acest domeniu satisfac doar la un nivel minim cerințele de accesibilitate. Acestea sunt însă bazate pe presupunerea că minimul este suficient, pe când în realitate ar trebui să reprezinte punctul de plecare către atingerea unui acces

funcțional, egal și demn la tot ce înseamnă construcție. Standardele minime de accesibilitate nu reușesc neapărat să înlăture multe dintre barierele cu care se confruntă persoanele cu dizabilități și cele care au nevoie de un mediu accesibil.

Prin definiție, standardele minime asigură, de obicei, doar un minimum de acces. O proiectare cu adevărat incluzivă pentru întreaga comunitate presupune depășirea acestor condiții de bază. Arhitecții și managerii ar trebui să țină seama întotdeauna mai sus când ridică sau renovează clădiri și spații, pentru a acoperi nevoile unei comunități tot mai diverse, aflate mereu într-un proces de îmbătrânire.

Autorii acestei publicații au încercat să creeze o structură care să reflecte traseul de acces pe stadion într-o zi de meci. Cu toate acestea, fiecare capitol a fost conceput în așa fel încât să poată fi consultat separat. Sperăm că veți găsi acest material atractiv și că vă va fi de ajutor în procesul de îmbunătățire a stadioanelor, fie că sunt noi sau vechi.

Pentru mai multe informații și sprijin, vă rugăm să contactați pe plan local grupurile de suporter cu dizabilități și să țineți cont atât de regulamentele existente în domeniul construcțiilor, cât și de documentele oferite drept referință și prezentate la finalul acestui material.

De ce este liberul acces atât de important?

În general, accesibilitatea a fost tratată ca un subiect care privește doar persoanele cu dizabilități. Cu toate acestea, cercetările au demonstrat că procentul persoanelor care au nevoie de o infrastructură ușor de folosit depășește în mod curent 20%. De stadioanele de fotbal și serviciile accesibile sunt interesați atât personalul angajat, cât și voluntarii, suporterii și clienții cu o paletă largă de cerințe și nevoi speciale, cu toții având beneficii datorită utilizării unor facilități incluzive.

Pasiunea pentru echipele de fotbal și participarea la meciuri pe stadion sunt recunoscute ca părți integrante ale culturii și tradiției europene. Diversitatea iubitorilor de fotbal este tot mai mare, fapt care duce automat la o reprezentativitate crescută a unei societăți europene multi-culturale. În mod natural, tot mai multe persoane cu dizabilități își doresc să asiste la partide de fotbal. În plus, multe cluburi și stadioane oferă deja facilități, servicii și activități în zilele fără meciuri, poziționându-se astfel în centrul atenției comunității locale. În consecință, este de așteptat ca numărul persoanelor cu dizabilități dornice să lucreze ca angajați sau voluntari în fotbal să crească. Pentru a le veni în întâmpinare, în calitate de angajatori, cluburile și stadioanele trebuie să asigure un mediu de lucru complet accesibil.

Numai în Uniunea Europeană* sunt în prezent peste 80 de milioane de persoane cu dizabilități – atât cât însumează populațiile unor țări ca Belgia, Republica Cehă, Grecia, Ungaria și Olanda, respectiv o șesime din populația totală a Uniunii Europene. Unul din patru cetățeni europeni are în cadrul familiei o persoană cu dizabilități, iar 60% dintre

aceștia au printre cunoscuți o persoană cu dizabilități. Persoanele cu o mobilitate redusă reprezintă peste 40% din populația UE. Dintre persoanele cu vârsta de peste 75 de ani, 30% au mobilitate limitată iar peste 20% se confruntă cu mobilitate drastic redusă. Unul din patru oameni va suferi de probleme de sănătate mintală într-un anumit moment al vieții.

În comparație cu persoanele fără dizabilități, numărul persoanelor cu dizabilități care își întâlnesc prietenii sau rudele mai puțin de o dată sau de două ori pe lună este dublu. Jumătate din numărul total al persoanelor cu dizabilități nu a luat niciodată parte la o activitate de relaxare sau sportivă și o treime nu a călătorit niciodată în străinătate sau nu a participat nici măcar la excursii de o zi, din cauza unor locuri și servicii inaccesibile.

Nu mai puțin de 97% dintre europeni consideră că trebuie luate măsuri pentru a integra mai bine în societate persoanele cu dizabilități și 93% susțin că ar vrea să vadă mai mulți bani investiți în eliminarea barierelor de ordin fizic care complică viața persoanelor cu dizabilități.**

*Statistici disponibile pe pagina web a Forumului European al Dizabilității (www.edf-feph.org)

Accesibilitatea este esențială pentru ca persoanele cu dizabilități să își poată exercita toate drepturile și să ia parte cu adevărat la viața comunității. De fapt, în multe țări, un acces dificil în mediul construit este considerat o formă de discriminare și multe dintre acestea au introdus deja amendamente legislative care să reglementeze și să garanteze un acces rezonabil la spațiile și serviciile publice, cum sunt stadioanele sau partidele de fotbal.

Prin urmare, strategia UE privind persoanele cu dizabilități urmărește să elimine barierele care le stau acestora în cale. Comisia Europeană promovează "designul pentru toți", o abordare privind mediul construit care să rezulte în clădiri și spații publice complet accesibile pentru cât mai mulți oameni. * Comisia lucrează și la un cadru legislativ european privind accesibilitatea, care să stabilească un cadru de lucru generalizat pentru bunuri și servicii.

În ciuda diversității soluțiilor tehnice disponibile, la nivel funcțional, persoanele cu dizabilități au nevoi similare în materie de acces, oriunde s-ar afla în Europa. Mai mult, mediile construite cu un nivel de accesibilitate ridicat devin mai atractive din punct de vedere economic. Aceste spații sunt mai flexibile din punct de vedere funcțional, iar infrastructura se dovedește mai sustenabilă, nemaifiind necesare investiții costisitoare ulterioare pentru realizarea adaptărilor.

Este de așteptat ca pe măsură ce audiența meciurilor de fotbal va deveni tot mai reprezentativă pentru largă comunitate europeană, să continue să crească și numărul persoanelor cu dizabilități dornice să asiste la partide alături de familie și prieteni. Prin urmare, persoanele cu dizabilități ar trebui considerate clienți valoroși,

accesibilitatea de calitate devenind astfel nu doar o problemă morală, ci și un atu pentru afaceri. Din punct de vedere moral însă, accesul reprezintă unul dintre drepturile de bază ale omului și un stâlp fundamental al dreptății sociale. Dreptatea socială înseamnă acceptarea oamenilor ca indivizi cărora trebuie să li se asigure șanse corecte și egale de a participa în societate. Un mediu cu adevărat accesibil este acela în care fiecare persoană își poate manifesta propria independență și toate piedicile în calea integrării sale au fost îndepărtate.

CAFE estimează că cel puțin 500.000 de persoane cu dizabilități din zona acoperită de UEFA** au șanse mari să devină spectatori de fotbal activi, asistând regulat la meciuri. Este evident că numărul lor ar putea înregistra o creștere importantă în condiții de acces și șanse egale, când tot mai multe persoane cu dizabilități vor dori să se bucure de statutul de spectator. Persoanele cu dizabilități au dreptul să se bucure ca toți ceilalți de fotbal, de alte sporturi și de toate formele de relaxare și distracție. Iar în cazul fotbalului, acest lucru e valabil la toate nivelurile jocului.

Tot mai multe persoane cu dizabilități își doresc, de asemenea, să călătorească în străinătate pentru a vedea pe viu meciuri de fotbal sau turnee. Pe măsură ce nivelul de acces crește, tot mai multe dintre acestea se vor simți binevenite să ia parte, alături de alți fani, la competiții majore precum UEFA EURO 2012.

Fotbalul are o șansă extraordinară de a stabili standardul la care ceilalți pot aspira și de a schimba viețile multor persoane cu dizabilități, oferindu-le posibilitatea să ducă o viață independentă și împlinită.

Cu toții trebuie să ne dăm interesul pentru a ne asigura că fotbalul este un fenomen cu adevărat incluziv. Vom ști că am reușit atunci când accesul în condiții de egalitate va deveni un standard respectat în întreaga lume a fotbalului.

*Standard obligatoriu m/420 în conformitate cu cerințele europene privind accesibilitatea investițiilor publice în mediul construit

**UEFA are 53 de membri, depășind astfel zona geografică a Europei.

A

MODELUL SOCIAL AL DIZABILITĂȚII

A:1	Ce este modelul social al dizabilității?	14
A:2	Persoane utilizatoare de scaun rulant	14
A:3	Persoane cu mobilitate redusă	14
A:4	Persoane cu dizabilități de vedere parțiale sau totale	15
A:5	Persoane cu dizabilități de auz parțiale sau totale	15
A:6	Persoane cu dizabilități intelectuale	15
A:7	Persoane cu probleme de sănătate mintală	15
A:8	Alți beneficiari ai accesului îmbunătățit	16

A:1

Ce este modelul social al dizabilității?

Când este luată în calcul nevoia construirii unui stadion care să reprezinte un mediu accesibil și incluziv, este imperativă cunoașterea modelului social al dizabilității. Conform acestuia, cauza dizabilității o constituie barierele de ordin fizic, senzorial, intelectual, psihologic și de atitudine, și nu afecțiunile medicale în sine. Este vital să vedem omul, nu dizabilitatea, și să evităm clișeele. De exemplu, o persoană care folosește un scaun rulant este dizabilitată doar atunci când întâlnește trepte sau obstacole ce nu pot fi trecute cu ajutorul unui scaun rulant. La fel, persoanele cu dizabilități de vedere parțiale sau totale sunt dizabiliate doar atunci când informațiile nu le sunt oferite într-un format accesibil și traseele le sunt blocate de bariere fizice sau obstacole de care s-ar putea împiedica. Vechiul model medical al dizabilității considera persoanele cu dizabilități bolnave și le definea folosindu-se de starea lor medicală. O astfel de abordare nu doar că descurajează, ci chiar tratează de pe o poziție superioară persoanele cu dizabilități, care se pot descurca la fel de ușor ca toți ceilalți, cu condiția să beneficieze de un mediu care să răspundă nevoilor lor specifice.

Principalele „categorii” de beneficiari ai accesibilității din perspectiva acestui document sunt descrise mai jos. Este însă foarte important să ținem cont că unele persoane cu dizabilități se lovesc și de bariere „ascunse” și că unele ar putea avea nevoi complexe sau multiple în materie de acces, care să depășească uneori granițele unei categorii

anume (de exemplu, un utilizator de scaun rulant poate avea de asemenea dizabilități de auz sau de vedere). Acestea fiind spuse, trebuie subliniat din nou faptul că persoanele cu dizabilități sunt limitate doar de barierele pe care le întâlnesc și că nu ar trebui definite de aceste „categorii” sau limitări.

A:2

Persoane utilizatoare de scaun rulant

Aproximativ 1% din populație folosește frecvent un scaun rulant sau permanent, mersul pe jos fiind pentru aceste persoane dificil sau imposibil. Acest procentaj este chiar mai mare în rândul persoanelor în vârstă. Utilizatorii de scaun rulant sunt printre cei mai puternic afectați de o proiectare a stadioanelor care nu ține cont de nevoile persoanelor cu o mobilitate limitată. În același timp, oferirea unor spații, facilități și servicii accesibile tuturor ar deservi nu doar persoanele cu dizabilități, ci pe toți cei care doresc să urmărească live meciuri de fotbal sau alte evenimente. Un om aflat în scaun rulant poate fi limitat de bariere fizice sau/și de atitudine.

A:3

Persoane cu mobilitate redusă

Acest grup este format din persoanele care întâmpină dificultăți de deplasare, precum cele care se pot deplasa, dar au nevoie de anumite echipamente ajutătoare sau cele cărora le este dificilă parcurgerea unor distanțe mai lungi. Acestui grup îi sunt de folos facilitățile și serviciile gândite să reducă distanțele și să limiteze nevoia de a petrece mult timp în picioare. Persoanele care aparțin acestui grup pot fi puse în dificultate de bariere fizice sau/și de atitudine.

A:4

Persoane cu dizabilități de vedere parțiale sau totale

Persoanele care fac parte din această categorie sunt ajutate de căi de acces libere și de signalistică ce include suprafețe tactile, culori contrastante, suprafețe non-reflectorizante, dar și de un sistem informațional alternativ, ca Braille, tipărituri de mari dimensiuni, mesaje audio și chiar comentarii audio live. Este important să ținem cont de faptul că doar 18% din persoanele care intră în această categorie nu văd; cele mai multe au o vedere limitată sau redusă. Persoanele cu dizabilități de vedere parțiale sau totale pot fi puse în dificultate de bariere senzoriale, fizice sau/și de atitudine.

A:5

Persoane cu dizabilități de auz parțiale sau totale

Acest grup este alcătuit din persoanele cu surditate (de exemplu, cele care nu aud la nivel funcțional), care deseori folosesc limbajul semnelor și cărora le sunt utile serviciile oferite de interpreți pentru limbajul semnelor sau telefoanele care transformă textul în voce. Totuși, majoritatea acestor persoane aud parțial și prin urmare le pot fi de ajutor aparatele auditive, circuitele de transmitere

a sunetelor pe bază de inducție electromagnetică sau pe bază de infraroșii pasive. Pierderea auzului este de departe cea mai răspândită afecțiune și deseori se agravează odată cu trecerea timpului, fiind posibil ca unele persoane să nu își dea seama de nivelul la care le este afectat auzul. Persoanele cu dizabilități de auz parțiale sau totale pot fi puse în dificultate de bariere senzoriale sau/și de atitudine.

A:6

Persoane cu dizabilități intelectuale

Acestor persoane le sunt de folos servicii flexibile, documente ușor de citit, care conțin un limbaj simplificat și planuri logice ale stadioanelor. În plus, angajații și stewarzii care deservește stadioanele trebuie să fie atenți la nevoile acestora, în special în privința comunicării și a orientării în zilele de meci. De exemplu, o persoană cu autism ar putea avea o rutină sau un comportament preferat pentru o zi de meci, extrem de importante pentru starea sa de bine și care pot fi cu ușurință încurajate. Persoanele cu dificultăți de învățare pot fi puse în dificultate de bariere intelectuale sau/și de atitudine.

A:7

Persoane cu probleme de sănătate mintală

Acest grup beneficiază de o abordare flexibilă și o atitudine înțelegătoare, în special în zilele de meci. Este important ca angajații și voluntarii să fie instruiți în acest sens, pentru a putea ține cont de anxietățile pe care le pot simți persoanele din această categorie, cum ar fi teama de locuri necunoscute sau de spații închise sau nou întâlnite. Persoanele din acest grup pot fi puse în dificultate de bariere de ordin psihologic sau/și de atitudine.

A:8

Alți beneficiari ai accesului îmbunătățit

Pe lângă persoanele cu dizabilități, multe alte persoane pot profita din plin de stadioane accesibile și incluzive, cum ar fi:

- suporterii, voluntarii, angajații și jucătorii accidentați (entorse la gleznă, fracturi, etc.);
- femeile însărcinate și părinții care asistă alături de copii la meciuri sau alte evenimente;
- copiii;
- clienții, voluntarii și suporterii în vârstă, care s-ar putea număra și printre cei mai vechi susținători ai unui club;
- persoanele de statură mică (descrise în general ca fiind adulți cu o înălțime de maxim 1,4 m);
- spectatorii străini care nu cunosc limba și care nu ar putea înțelege o signalistică complexă;
- membrii echipelor de urgență și de prim ajutor.

Evident, în orice moment, un număr mare de persoane beneficiază direct de pe urma unor stadioane complet accesibile. Și mai important, toate vor beneficia de astfel de facilități într-un anumit moment al vieții, ca rezultat al procesului natural de îmbătrânire, însoțit de cele mai multe ori de o reducere a funcțiilor senzoriale și fizice ale organismului.

GRUPURI INTERESATE

B

Grupuri interesate

Deși acest material face deseori referire directă la cluburi și proprietari de stadioane, el a fost creat pentru a putea fi folosit și ca ghid de bune practici pentru toți cei implicați în construcția, modernizarea și managementul zilnic al stadioanelor noi sau existente, precum și al facilităților și serviciilor oferite de cluburi, cu ocazia meciurilor sau altor evenimente.

Fiecare dintre noi poate contribui la eliminarea barierelor de ordin fizic, senzorial, psihologic și intelectual care încă exclud complet sau limitează alegerile și experiențele majorității persoanelor cu dizabilități, ale rudelor și prietenilor alături de care își doresc să asiste la partide de fotbal în întreaga Europă. Cu toate acestea, există un număr de grupuri interesate care au puterea să dicteze schimbări reale, cu un impact important și de durată în acest sens.

Printre grupurile interesate se numără:

- guverne locale, naționale și europene, miniștri și parlamentari;
- forurile de conducere din fotbal, în special UEFA și asociațiile afiliate, ligile din care acestea fac parte, asociațiile regionale și cluburile în sine;

- proprietarii și investitorii cluburilor de fotbal (inclusiv proprietari din mediul privat, acționari și asociațiile de suporteri);
- proprietarii stadioanelor de fotbal, operatori, acționari și administratori (președinți, directori generali, directori executivi și manageri);
- arhitecți, designeri, proiectanți, manageri de proiect, ingineri, consultanți din domeniul accesibilității și construcțiilor, consilieri tehnici și specialiști în designul incluziv;
- sponsori ai cluburilor și ai proiectelor de construire de noi stadioane;
- grupuri alcătuite din suporteri cu dizabilități, organizații care militează pentru drepturi egale și apără interesele persoanelor cu dizabilități, grupuri de suporteri și asociații.

LEGISLAȚIA PRIVIND EGALITATEA
DE ȘANSE ȘI DREPTURILE
PERSOANELOR CU DIZABILITĂȚI

LegislaȚia privind egalitatea de șanse și drepturile persoanelor cu dizabilităȚi

Autorii acestui material speră ca guvernarea să revizuiască și, acolo unde este necesar, chiar să îmbunătățească legislaȚia în vigoare în domeniul dizabilității și egalității (inclusiv normativele și regulamentele privind construcȚiile). Acolo unde astfel de prevederi nu există încă, ne așteptăm ca guvernele să adopte o legislaȚie solidă, bine articulată, care să ofere oportunități egale și incluzive persoanelor cu dizabilităȚi, inclusiv în privinȚa accesului în spaȚiile și clădirile publice, cum sunt stadioanele de fotbal.

În plus, fiecare asociaȚie fotbalistică ar trebui să includă în procesul de licenȚiere a cluburilor reguli stricte cu privire la un acces egal și incluziv la facilităȚi și servicii. Acest aspect este cu atât mai important acolo unde nu există o legislaȚie în domeniu bine pusă la punct, dar este un plus necesar chiar și acolo unde există deja reglementări în privinȚa accesibilității și a egalității în drepturi.

DECLARAȚII DE INTENȚIE
PRIVIND ACCESUL
PENTRU TOȚI

Declarații de intenție privind accesul pentru toți

Fiecare furnizor de servicii, inclusiv cluburile de fotbal și stadioanele, ar trebui să facă publice scopul și obiectivele din domeniul responsabilității sociale, care să sublinieze angajamentul acestora de a asigura un acces liber și egal la cele mai bune facilități și servicii posibile tuturor vizitatorilor și angajaților lor. Acestea ar trebui să includă facilități accesibile și incluzive pentru persoanele cu dizabilități.

Declarația de intenție a clubului ar trebui să prezinte foarte clar facilitățile și serviciile care vor fi oferite.

- **Facilități:** zonele de acces pe stadion și spațiile în care se pot strânge suporterii, locurile pe scaune, standurile și spațiile de socializare, magazinul clubului, zonele de catering, spațiile de primire și zonele destinate conferințelor, zonele VIP, birourile angajaților, casele de bilete, recepția, etc.
- **Servicii:** operațiunile clubului, vânzarea de bilete, asistență personală, acolo unde este necesar, informații (de exemplu, cu privire la facilități și servicii accesibile ca locuri de parcare dedicate, disponibile în zilele de meci), informații referitoare la deplasări, date de contact pentru relații clienți și linii telefonice dedicate, pagini web, publicații, programe de meci, etc.

Totodată, pe lângă această prezentare și asumare a obiectivelor de responsabilitate socială, clubul ar trebui să identifice o persoană, preferabil director al clubului,

membru al conducerii sau membru al executivului, care să fie desemnată responsabilă în toate problemele ce vizează accesibilitatea stadionului și accesul persoanelor cu dizabilități și care să aibă puterea de a implementa noi politici în organizarea și funcționarea clubului. Nu în ultimul rând, ar trebui numit și un Coordonator în relația cu persoanele cu dizabilități (mai multe detalii la capitolul F).

Documentul ar trebui să abordeze și problema accesibilității, redactată cu ajutorul unui auditor specializat, care să realizeze un audit al accesibilității și să întocmească o strategie de creștere a nivelului de accesibilitate, dar și un plan de afaceri cu îmbunătățirile necesare a fi realizate într-un timp cât mai scurt, pentru a asigura un acces liber și egal în club, în zona stadionului, la facilități și servicii. Declarația de intenție ar trebui să includă angajamentul revizuirii anuale a planului de accesibilitate, ca parte a eforturilor susținute asumate de club pentru îmbunătățirea facilităților și serviciilor oferite persoanelor cu dizabilități. Mai multe detalii despre contractarea unui audit al accesibilității pot fi găsite la capitolul E.

În final, printre obiectivele asumate de cluburi ar trebui să se numere și angajamentul de a instrui membrii personalului, stewartii și voluntarii din domeniul relațiilor cu clienții, cu privire la eticheta interacțiunii cu persoanele cu dizabilități și la nevoia acestora de acces asistat.

Pe scurt, declarația de intenție ar trebui să definească foarte clar angajamentul de a oferi acces egal persoanelor cu dizabilități, în calitate de clienți, suporterii, angajați și voluntari, apelând la măsuri de bună practică în designul stadioanelor noi sau existente, implementând politici și proceduri recomandate de experți și aplicate de personal specializat și organizând strategii de management și sesiuni de instruire privind bunele practici din domeniu.

Clubul ar trebui să inițieze consultări pe aceste teme cu suporterii cu dizabilități și grupurile sau asociațiile care îi reprezintă. Acolo unde astfel de forme de organizare nu există, ar trebui contactate formele locale de organizare ale persoanelor cu dizabilități. CAFE poate să ofere sprijin în acest domeniu.

E

ACCESIBILITATE – AUDIT ȘI PLANIFICARE

E:1	Cum se efectuează auditul accesibilității	32
E:2	Ce ar trebui să includă auditul accesibilității	32

E:1

Cum se efectuează auditul accesibilității

Cel mai eficient mod pentru ca un club de fotbal să se asigure că răspunde nevoilor persoanelor cu dizabilități este cu ajutorul unui audit al accesibilității, atât pentru stadion, cât și pentru alte zone de interes, pe baza căruia să fie creionată apoi o strategie de îmbunătățire a accesului și un plan concret de îndeplinire a obiectivelor stabilite.

În mod ideal, un audit al accesibilității ar trebui efectuat de un profesionist din domeniu sau de un consultant care să se poată distanța de interesele clubului și să poată lucra independent, făcând verificări în detaliu. Acolo unde este posibil, este recomandată contractarea unui auditor care a mai verificat arene sportive de mari dimensiuni, cum sunt stadioanele de fotbal, și care este familiarizat cu principiile unor clădiri incluzive și ale unor servicii accesibile, cu legislația din domeniul dizabilității, egalității în drepturi și a muncii, a reglementărilor referitoare la construcții și siguranță, precum și cu ghidurile de bune practici și rapoartele tehnice disponibile. Situațiile variază de la o țară la alta, așa că atât cluburile, cât și administratorii stadioanelor ar trebui să se consulte pe plan local pentru identificarea persoanelor potrivite pentru a realiza un astfel de audit. Pentru mai multe informații, vă rugăm să contactați CAFE sau organizațiile naționale care susțin interesele persoanelor cu dizabilități.

Fiecare locație sau proiect care trebuie auditat va fi diferit. Ar putea fi vorba de un stadion existent, care trebuie modernizat sau adaptat pentru a putea oferi facilități accesibile și pentru a elimina barierele existente, un stadion care trece printr-un proces de mărire a capacității tribunelor sau chiar o construcție complet nouă.

Indiferent de situație, scopul unui audit al accesibilității ar trebui să fie identificarea facilităților și serviciilor care ar putea crea sau impune bariere de ordin fizic, senzorial, psihologic și intelectual asupra numeroase persoane cu dizabilități, incluzând aici angajați, voluntari, clienți și suporteri, atât în zilele de meci, cât și în cele fără un eveniment organizat.

Este recomandat ca auditul să fie condus sub forma vizitei unei persoane cu dizabilități pe stadion și în spațiile clubului, pornind de la parcare accesibilă sau punctul de debarcare și terminând în cel mai îndepărtat loc din stadion care ar putea fi accesat.

O astfel de abordare va oferi soluții practice pentru eliminarea barierelor întâlnite pe parcurs, în fiecare etapă a vizitei. Factorii de decizie și auditorii pot folosi chiar structura acestui document pentru o abordare practică, pas cu pas, a procesului de evaluare a clădirilor și spațiilor administrate, făcând referiri la soluțiile de bună practică descrise în fiecare secțiune.

Dar țineți cont de un lucru: asigurarea unui acces de calitate necesită mai multă atenție decât simpla implementare a unui ghid cu recomandări sau bifare a unei liste de verificare. Este întotdeauna necesar un proces continuu de consultare și revizuire în detaliu.

E:2

Ce ar trebui să includă auditul accesibilității

- O declarație de conformitate cu principiile și ghidurile de bună practică, cu legislația națională din domeniul dizabilității și egalității în drepturi și cu regulile de siguranță în construcții (cu referințe la sursele de informare folosite).
- Filosofia și strategia clubului în abordarea unui design integrant, a întreținerii, îmbunătățirii și managementului propriilor facilități și servicii.
- Toate problemele sau constrângerile, care ar trebui să fie identificate clar, descrise cu acuratețe și datate.
- Consultări cu persoane cu dizabilități, inclusiv cu propriii suporteri, clienți și angajați cu dizabilități.
- Auditorul ar trebui să asculte părerile unui număr mare de persoane cu dizabilități, care se confruntă cu nevoi diferite de accesibilitate. O astfel de abordare va contribui la identificarea tuturor barierelor care le pot sta în cale și îi va permite clubului să implementeze cele mai eficiente soluții pentru incluziune. Cluburile pot profita de experiența vastă a grupurilor și organizațiilor locale și naționale ale persoanelor cu dizabilități, dar și de sfaturile propriilor suporteri și angajați cu dizabilități.
- Auditorul trebuie să întocmească o listă de verificare a nivelului de accesibilitate existent, care să poată fi folosită atât de suporterii cu dizabilități ai clubului (sau de o

organizație locală a persoanelor cu dizabilități), cât și de auditor și de club, pentru a verifica permanent situația la zi și pașii care mai trebuie făcuți. Vă rugăm să contactați CAFE, dacă aveți nevoie de un formular-tip pentru o astfel de evaluare.

- Ca parte a sprijinului susținut oferit suporterilor de fotbal cu dizabilități, CAFE sprijină grupurile locale care doresc să organizeze propriile organizații locale de sprijin al suporterilor cu dizabilități pe lângă cluburile locale sau chiar la nivel național. Acolo unde astfel de organizații funcționează deja și există un dialog permanent între club și suporterii cu dizabilități, situația este aproape mereu mai bună.
- O descriere amănunțită, făcută pas cu pas, a stadionului existent și a spațiilor clubului de fotbal, care să identifice toate barierele pe care le-ar putea întâlni o persoană cu dizabilități, conținând hărți detaliate și fotografii, cu descrieri și date pentru referințe viitoare. Datele de construcție sau extindere a facilităților ar trebui notate și atașate copiilor după certificatele de construcții și de siguranță.
- Minimul necesar este format dintr-o descriere amănunțită și, acolo unde este nevoie, din hărțile, diagramele și fotografiile următoarelor zone:
- Drumul către stadion, inclusiv accesul cu mijloacele de transport în comun; spațiile de parcare proprii sau din apropiere; căile de acces și culoarele; signalistica și hărțile de orientare (atât în afara, cât și în interiorul stadionului); intrările în stadion; rutele circulate și zonele în care se strâng suporterii; căile de ieșire; toate scările, lifturile și rampele de acces; tribunele stadionului și locurile pe scaune; zonele de servicii (inclusiv toaletele, magazinele, punctele de vânzare de alimente și băuturi, restaurantele), zonele de primire oaspeți și sălile de conferință; zonele VIP

și lojele conducerii; birourile angajaților; casele de bilete și zonele dedicate relațiilor cu clienții; recepția; sediul clubului și locurile de întâlnire; facilitățile comunitare existente în zona stadionului.

- Procedurile operaționale și politicile existente în domeniul dizabilității și egalității în drepturi, precum cele care țin de vânzarea biletelor și de locurile de parcare special amenajate; informațiile referitoare la deplasări; informații despre club, inclusiv despre facilitățile și serviciile oferite în zilele de meci; contacte pentru serviciul de relații clienți și linii telefonice dedicate; paginile web, publicațiile editate de club și programele de meci; planul de evacuare în caz de urgență a persoanelor cu dizabilități (atât în zilele de meci, cât și în cele fără); pregătirea personalului (eticheta interacțiunii cu persoanele cu dizabilități și conștientizarea privind accesibilitatea).
- Un audit efectuat într-o zi de meci, pentru a se asigura că există un acces de calitate atunci când stadionul funcționează la capacitate maximă. Vizibilitatea din perspectiva utilizatorilor de scaun rulant ar putea părea adecvată atunci când stadionul este gol, însă aceasta poate fi obstrucționată atunci când în jur sunt alți spectatori, care în anumite momente se pot ridica în picioare, cum se întâmplă la ceremoniile de deschidere, intonarea imnurilor sau în momentele tensionate ale meciurilor. La fel, o signalistică bună într-o zi fără meci s-ar putea dovedi inaccesibilă atunci când zonele de acces sunt aglomerate.
- O strategie cu prioritățile de îmbunătățire a accesibilității și un plan de afaceri, care să identifice și să însumeze toate problemele de acces ce necesită rezolvare, ordonate în ordinea descrescătoare a gradului de urgență. Acest document, întocmit de comun acord cu toate grupurile interesate, ar trebui să descrie clar schimbările necesare

(cu un program clar de execuție), pentru a îndepărta barierele de ordin fizic, senzorial, psihologic și intelectual și pentru a garanta adaptări și îmbunătățiri ale facilităților și serviciilor în conformitate cu acest ghid de bune practici.

- Exemple concrete de îmbunătățiri. Mai multe exemple concrete de soluții de design în conformitate cu bunele practici din domeniu pot fi consultate în capitolul N. Vă rugăm să contactați CAFE pentru mai multe informații și pentru o listă a cluburilor care au apelat la soluții inteligente pentru a-și îmbunătăți accesibilitatea.
- O revizuire a declarației de intenție a clubului, incluzând o misiune actualizată privind accesibilitatea și incluziunea. Mai multe detalii pot fi găsite în capitolul D.

RESPONSABILII ÎN RELAȚIA CU PERSOANELE CU DIZABILITĂȚI

Responsabilii în relația cu persoanele cu dizabilități

Cluburile de fotbal ar trebui să ia în calcul numirea unui Responsabil în relația cu persoane cu dizabilități, care să aibă rolul de a se asigura că toți angajații, voluntarii, suporterii și oaspeții din zilele cu meci sau fără meci beneficiază de servicii și facilități incluzive.

Fiind însărcinată să implementeze toate politicile și procedurile referitoare la accesibilitate și dizabilități în spațiile stadionului și ale clubului, această persoană trebuie să stăpânească foarte bine legislația din domeniu și soluțiile de bună practică pentru asigurarea unui mediu accesibil.

Responsabilul în relația cu persoanele cu dizabilități trebuie să se asigure de consecvența clubului în îndeplinirea îndatoririlor față de persoanele cu dizabilități și în punerea în aplicare a strategiei sau planului de afaceri menite să îmbunătățească accesibilitatea spațiilor și servicii. Acesta trebuie să se ocupe și de instruirea personalului angajat sau voluntar cu privire la regulile de etichetă în relația cu persoanele cu dizabilități (mai multe detalii, la capitolul M) și conștientizarea angajaților privind accesibilitatea, precum și să ofere sfaturi angajaților și voluntarilor cu dizabilități.

Responsabilul în relația cu persoanele cu dizabilități ar trebui să fie întotdeauna disponibil în zilele de meci sau în cele în care sunt organizate alte evenimente și ar trebui să aibă o comunicare directă cu administratorul stadionului și cu un

director al clubului care are putere de decizie în probleme legate de acces incluziv și alte nevoi ale persoanelor cu dizabilități.

Grație noului regulament de licențiere a cluburilor stabilit de UEFA (Articolul 35 al Manualului de licențiere UEFA 2010 și regulile Fair Play-ului Financiar)*, toate cluburile implicate în competițiile organizate de UEFA sunt obligate să desemneze și o persoană responsabilă cu dialogul dintre club și suporterii, începând cu sezonul 2012/2013.

Chiar dacă încă se lucrează la un set minim de cerințe care trebuie îndeplinite de persoana responsabilă cu dialogul dintre club și suporterii, este de așteptat ca aceasta să colaboreze îndeaproape cu responsabilii în relația cu persoanele cu dizabilități. De asemenea, este posibil ca o singură persoană să poată îndeplini ambele roluri la unele cluburi, dar în cazurile respective va fi nevoie ca aceasta să fie bună cunoscătoare a legislației și regulamentelor pentru construirea unor clădiri accesibile și să fie familiarizată cu conceptul de design incluziv al facilităților și serviciilor.

*Conform Articolului 35 al Manualului de Licențiere UEFA 2010 și Regulamentului privind Fair Play-ul Financiar, începând din sezonul 2012/13, cluburile înscrise în competiții UEFA sunt obligate să desemneze o persoană responsabilă cu dialogul dintre club și suporterii (SLO) pentru a asigura un dialog constructiv între club și fani. Conceptul de SLO a fost aprobat în unanimitate de asociațiile naționale reprezentate în Comitetul de Licențiere UEFA și a fost elaborat în colaborare cu organizația Supporters Direct.

DRUMUL CĂTRE STADION

G:1	Contactarea clubului organizator	40
G:2	Drumul către stadion	42
G:3	Punctele de debarcare / îmbarcare	42
G:4	Parcarea	43
G:5	Căile de acces	45
G:6	Indicatoare și semnalizare căi de acces	46
G:7	Angajați și stewarzi	48
G:8	Câini-călăuză	49

G:1

Contactarea clubului organizator

Unele cluburi oferă linii telefonice dedicate suporterilor cu dizabilități și vizitatorilor care ar putea avea nevoie de informații speciale sau chiar de asistență privind accesul pe stadion. Cu toate acestea, toți angajații departamentului de relații cu clienții trebuie să fie familiarizați cu facilitățile și serviciile accesibile oferite de stadion și clădirile clubului, inclusiv cu locurile de parcare dedicate persoanelor cu dizabilități și punctele de întâlnire (vezi secțiunile G:3 și G:4).

Angajații departamentelor de ticketing, relații cu clienții și asistență telefonică trebuie să știe cum funcționează aparatele auditive, dar și serviciile dedicate persoanelor cu dizabilități de auz parțiale sau totale. Printre acestea s-ar putea număra și un serviciu telefonic local care să-i permită unei persoane cu dizabilitate de auz totală să poată comunica prin telefon, cu ajutorul unui terț care transformă discursul vorbit în text scris și viceversa.

Circuitele de transmitere a sunetelor pe bază de inducție electromagnetică sau alte sisteme care transmit semnalele sonore către unele tipuri de aparate auditive ar trebui să fie disponibile la toate punctele de relații cu clienții, inclusiv la casele de bilete, recepție, magazine și cafenele. Iluminatul de calitate și geamurile nereflectorizante cresc vizibilitatea vânzătorilor și a reprezentanților în relația cu clienții, fiind de folos persoanelor cu dizabilități de auz parțiale sau totale care au abilitatea de a citi pe buze. Casele de bilete, dar și birourile de recepție și de relații clienți (sau măcar unul dintre birourile/ghișeele existente) trebuie să fie accesibile

și la un nivel de înălțime corespunzător pentru utilizatorii de scaun rulant. Într-o încăpere cu mai multe case de bilete, este suficient chiar și un singur punct special amenajat și dotat cu facilități de comunicare, cu condiția ca acesta să fie evidențiat în mod vizibil, utilizând signalistica internațională specifică persoanelor cu probleme de auz. Totodată, este important ca în astfel de zone clubul să se asigure că există un acces facil și că o persoană cu dizabilități nu va fi nevoită să petreacă foarte mult timp la rând.

Suporterilor și clienților cu dizabilități ar trebui să le fie ușor să își procure singuri bilete la meciuri și alte evenimente, la fel ca toți ceilalți, fie că e vorba de achiziții online, de la ghișeu sau prin telefon. Oricare ar fi sistemul disponibil, este important ca aceste servicii să fie complet accesibile.

Mai mult, cei care se ocupă de managementul vânzării de bilete trebuie să se asigure că persoana cu dizabilități posesoare de bilet nu va fi discriminată. Acest lucru înseamnă că există locuri accesibile pentru toate categoriile de bilete, astfel încât persoanele cu și fără dizabilități să se bucure de un acces egal la aceleași oferte de fidelitate și oferte pentru membri, abonamente sau bilete pentru un singur meci, bilete la meciurile din deplasare, etc.

Angajații trebuie să cunoască în detaliu configurația întregului stadion, inclusiv zonele de vizionare, facilitățile și serviciile pentru persoanele aflate în scaun rulant și pentru persoanele cu dizabilități care ar putea avea nevoie de locuri cu confort sporit și cu acces facil.

În cazul în care un spectator cu dizabilități are nevoie de un însoțitor sau de un asistent personal pentru a putea urmări un meci sau un alt eveniment ori pentru a primi sprijin și îngrijire speciale, acestuia trebuie să i se ofere un bilet gratuit. Este important ca angajații de la casele de bilete să înțeleagă că un spectator cu dizabilități care nu sunt evidente poate să aiba la rândul său nevoie de un bilet în plus pentru însoțitorul sau asistentul său personal. De exemplu, un spectator cu dizabilități intelectuale s-ar putea deplasa fără probleme, dar va avea în continuare nevoie de asistență pentru a fi ghidat în interiorul stadionului și pentru propria siguranță. De asemenea, o persoană cu epilepsie care poate avea oricând o criză ar putea avea nevoie la rândul său de sprijinul unui însoțitor sau asistent personal.

Un spectator cu dizabilități care are mai multe cerințe speciale ar putea avea nevoie de mai mulți însoțitori sau asistenți pentru îngrijire medicală sau personală, cum este cazul celor care au nevoie de un aparat de ventilație portabil sau de o sursă de oxigen. Astfel de persoane nu trebuie considerate “prea bolnave” pentru a asista la un meci sau la alt eveniment și nici privite ca un potențial factor de risc de siguranță sau sănătate. Din contră, cluburile ar trebui să dea dovadă de înțelegere și să delete ceară sfaturi pentru a-i putea primi în condiții bune pe spectatorii din această categorie. Cele mai multe cluburi se descurcă admirabil în astfel de cazuri.

Un spectator cu dizabilități care are nevoie de însoțitor sau asistent personal nu ar trebui să plătească mai mult (incluzând aici biletul însoțitorului) decât oricare alt spectator. În aceeași idee a egalității în drepturi, nu ar trebui să existe așteptarea ca un club de fotbal sau un stadion să ofere bilete gratuite tuturor persoanelor cu dizabilități. Multe dintre aceste persoane preferă să plătească același preț ca și restul spectatorilor, cu condiția să se bucure de aceleași servicii și facilități, să aibă acces la aceleași categorii de bilete și la toate zonele din stadion, inclusiv la zonele de primire. Cu toate acestea, unele cluburi de fotbal și stadioane încă oferă o serie de facilități, cum ar fi bilete gratuite sau la prețuri reduse, pentru fanii locali cu dizabilități. Aceasta este însă o decizie care depinde de fiecare club în parte, după consultări cu propriii suporteri și vizitatori.

Nu este potrivit ca solicitarea unei dovezi a dizabilității să fie o regulă - angajații sunt sfătuiți să dea dovadă de sensibilitate în această problemă. Cu toate acestea, un club de fotbal sau un stadion ar trebui să poată solicita unele dovezi ale dizabilității atunci când există dubii justificate. Este recomandată consultarea grupurilor și organizațiilor locale ale persoanelor cu dizabilități, pentru o abordare sensibilă și corectă. Angajații cluburilor de fotbal și ai stadioanelor trebuie să fie la curent cu legislația locală din domeniu și este important să se țină cont de faptul că nu toate țările dețin o evidență dedicată persoanelor

cu dizabilități. Unele țări consideră astfel de evidențe inacceptabile, pentru că acestea descriu persoana cu dizabilități folosindu-se de diagnosticul medical, în loc să apeleze la modelul social al dizabilității (vezi capitolul A). Asta înseamnă că tipurile de dovezi solicitate ar putea varia de la o țară la alta.

G:2

Drumul către stadion

Meciurile de fotbal și celelalte evenimente găzduite de stadioane atrag multe mii de spectatori. Prin urmare, sosirea și plecarea de la stadion în timpul unor astfel de evenimente pot ridica provocări importante pentru persoanele cu dizabilități. Este esențial ca transportul și intrările să fie accesibile, așa că managerii cluburilor și administratorii stadioanelor trebuie să fie preocupați de dezvoltarea unui plan de acces pentru suporterii cu dizabilități și ceilalți clienți.

Infrastructura locală joacă un rol esențial în asigurarea unui transport public accesibil, care să poată deservi un număr mare de spectatori, inclusiv persoane cu dizabilități care doresc să ajungă la stadion în zilele de meci. Rețeaua de căi ferate din Europa devine tot mai accesibilă pentru persoanele cu dizabilități, la fel ca sistemele de transport public din numeroase orașe, astfel încât prezentarea celor mai facile rute de la stațiile de transport public către stadion și invers ar trebui să facă parte din orice strategie de acces sau plan de afaceri menit să rezolve problema accesibilității.

Acolo unde rețeaua de transport public continuă să fie greu de utilizat de către persoanele cu dizabilități, autoturismele rămân cel mai folosit mijloc de transport pentru persoanele în scaun rulant, dar și pentru cele cu alte dizabilități. Alte opțiuni pentru deplasarea către stadion rămân microbuzele, taxiurile și autocarele. Cluburile de fotbal și administratorii arenelor ar trebui să se asigure că suporterii, clienții, angajații și voluntarii cu dizabilități au parte de locuri de parcare rezervate și puncte de debarcare/îmbarcare accesibile, unde pot fi lăsați sau luați de mijloacele de transport cu care vin și pleacă de la stadion.

G:3

Punctele de debarcare /
îmbarcare

Este important să se țină cont de faptul că multe persoane cu dizabilități ajung la stadion cu taxiul sau sunt lăsate în zonă de o mașină, un autocar sau un microbuz. Dacă locurile de parcare în zona stadionului sunt limitate, la fel ca și accesul, așa cum se întâmplă în cazul stadioanelor amplasate în centrul orașelor, este esențial să se asigure accesul către niște puncte de debarcare/îmbarcare aflate în apropierea intrărilor pe stadion.

Managerii cluburilor și ai stadioanelor pot lua în calcul eliberarea unor permise de liberă trecere pentru suporterii cu dizabilități, pentru a fi siguri că aceștia ajung cu ușurință la punctele de debarcare/îmbarcare în zilele de meci. Aceste permise, care ar trebui oferite și angajaților cu dizabilități, pot ușura și munca forțelor de securitate și a polițiștilor rutieri din zonă, care i-ar putea identifica fără probleme pe fanii și angajații cu dizabilități.

Puncte de debarcare/îmbarcare accesibile trebuie să fie disponibile la cel mult 50 de metri de punctele de acces în stadion folosite de persoanele cu dizabilități. Acolo unde este posibil, aceste puncte de debarcare/îmbarcare trebuie să fie acoperite. De asemenea, trebuie să existe suficient spațiu pentru ca persoanele cu dizabilități să poată coborî/urca ușor și în siguranță, fără a cauza o aglomerație sau blocare a traficului din zonă. În special pentru utilizatorii de scaun rulant, aceasta înseamnă un spațiu mai larg între vehicul și trotuar (vezi figura 1). Transferul unei persoane

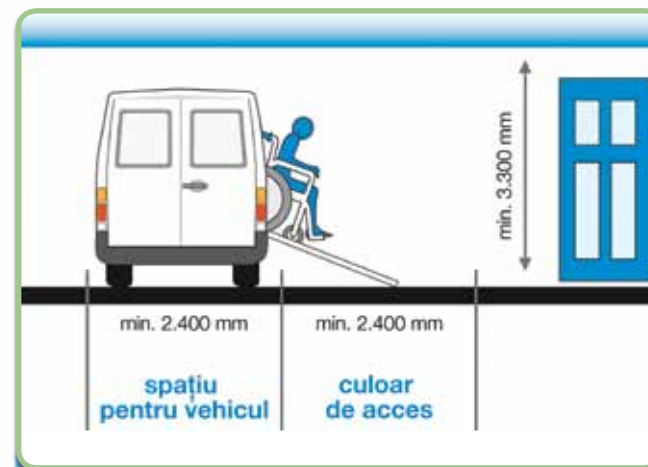

Figura 1 – Un punct de debarcare/îmbarcare accesibil

din mașină într-un scaun rulant aflat pe trotuar poate fi în multe cazuri atât dificil, cât și periculos.

Punctele de debarcare/îmbarcare trebuie să fie accesibile și pentru dubele și microbuzele dotate cu rampă posterioară sau laterală sau cu elevatoare cu ajutorul cărora persoana cu dizabilități debarcă fără a părăsi scaunul rulant.

G:4

Parcarea

În stabilirea strategiei dedicate persoanelor cu dizabilități, trebuie ținut cont și de faptul că oamenii tind să ajungă la stadion în momente diferite, dar toți pleacă de obicei în același timp. Anumite constrângeri și probleme ce apar în zilele de meci pot aduce cu sine nevoia discutării și obținerii acordului autorităților locale privind pregătirile și aranjamentele suplimentare care pot fi necesare în cazul meciurilor sau altor evenimente organizate pe stadion.

Figura 2 – Parcarea accesibilă la noul Cardiff City Stadium, Țara Galilor

Așa cum am explicat mai sus, autoturismele rămân cel mai folosit și mai confortabil mijloc de transport pentru multe persoane cu dizabilități. Cluburile de fotbal și stadioanele care pun la dispoziția suporterilor o parcare în zilele de meci sau în zilele cu evenimente organizate trebuie să includă și locuri de parcare accesibile pentru suporterii cu dizabilități, fie că sunt fani ai gazdelor sau ai oaspeților. Managerii stadioanelor ar trebui să se asigure că zonele de parcare accesibile

persoanelor cu dizabilități sunt supravegheate și controlate de stewarzi sau alți angajați.

Din cauza mărimii și arhitecturii stadioanelor de fotbal, se recomandă ca aceste zone de parcare să fie amplasate la o distanță rezonabilă, cât mai aproape posibil de punctele de intrare în stadion folosite de suporterii cu dizabilități.

Figura 3 – Serviciu de transport în zi de meci oferit de Derby County FC

Locurile de parcare accesibile trebuie să fie suficient de late pentru a le permite utilizatorilor de scaun rulant un transfer facil din mașină în scaunul rulant și acestea trebuie să fie semnalizate clar, așa cum poate fi văzut în figurile 2 și 4.

Alocarea a 6% din spațiul total al parcării persoanelor cu dizabilități este considerată rezonabilă. Acolo unde este însă posibil, procentajul acesta ar trebui să fie mai mare. Consultarea cu organizațiile locale ale suporterilor cu dizabilități va ajuta la identificarea necesarului de astfel de locuri în parcare stadionului dumneavoastră.

Atunci când se proiectează un stadion nou sau sunt luate în calcul schimbări și îmbunătățiri ale facilităților existente, ar trebui ținut cont de următoarele necesități:

- Căi de acces pietonale atât pentru utilizatorii de scaun rulant, cât și pentru ceilalți spectatori;
- puncte de debarcare/îmbarcare accesibile;
- parcare accesibilă;
- deplasare ușoară pentru toți în interiorul stadionului.

Dacă parcare la stadion este limitată sau imposibilă, ar trebui luată în calcul oferirea unui serviciu de transport accesibil dedicat persoanelor cu dizabilități care asistă la partide și alte evenimente (cu puncte de debarcare/îmbarcare în apropierea căilor de acces pe stadion corespunzătoare).

În funcție de contextul local, pot fi găsite soluții creative, cum ar fi punerea la dispoziția persoanelor cu dizabilități a unor vehicule de golf sau kart-uri, pentru transportul de la parcări sau stații îndepărtate până în zona stadionului. Autoritățile rutiere locale ar putea reuși, de asemenea, să identifice zone de parcare accesibile pe străzi aflate în

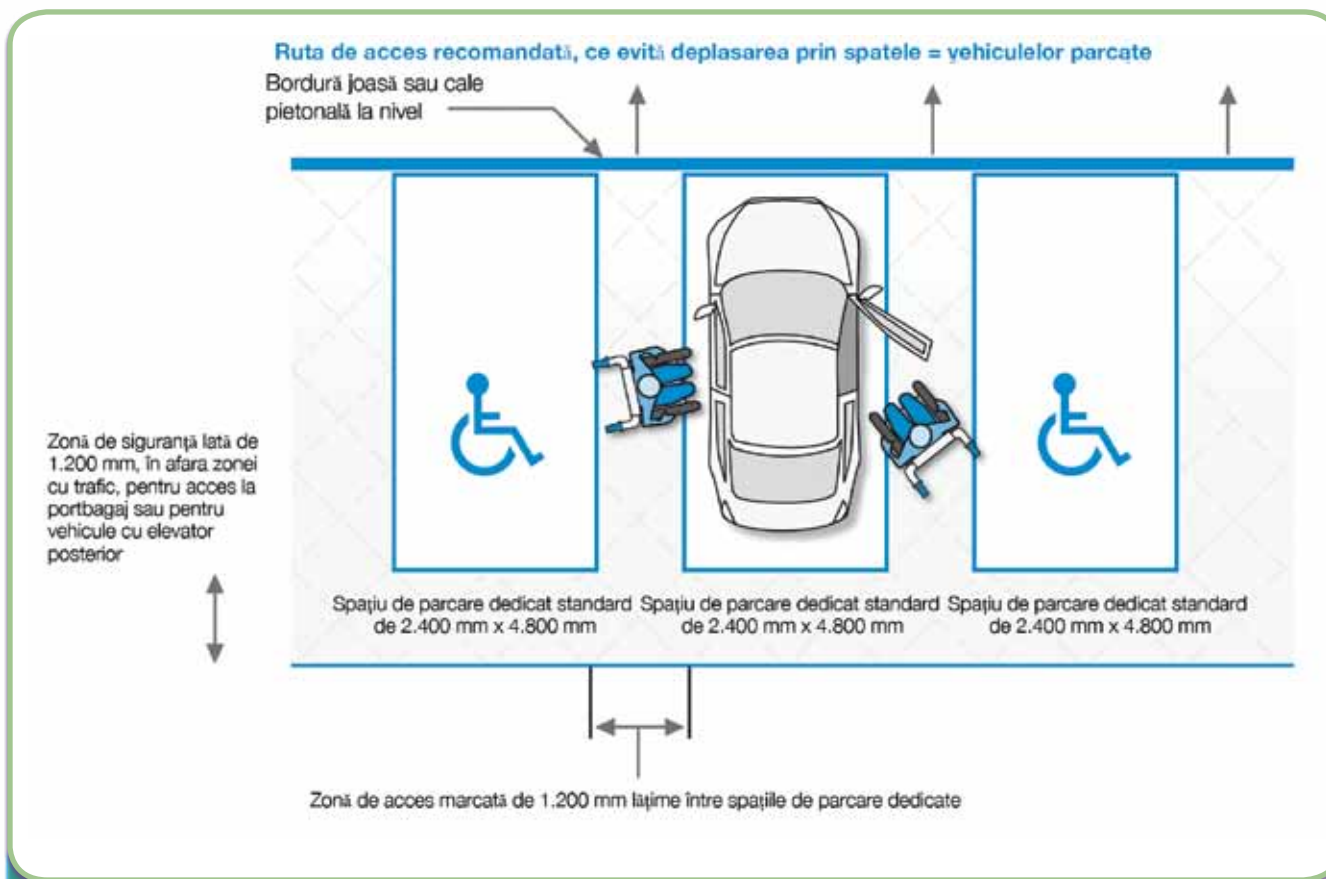

Figura 4 – Locuri de parcare accesibile

apropierea stadionului, pe care persoanele cu dizabilități să le poată folosi în zilele de meci sau atunci când alte evenimente au loc pe stadion.

G:5

Căile de acces

Acolo unde este posibil, pentru a ușura deplasarea utilizatorilor de scaun rulant și a persoanelor cu o mobilitate redusă, căile de acces trebuie să fie în plan orizontal sau să aibă cea mai mică înclinație posibilă. Orice cale sau parte a unei căi de acces cu o înclinație mai mare de 1:20 (sau 5%) trebuie să îndeplinească recomandările pentru accesul în pantă (vezi capitolul H:4).

Se recomandă ca rutele de acces folosite intens de spectatorii care se deplasează în ambele sensuri în zilele de meci să aibă o lățime de cel puțin 1,8 metri și o înălțime standard de cel puțin 2,1 metri. O lățime de 1,5 metri ar putea fi acceptabilă, în cazul unor căi de acces mai puțin aglomerate și dacă sunt asigurate spații de trecere pentru utilizatorii de scaun rulant. Spațiile de trecere ar trebui să aibă o lungime de minim 2 metri și o lățime de cel puțin 1,8 metri (vezi foto 5 și consultă regulamentele din construcții și recomandările privind accesibilitatea, pentru mai multe detalii).

Pentru a veni în întâmpinarea persoanelor cu dizabilități de vedere parțială sau totală, un pavaj tactil special ar trebui folosit în zonele cu bordură joasă, acolo unde căile de acces se intersectează cu un drum circulat și în punctele de debarcare/îmbarcare. Pavajul tactil are o suprafață texturată, care îi ghidează și îi avertizează în timpul deplasării pe cei cu dificultăți de vedere parțială sau totală.

În plus, căile de acces și zonele de circulație ar trebui să fie lipsite de obstacole sau obiecte ce pot împiedica sau pune în pericol deplasarea trecătorilor. De exemplu, obiectele care nu pot fi identificate cu ajutorul unui baston pot fi periculoase atât pentru persoanele cu dizabilități de vedere parțială sau totale, cât și pentru spectatorii neatenți. Iluminatul, signalistica, pubelele de gunoi, bornele de trafic și toate celelalte obiecte fixe aflate pe rutele de acces trebuie să fie marcate în culori puternic contrastante și să poată fi detectate cu ajutorul bastoanelor, acestea fiind folosite de unele dintre persoanele cu dizabilități de vedere parțială sau totale, pentru a identifica obstacolele și pentru a se deplasa în siguranță.

Punctele de odihnă sunt extrem de importante pentru persoanele care se folosesc de echipamente ajutătoare cum sunt cadrul de mers sau cărjele și care au mobilitate redusă, probleme cardiace și dificultăți respiratorii. Acolo unde este posibil, ar trebui amplasate bănci cu spătar la distanțe egale pe toată lungimea căii de acces către stadion. Problema poate fi rezolvată cu ușurință apelând chiar la surplusul de scaune din tribune, care pot fi fixate pe peretele exterior al stadionului. Astfel, numeroși spectatori vor avea posibilitatea să asiste la meciuri și la evenimente la care accesul ar fi fost mult prea dificil. Țineți cont însă de faptul că punctele de odihnă nu ar trebui să obstrucționeze traficul spectatorilor din zilele de meci și nici să se transforme în posibile obstacole.

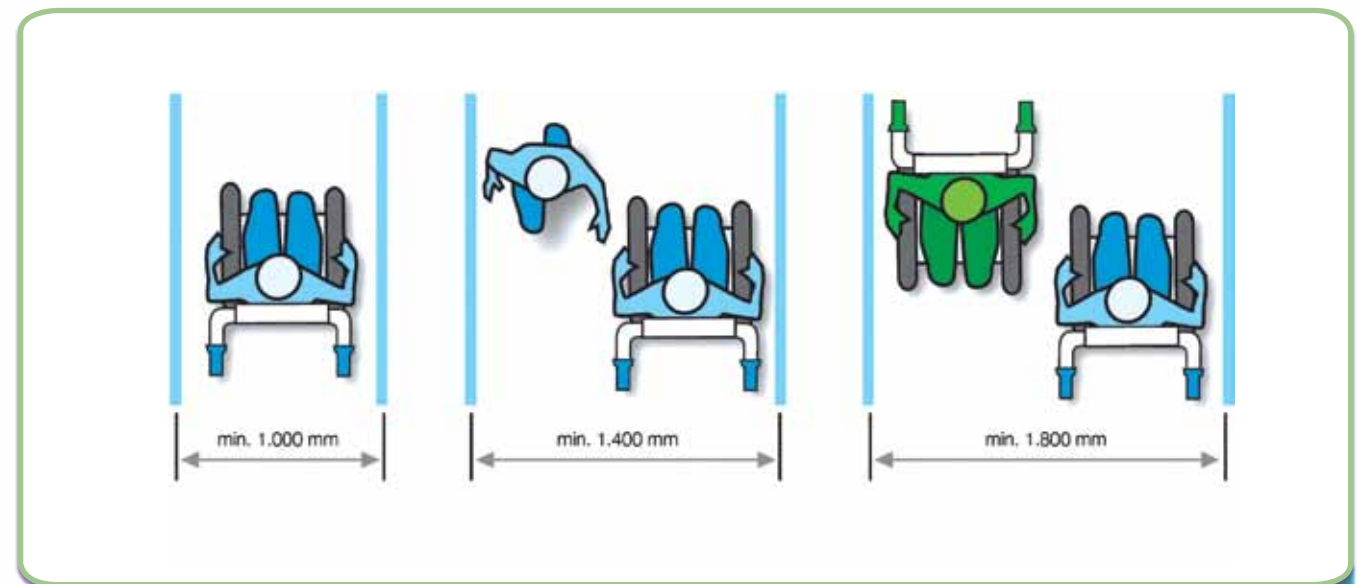

Figura 5 – Lățimea căilor de acces pentru utilizatorii de scaun rulant

G:6

Indicatoare și semnalizare
căi de acces

O signalistică de calitate nu este de folos tuturor, în special spectatorilor prezenți la stadion în zi de meci. În plus, indicatoarele clare și numeroase au o importanță aparte pentru persoanele cu dizabilități. O abordare bine coordonată și consecventă a acestei probleme ar trebui să vizeze toate spațiile stadionului, în special pentru a indica zonele de servicii publice.

O signalistică de calitate este extrem de importantă pentru persoanele cu dizabilități de vedere parțiale sau totale, persoanele cu dizabilități intelectuale și cele cu dizabilități de auz parțiale sau totale. Multe dintre aceste persoane întâmpină dificultăți în a cere indicații de orientare și în a-și găsi singuri drumul. Signalistica bine realizată îi poate ajuta și pe cei cu o mobilitate redusă să evite parcurgerea unor distanțe prea mari.

Indicatoarele ar trebui repetate la distanțe regulate de-a lungul rutelor de acces, pentru a-i asigura pe oameni că se deplasează în direcția corectă, în vreme ce semnele care limitează sau interzic accesul ar trebui să fie ușor de recunoscut. Facilități ca parcare, punctele de informare, intrările speciale (inclusiv către

tribune, zonele de ospitalitate și zonele VIP), intrările accesibile, turnicheții, casele de bilete, magazinele clubului, chioșcurile, restaurantele, cafenelele, muzeele, punctele de prim ajutor, rutele de circulație, lifturile, toaletele și căile de evacuare în caz de urgență trebuie să fie și ele semnalizate foarte clar.

Indicatoarele trebuie să fie vizibile tot timpul, pentru toți spectatorii, indiferent de înălțime, chiar și pentru utilizatorii de scaun rulant, inclusiv în zilele de meci. Signalistica perfect vizibilă într-un stadion gol ar putea deveni mai greu de observat atunci când căile de acces, zonele de trecere sau zonele în care se strâng suporterii devin aglomerate.

Indicatoarele trebuie să fie suficient de mari, să contrasteze clar cu fundalul (de exemplu, prin folosirea unui text de culoare deschisă pe un fundal închis la culoare) și să nu fie reflectorizante. Poziționarea acestora trebuie să fie logică (în zonele în care te aștepti să le vezi) și, pe cât posibil, să fie iluminate.

Figura 6 – Semnalizare a unei intrări accesibile (adaptată persoanelor cu dizabilități)

Figura 7 – Un exemplu de signalistică folosită la nivel internațional

Signalistica trebuie să fie ușor de citit și să conțină informațiile cheie. Frazele complicate și listele ar trebui evitate. Cuvintele simple și scurte, separate clar unele de altele, sunt ușor de citit, iar propozițiile scurte și clare sunt ușor de înțeles și de memorat. Propozițiile sau mesajele formate dintr-un singur cuvânt ar trebui să înceapă cu majusculă și să continue cu litere mici. Scrisul cu majuscule și font italic nu trebuie folosit, fiind mai greu de citit. La fel, nu se vor folosi prescurtări, cuvinte despărțite de spații prea mici și cuvinte prea lungi. Textul trebuie scris într-un font simplu și însoțit, de câte ori este posibil, de un simbol sau de o pictogramă universal recunoscute. Printre fonturile cel mai des folosite se numără Helvetica, Arial, Futura și Avant Garde.

Acolo unde e posibil, signalistica creată pentru un singur eveniment sau cu caracter permanent ar trebui însoțită de semne inscripționate în Braille, la care pot ajunge cu ușurință inclusiv persoanele aflate în scaun rulant sau cele de statură mică.

Arhitecții și managerii stadioanelor ar trebui să ia în considerare inclusiv folosirea unor indicații de orientare tactile, colorate sau sonore, ca soluții ieftine și ușor de întreținut atât pe stadioane, cât și în afara lor. Multe cluburi de fotbal folosesc chiar propriile culori pentru decorarea stadionului, iar această metodă poate fi utilizată cu succes pentru semnalizarea stâlpilor, a ușilor, a panourilor de geam și întrerupătoarelor electrice, făcându-le mai vizibile.

Multe stadioane au la interior o zonă deschisă, în care se găsesc facilități precum chioșcurile cu vânzare de alimente și băuturi sau toaletele. Este important ca stâlpii și coloanele de rezistență din aceste zone să nu împiedice deplasarea în aceste spații. Benzi în culori contrastante pot fi folosite în jurul stâlpilor pentru a evidenția mai bine aceste zone și pentru a le delimita de spațiile adiacente. În plus, cadrele ușilor ar trebui să fie vopsite în culori contrastante, pentru a fi ușor de diferențiat față de ușa propriuzisă, în vreme ce tonuri de culori diferite trebuie folosite pe scări și pe trepte, în special pentru a atrage atenția asupra locului în care se termină partea orizontală a fiecărei trepte. Deși galbenul și albul sunt folosite cu precădere, nu există o regulă strictă în privința culorilor folosite pentru semnalizarea treptelor. Din nou, chiar culorile clubului ar putea reprezenta o soluție potrivită, cu condiția să existe un contrast clar între trepte, zonele în care

Figura 8 – O suprafață tactică de orientare care semnalează o schimbare de nivel

treptele se termină și spațiul din apropiere. La ambele capete ale scărilor se vor amplasa suprafețe de avertizare.

Materialul folosit pentru acoperirea pardoselilor trebuie să aibă un finisaj mat, cum este cazul linoleumului mat, care să nu reflecte lumina naturală sau artificială. Finisajele pardoselii trebuie să fie în contrast cu culoarea pereților, pentru o mai bună delimitare a podelei. Acest lucru poate fi obținut prin folosirea unei vopsele de contrast la nivelul plintei.

Informațiile de orientare tactile și cele oferite cu ajutorul culorilor și al sunetelor îi ajută în special pe cei cu dizabilități de vedere parțiale sau totale, precum și pe suporterii echipei vizitatoare, care ar putea să nu cunoască limba. Un astfel de sistem poate oferi modalități creative și atractive de a transmite informații importante pentru toată lumea.

Pentru informații detaliate, vă rugăm să consultați regulamentele și ghidurile naționale din domeniul construcțiilor și ghidurile de bune practici prezentate la finalul acestui material. De asemenea, CAFE poate oferi, la cerere, modele de bune practici.

Figura 9 – Culori contrastante pe trepte

G:7

Angajați și stewarzi

Stewarzii și angajații prezenți pe stadion în ziua unui meci sau a unui alt eveniment trebuie instruiți cu privire la accesibilitate și la eticheta interacțiunii cu persoanele cu dizabilități, pentru a oferi o primire incluzivă tuturor vizitatorilor. Întotdeauna ajută ca în zonele dedicate persoanelor cu dizabilități (cum ar fi zonele amenajate pentru utilizatorii de scaun rulant sau cele cu scaune mai confortabile) să lucreze aceiași angajați în zilele de meci. Cu toate acestea, este important ca toți angajații și voluntarii să fie la fel de bine instruiți privind accesibilitatea și eticheta în relația cu persoanele cu dizabilități, pentru că vor avea ocazia să interacționeze cu persoane cu dizabilități în toate spațiile stadionului, atât în zilele de meci, cât și în cele fără meci.

Toți angajații trebuie să fie foarte atenți la cerințele speciale de accesibilitate ale persoanelor cu dizabilități. Aceste cerințe pot fi de ordin fizic, senzorial, intelectual sau psihologic și nu sunt întotdeauna evidente. De exemplu, un spectator ar putea avea dificultăți de vorbire sau un mers instabil, care l-ar putea face să pară ca fiind în stare de ebrietate, deși nu este așa. La fel, o persoană cu dizabilități intelectuale, cum ar fi autismul, ar putea avea o rutină extrem de importantă pentru starea sa de bine, iar angajații ar trebui să aibă disponibilitatea de a o înțelege și de a ține cont de aceasta. Multe dizabilități pot fi ascunse sau mai puțin evidente și este important să nu se emită judecăți pripite. Nu toate persoanele cu dizabilități utilizează un scaun rulant (vezi capitolele A și M pentru mai multe informații).

Un număr tot mai mare de stadioane și cluburi de fotbal adoptă o abordare pro-activă în privința unei primiri incluzive. De exemplu, unele cluburi apelează în zilele de meci la angajați sau voluntari specializați în limbajul mimico-gestual, pentru o comunicare mai facilă cu persoanele cu dizabilități de auz parțiale sau totale. Organizațiile locale ale persoanelor cu dizabilități pot oferi sfaturi în privința acestor servicii și pot ajuta fie la recrutarea unor voluntari specializați în domeniu, fie la pregătirea personalului angajat la club.

G:8

Câini-călăuză

Unele persoane cu dizabilități vor avea nevoie să fie însoțite de un câine la meciuri și alte evenimente. Câinii-călăuză special dresați sunt cel mai des folosiți de persoanele cu dizabilități de vedere parțiale sau totale, însă tot mai multe persoane cu dizabilități apelează la ajutorul acestora, cum ar fi persoanele cu dizabilități de auz parțiale sau totale sau cele care suferă de epilepsie, câinii fiind antrenați să avertizeze cu privire la producerea unei crize iminente. Câinii-călăuză sunt folosiți tot mai des în ultima perioadă și de către persoanele cu o mobilitate limitată, inclusiv de cele care se deplasează cu ajutorul unui scaun rulant.

O persoană cu dizabilități care folosește un câine-călăuză ar putea avea în continuare nevoie de un însoțitor sau de un asistent personal, care să îi permită să urmărească un meci sau să îi acorde îngrijire esențială. De exemplu, un câine nu poate ajuta o persoană cu dizabilități să își procure alimente sau băuturi, dar poate juca un rol vital în ghidarea persoanei prin stadion sau în semnalarea unor probleme de sănătate critice.

Câinii-călăuză nu sunt animale de companie. Aceștia au un rol utilitar și sunt folosiți de stăpâni pentru o mai mare independență și mobilitate. Aceștia sunt antrenați intens de dresori profesioniști înainte să înceapă să îndeplinească acest rol, iar stăpânii lor primesc, la rândul lor, sfaturi și informații care să le permită să mențină standardele ridicate de lucru și ascultare așteptate de la astfel de câini.

Câinii-călăuză sunt dresați pentru a-și ajuta stăpânii în viața de zi cu zi și sunt obișnuiți să îi însoțească pe aceștia în zone aglomerate, cum este și cazul stadioanelor în zilele de meci. Aceștia nu încurcă operațiunile care au loc pe stadioane și sunt dresați să nu-i deranjeze pe cei din jur sau să se urce pe scaune, etc. Angajații și ceilalți spectatori trebuie avertizați să nu distragă atenția câinilor-călăuză și să nu interacționeze cu aceștia înainte să ceară permisiunea stăpânilor.

Cluburile și stadioanele trebuie să primească astfel de câini și să le amenajeze zone în care aceștia pot primi apă și zone în care să își poată face nevoile. Este la fel de important ca în apropierea acestor zone să fie amenajate și unele facilități pentru stăpânii câinilor, cum ar fi locuri de odihnă și o bună signalistică. Dacă aceste facilități sunt amenajate în afara stadionului, ar putea fi necesar sprijinul angajaților pentru ghidarea stăpânilor către zona respectivă.

Zonele dedicate câinilor-călăuză trebuie bine delimitate, securizate, cu un spațiu închis de minim 3m x 4m și un gard sau un zid cu o înălțime de cel puțin 1,2 m. În acest spațiu, ar trebui să existe un amestec de suprafețe moi (iarbă sau o suprafață asemănătoare) și suprafețe tari și o ușoară înclinație, pentru drenaj. Intrarea în acest spațiu trebuie să fie accesibilă utilizatorilor de scaun rulant și trebuie să aibă o suprafață de cel puțin 1,5 m², pentru a le permite acestora să realizeze întoarceri. La interior, sunt necesare o sursă de apă proaspătă și un furtun, dar și o pubelă pentru resturi, iar zona trebuie păstrată curată.

Un spectator asistat de un câine-călăuză ar trebui să își poată alege zona din care va urmări meciul (cu spațiu

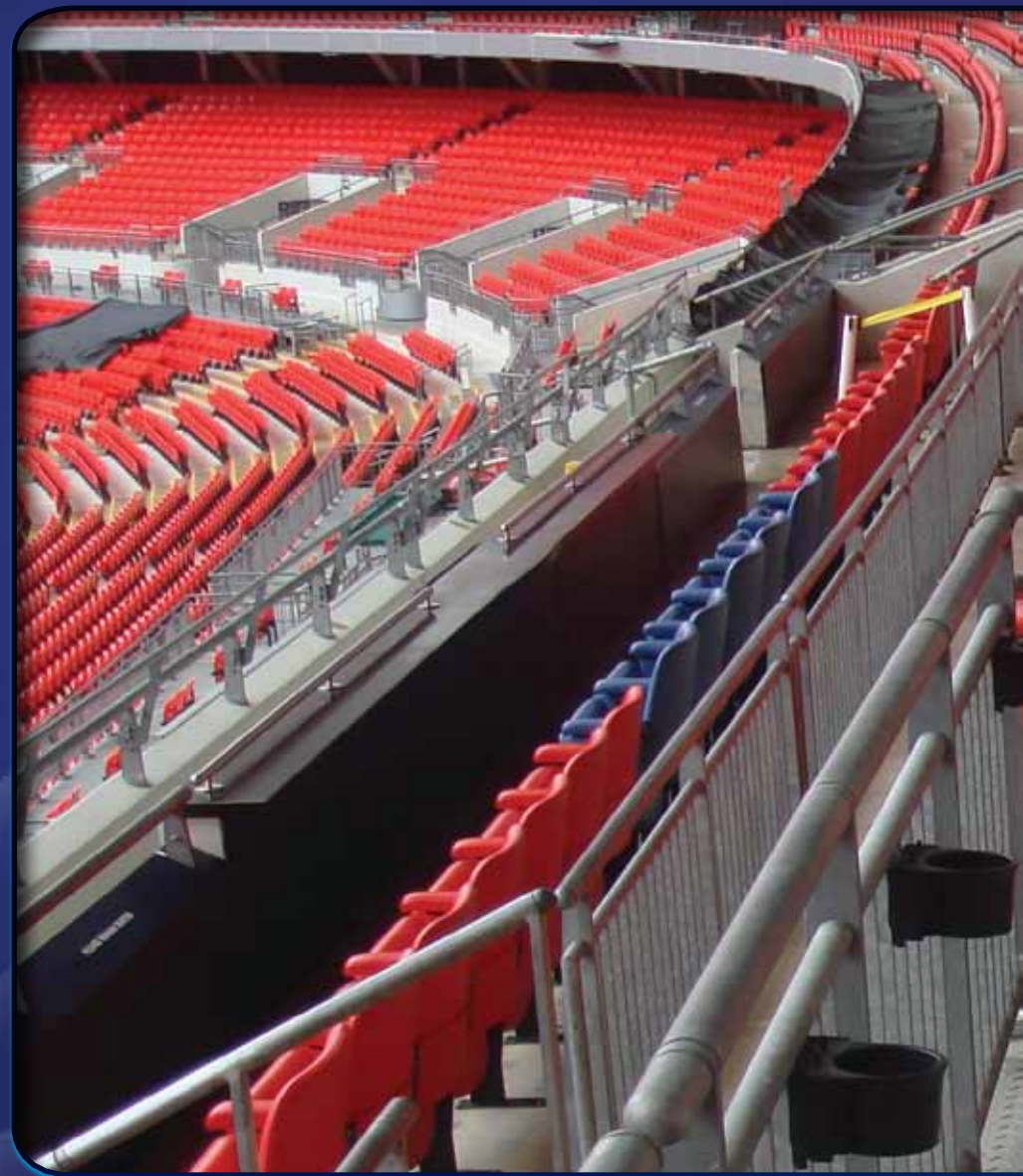
suplimentar pentru câine), iar facilitățile oferite ar trebui să țină cont de nevoile sale speciale. Cel mai bun loc al unui câine-călăuză este lângă stăpânul său, care are atât abilitatea, cât și autoritatea necesară pentru a-l controla. Rândul din față dintr-un sector cu scaune oferă, de obicei, cel mai mult spațiu pentru câinii-călăuză, dar trebuie avut în vedere că aceștia se adaptează foarte ușor diferitelor situații și pot folosi chiar și un loc mai puțin încăpător.

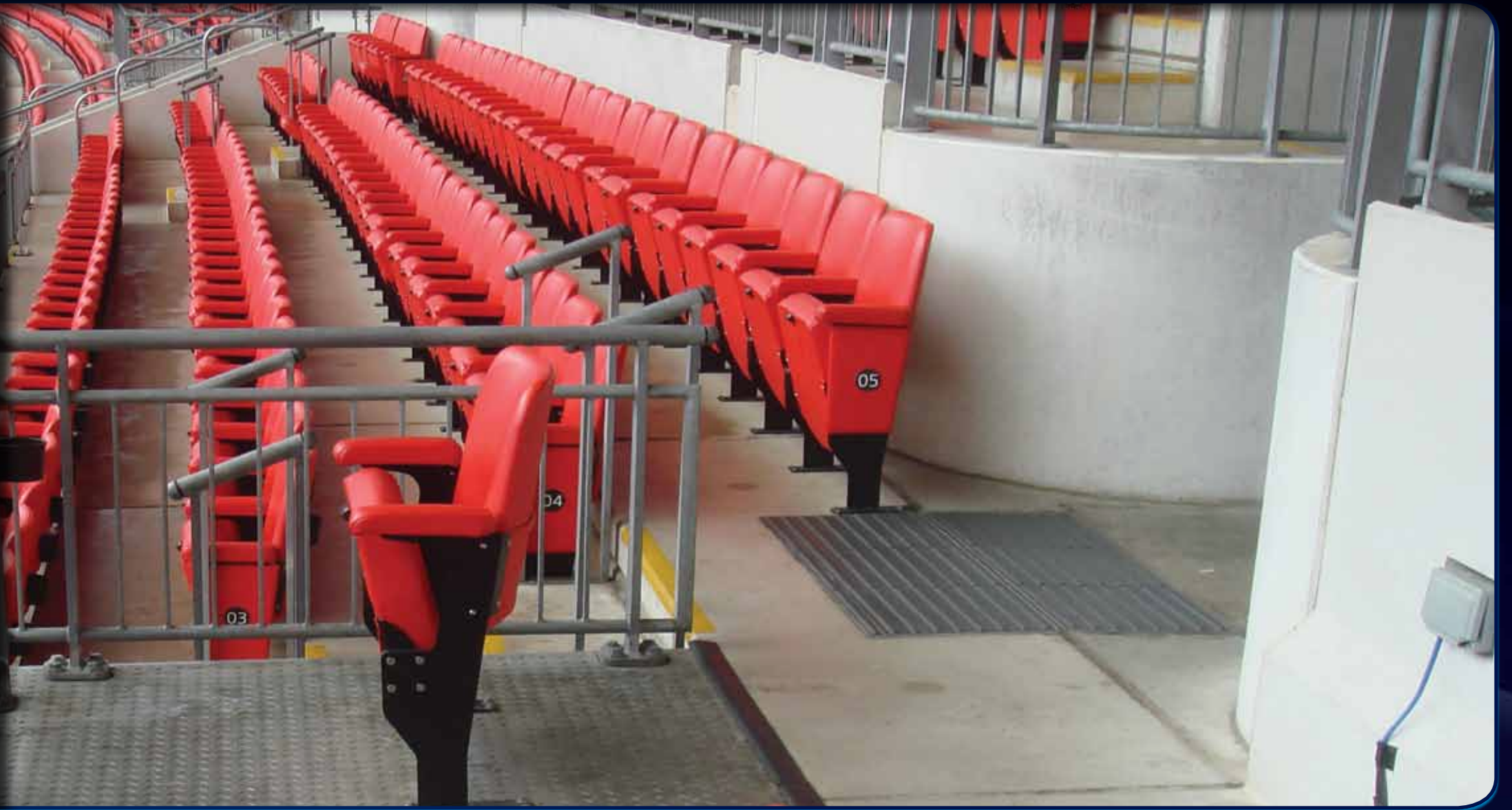
Proprietarii de câini-călăuză care doresc să urmărească un meci de fotbal sunt sfătuiți să ia din timp legătura cu clubul sau cu administratorul stadionului, pentru a permite identificarea celor mai potrivite locuri disponibile în tribună. De asemenea, proprietarii de câini-călăuză sunt sfătuiți să își aleagă cu atenție momentele în care vor veni și vor pleca de la stadion, pentru a evita aglomerația ce se formează de obicei la orele de vârf.

H

ACCESUL ÎN ZONA STADIONULUI

H:1	Intrări și ieșiri	52
H:2	Intrări speciale	53
H:3	Zone cu circulație intensă	54
H:4	Deplasarea pe verticală	54

H:1

Intrări și ieșiri

Cea mai accesibilă intrare într-o clădire publică este, de obicei, cea principală. Cu toate acestea, în cazul stadioanelor de fotbal, acolo unde controlul spectatorilor și celelalte măsuri de securitate impune utilizarea turnicheților etc., alte intrări dedicate ar putea fi mai accesibile persoanelor cu dizabilități. Soluția cea mai practică pentru un stadion nou sau cea mai ușoară adaptare a unui stadion deja existent ar fi crearea unei porți accesibile deservite de un steward sau de un angajat, care să asigure nivelul de accesibilitate necesar.

Intrările cu turnicheți nu sunt întotdeauna utilizabile și de către persoanele aflate în scaun rulant, persoanele cu dizabilități de vedere parțiale sau totale sau de către persoanele însoțite de un câine-călăuză. În general,

turnicheții cu brațe rotative nu permit trecerea unui scaun rulant, așa că o poartă accesibilă sau o deschidere suficient de mare ar trebui asigurate în imediata lor apropiere, acolo unde este posibil (vezi figura 10). Această măsură este valabilă în cazul tuturor intrărilor, inclusiv în zonele de ospitalitate și cele VIP.

Intrările dedicate angajaților trebuie să fie, la rândul lor, accesibile tuturor persoanelor cu dizabilități care lucrează la stadion.

Acolo unde există atât intrări și ieșiri accesibile, cât și inaccesibile, punctele de intrare accesibile trebuie semnalizate clar, cu simboluri utilizate la nivel internațional. Signalistica ar trebui să fie vizibilă de la distanță.

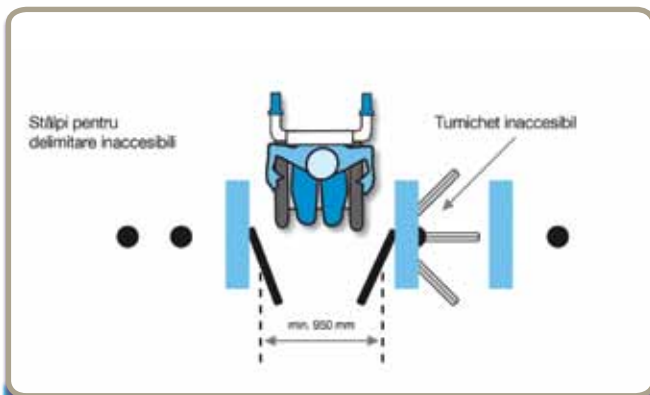

Figura 10 – O intrare accesibilă

H:2

Intrări speciale

Toate intrările și holurile speciale din stadion trebuie să le permită persoanelor cu dizabilități un acces independent și sigur. Acestea ar trebui să includă zone umbrite și ferite de intemperii, pentru timpii de așteptare, dar și o cale de acces liberă, fără praguri sau schimbări de nivel.

Zona pragului de la intrare trebuie să fie netedă sau ușor înclinată, pentru a preveni posibilele accidentări, iar covorul de la intrare ar trebui să fie ori ușor îngropat, ori bine fixat de podea, pentru a limita riscul împiedicării, în special în cazul persoanelor cu o mobilitate limitată, care ar putea folosi dispozitive ajutătoare sau ar putea avea un mers instabil. Se recomandă evitarea covoarelor din fibre naturale, cum ar fi cele din fibră de cocos, care pot cauza o frecare suplimentară și pot prezenta un risc mai mare de împiedicare, în special pentru persoanele aflate în scaun rulant și cele cu mobilitate redusă.

Ușile exterioare ar trebui să aibă o deschidere minimă de 1.000mm, pentru utilizatorii de scaun rulant. Acolo unde există uși duble, cel puțin una din cele două părți ar trebui să aibă o deschidere de cel puțin 875mm.

În zona intrărilor și a holurilor, trebuie să existe spațiu suplimentar suficient pentru a-i permite unei persoane cu dizabilități să poată merge alături de însoțitorul său și, în același timp, să permită unei persoane care se deplasează din sens opus să treacă pe lângă un utilizator de scaun rulant sau pe lângă un spectator însoțit de un câine-călăuză (vezi figura 5). Persoanele cu dizabilități au

deseori dificultăți în a reacționa suficient de rapid pentru a evita o ciocnire și prin urmare au nevoie să vadă din timp o persoană care se apropie de dincolo de ușă, dar și să fie văzute la rândul lor. Din acest motiv, ușile ar trebui să aibă panouri de sticlă pentru vizibilitate.

Panourile sau ferestrele din sticlă pot, la rândul lor, să reprezinte un pericol pentru persoanele cu dizabilități de vedere parțiale sau totale și de aceea ar trebui semnalate clar, cu ajutorul unor benzi de contrast, o signalistică viu colorată sau stema clubului amplasată în două locuri pe zonele respective, la înălțimi de 850–1.000mm și 1.400–1.500mm de la nivelul podelei. Acestea trebuie să fie vizibile atât în lumină naturală, cât și artificială. La fel, ușile trebuie să fie ușor vizibile și să contrasteze în culoare atât cu pereții din apropiere, cât și cu propriul cadru.

Unele persoane cu dizabilități au dificultăți în a deschide ușile și în acționarea mânerelor. Ar trebui să fie posibil ca ușile să poată fi deschise cu o singură mână, iar clanțele și încuietorile să poată fi acționate cu pumnul strâns. Acolo unde este posibil, clanțele și încuietorile ușilor ar trebui să fie în formă de L sau D sau să fie acționate printr-un sistem de pârghii. Mânerele cu o formă circulară sau sferică sunt extrem de dificil de manevrat în special de către persoanele cu dexteritate limitată, artrită sau cu forță scăzută a mâinii.

Mânerele ușilor ar trebui poziționate în așa fel încât să poată fi acționate confortabil de toate persoanele, indiferent de înălțime, inclusiv de către cele care utilizează scaun rulant, iar mânerele acționate prin apucare sau tragere ar trebui montate la toate intrările special amenajate pentru persoanele cu dizabilități. Pentru deschiderea căilor de acces se vor utiliza mânere orizontale care acoperă toată lățimea ușii, iar mânerele poziționate pe verticală vor fi evitate, pentru că riscă să agațe sistemele de acționare ale

fotoliilor rulante electrice. De asemenea, mânerele de mari dimensiuni nu ar trebui montate pe partea ușilor care se deschid prin împingere.

Ușile ar trebui să poată fi utilizate cu ușurință, grație unor sisteme de închidere bine alese. Nu ar trebui montate uși cu o greutate mare, forța maximă de deschidere acceptată pentru ușile cu deschidere manuală fiind de 20-30N. De asemenea, acolo unde este posibil, ar trebui montate uși automate care funcționează pe bază de senzori. Acolo unde a fost instalată o ușă turnantă pe un stadion existent, este necesară montarea în imediată apropiere a unei uși glisante automate sau o unei uși cu deschidere automată. Oricare dintre acestea se va deschide la minimum 90°, lățimea căii de acces fiind de cel puțin 1.500mm, astfel încât o persoană aflată într-un scaun rulant să poată intra cu ușurință. Proiectanții stadioanelor trebuie să evite ușile turnante, cele cu glisare manuală și cele armonice duble și să adopte, în schimb, soluții mai accesibile, cu caracter incluziv.

H:3

Zone cu circulație intensă

Zonele de circulație trebuie gândite pentru un acces facil, lipsit de obstacole, atât în incinta stadionului, cât și în afara lui. O proiectare atentă poate asigura un trafic fluent al spectatorilor chiar și în zilele de meci, atunci când stadionul este aglomerat.

Asigurarea unui acces incluziv pentru persoanele cu dizabilități la toate nivelurile unui stadion nou, renovat sau extins are implicații serioase în planificarea rutelor de circulație. Proiectanții și managerii stadioanelor trebuie să țină cont în special de nevoile persoanelor cu dizabilități atunci când gândesc atât circulația în plan orizontal, cât și pe cea în plan vertical, de la un nivel al stadionului la altul, acestea trebuind să ofere o intrare și o ieșire sigure pentru toți spectatorii, inclusiv pentru cei cu dizabilități.

Este important ca aceste căi de deplasare să le asigure persoanelor cu dizabilități drumul cel mai scurt de la intrare și până la locurile din tribună, dar și de la acestea către zonele de odihnă, lifturi și facilități, cum ar fi toaletele sau chioșcurile cu produse alimentare și băuturi.

Aglomerarea din zilele de meci poate împiedica sau reduce câmpul vizual al persoanelor de statură mică, al celor care utilizează scaune rulante și al copiilor. De asemenea, întoarcerea sau mersul înapoi de către un utilizator de scaun rulant într-o zonă aglomerată sau într-un spațiu mic pot produce disconfort celor din jur. O lățime de cel puțin 1.800mm este necesară pentru ca două persoane care utilizează scaune rulante să poată trece una pe

lângă cealaltă, presupunând că se pot vedea din timp, dar și pentru ca o persoană în scaun rulant să realizeze o întoarcere la 180°. O persoană cu o deficiență de vedere parțială sau totală care se deplasează folosind un baston pentru nevăzători necesită o minimă lățime de acces de 1.200mm pentru a putea folosi eficient bastonul. O persoană care folosește cârje are nevoie, de asemenea, de o cale de acces cu o lățime de cel puțin 1.200mm în zonele circulate și de o lățime de 1.500mm pentru a trece cu ușurință pe lângă o persoană aflată în scaun rulant.

Culoarele și zonele de acces nu trebuie să fie obstrucționate în niciun fel, iar caloriferele și stingătoarele de incendiu nu ar trebui să iasă în afară astfel încât să ocupe spațiul folosit pentru deplasare. În acest fel, există siguranța că astfel de obiecte nu reprezintă un pericol pentru utilizatorii de scaun rulant, persoanele cu o mobilitate redusă sau cele cu dizabilități de vedere parțiale sau totale.

Cerințele pentru ușile de interior sunt în general similare cu cele pentru ușile de la intrare și cele care oferă acces pe holuri. Cu excepția ușilor accesibile la toalete, niciuna nu trebuie să se deschidă în afară, spre culoare și căi de acces, și toate trebuie să conțină panouri vitrate transparente, având aceleași caracteristici ca și cele cu care sunt prevăzute ușile de acces spre interior.

Pentru căile de acces din stadion sunt recomandate finisaje ale pardoselii care să împiedice alunecarea, în special în zonele în care pardoseala ar putea fi udă. Se recomandă evitarea materialelor lucioase sau lustruite, care pot părea alunecoase chiar și atunci când nu sunt și pot reflecta lumina, creându-le dificultăți persoanelor cu dizabilități de vedere parțială.

Ca o regulă generală, persoanele cu dizabilități ar trebui găzduite fără să existe vreun risc pentru acestea sau

pentru ceilalți spectatori. Cu toate acestea, măsurile de siguranță ar trebui concepute în așa fel încât să nu restricționeze accesul persoanelor cu dizabilități. Pentru mai multe informații, puteți consulta normativele din domeniul construcțiilor, dar și publicațiile de bune practici oferite pentru referință la finalul acestui material.

H:4

Deplasarea pe verticală

Este important ca toți spectatorii să poată beneficia de toate serviciile și facilitățile oferite de un stadion. Din această perspectivă, schimbările de nivel pot crea destule probleme de acces, în special persoanelor cu o mobilitate redusă, categorie în care se încadrează și persoanele cu afecțiuni cardiace și respiratorii, dar și cele cu dizabilități de vedere parțiale sau totale sau persoanele în scaun rulant.

Găsirea unor soluții creative, deloc costisitoare, este la îndemână chiar și în cazul stadioanelor existente, pentru a le face mai accesibile și incluzive pentru persoanele cu dizabilități și pentru a asigura accesul acestora la aceeași ofertă de locuri în tribune ca în cazul celorlalți spectatori. Mai multe soluții inteligente au fost deja implementate la diferite stadioane din Europa. Pentru mai multe informații și exemple, puteți contacta CAFE.

Lifturi standard

Un lift convențional de transport persoane este cel mai îndemână mod de a asigura transportul pe verticală, permițându-le persoanelor cu dizabilități să ajungă repede și confortabil la facilitățile aflate la un alt nivel. Acolo unde este

posibil, lifturile ar trebui amplasate în apropierea celorlalte variante de deplasare pe verticală, cum ar fi scările sau rampele.

Numărul și dimensiunile lifturilor puse la dispoziția spectatorilor ar trebui stabilite în funcție de estimările referitoare la publicul cu și fără dizabilități pe care se estimează că îl vor deservi în zilele de meci, pentru a asigura evitarea întârzierilor inutile la intrarea sau la ieșirea din stadion sau pentru accesarea unor facilități din cadrul acestuia.

Zona de așteptare din fața liftului, dar și interiorul acestuia trebuie iluminate corespunzător, în așa fel încât eventualele reflexii de lumină să nu le creeze dificultăți persoanelor cu dizabilități de vedere parțiale. Ușile liftului trebuie să fie clar delimitate vizual față de pereții din apropiere. Toate zonele de așteptare trebuie dotate cu indicatoare care semnalează etajul, inclusiv pe perețele opus ușii liftului. Indicatoarele care anunță etajele la care se află un lift aflat în mișcare trebuie să fie vizibile dintr-un unghi cât mai larg, avertizându-i astfel din timp pe toți cei care așteaptă, oriunde în zona de așteptare.

Butonul de apelare a liftului ar trebui amplasat la o înălțime de 900–1.000mm de la podea și la cel puțin 400mm de orice zid lateral, astfel încât să fie la îndemâna persoanelor în scaun rulant. Toate intrările în lift și accesul la panoul de comandă al liftului ar trebui să fie libere, nefiind recomandată prezența în dreptul acestora a unor obiecte de mobilier sau de altă natură.

Utilizatorii de scaun rulant au nevoie de timp și spațiu suplimentare pentru a intra în lift, așa că ușile acestuia ar trebui să rămână deschise pentru cel puțin cinci secunde. De asemenea, în fața liftului trebuie să existe un spațiu de cel puțin 1.500mm², pentru a le permite persoanelor în scaun rulant să intre și să se miște cu ușurință. Dimensiunile minime recomandate pentru lifturi sunt de 1.100mm lățime x 1.400mm adâncime, suficiente pentru a permite accesul unei persoane

în scaun rulant alături de un însoțitor, oferindu-i persoanei aflate în scaun rulant posibilitatea să se întoarcă cu ușurință. Un lift cu dimensiuni la interior de 2.000mm x 1.400mm, ar permite unei persoane în scaun rulant să călătorească alături de mai mulți pasageri și i-ar oferi persoanei cu dizabilități, fie că se află într-un scaun rulant sau se deplasează cu ajutorul cârjelor, suficient spațiu pentru o întoarcere la 180°. Intrarea în ascensor trebuie să aibă o deschidere minimă de 900–1.200mm.

Acolo unde ascensorul are doar o singură cale de acces sau dimensiunile minime în interior, o oglindă trebuie amplasată pe perețele liftului opus ușii acestuia, pentru a le permite utilizatorilor de scaune rulante să iasă din lift cu spatele, în condiții de siguranță. Aceasta i-ar ajuta pe cei care utilizează scaune rulante să vadă dacă în spatele lor se află cineva, dar și să se informeze asupra etajului la care se află. Oglinda nu trebuie însă amplasată la o înălțime mai mică de 900mm de la podea liftului pentru a evita confuzia persoanelor cu dizabilități de vedere parțiale sau totale atunci când acestea se orientează cu privire la poziția podelei și a pereților

Figura 11 - Un panou de control al liftului cu simboluri tactile și Braille

din interiorul liftului. Mai multe detalii despre asigurarea contrastului clar dintre culoarea podelelor și a pereților sunt incluse în secțiunea G:6.

Panoul de control din interiorul liftului trebuie poziționat convenabil, la o înălțime ideală de 900-1.100mm deasupra podelei și la cel puțin 400mm față de orice zid lateral. Butoane de control identice ar trebui să existe pe pereții opuși ai cabinei în interiorul lifturilor mari sau al celor cu mai multe căi de acces.

Butoanele de chemare ale liftului ar trebui să aibă simboluri în relief pentru a facilita citirea cu ajutorul simțului tactil. Butoanele ar trebui totodată să contrasteze vizual cu masca înconjurătoare și cu masca peretelui pe care este montat. Pentru a asigura asistență suplimentară persoanelor cu dizabilități de vedere parțiale sau totale, ar trebui să existe și anunțuri audio în legătură cu sosirea liftului și direcția în care acesta se deplasează.

Dimensiunea cabinei, poziția și înălțimea butoanelor de control, lățimea spațiului de deschidere a ușii și sala de așteptare exterioară trebuie să fie în concordanță cu normativele și legislația locală din domeniul construcțiilor. Este la fel de important de menționat faptul că în funcție de designul unui ascensor de persoane, acesta poate sau nu poate fi folosit în cazul unei evacuări de urgență.

Lifturi cu platformă verticală și lifturi pentru scări

Un lift de pasageri convențional ar trebui să existe ca modalitate de acces pentru toți utilizatorii către toate nivelurile unui stadion nou, incluzându-le pe cele aflate sub nivelul solului. Cu toate acestea, se știe că în anumite stadioane existente nu este întotdeauna posibilă instalarea unui lift convențional potrivit pentru persoanele care folosesc scaune rulante și pentru cele care au mobilitate limitată. În astfel de cazuri, lifturi cu platformă verticală trebuie să fie disponibile pentru a asigura accesul către toate zonele principale ale stadionului, incluzând zonele speciale de vizionare pentru persoanele în scaun rulant, toaletele accesibile, zonele cu răcoritoare, zonele de primire și zonele VIP sau lojele pentru conducere.

Există două tipuri de lifturi cu platformă verticală: lifturi deschise, care sunt folosite în principal pentru a transfera persoanele care folosesc scaun rulant și persoanele cu mobilitate redusă cu ajutorul unei platforme securizate de la un nivel la altul și lifturi închise, care pot deservi mai multe niveluri sau etaje. Lifturile pentru scări, speciale pentru fotolii rulante, pot fi de asemenea luate în considerare pentru zonele în care un lift vertical nu poate fi instalat. Acestea permit persoanelor în scaun rulant să urce și să coboare scările în propriul scaun rulant, oferind o soluție viabilă în zone mai puțin aglomerate, precum saloanele VIP și zonele media.

Lifturile cu platformă verticală și lifturile pentru scări ar trebui să fie echipate cu instrucțiuni de folosire clare și ușor accesibile și cu o alarmă de urgență în cazul în care utilizatorii se află în dificultate. Toți utilizatorii, inclusiv persoanele în scaun rulant, trebuie să poată utiliza butoanele de control și alarma.

Lifturile cu platformă verticală și lifturile pentru scări sunt proiectate pentru a se deplasa cu viteză redusă și de aceea este important ca utilizarea acestora să nu determine întârzieri

Figura 12 –Lift pentru scară deschis, extern, la Pride Park, Derby County FC, Anglia

nejustificate pentru spectatorii cu dizabilități atunci când se deplasează către locurile și serviciile alocate lor. Aceste lifturi pot fi operate de la distanță de către un operator cu ajutorul unui panou de comandă portabil sau individual, de către o persoană cu dizabilități, prin folosirea unor butoane de control cu apăsare continuă. Ambele mecanisme de operare ar trebui să fie disponibile, pentru ca aceste lifturi să poată fi utile persoanelor cu dizabilități care se pot afla în imposibilitatea de a utiliza butoanele de control. Un lift cu platformă sau un lift pentru scări care este echipat cu un scaun pliant pentru persoane cu mobilitate redusă este de asemenea recomandat. (vezi figura 12).

Lifturile cu platformă și lifturile pentru scări pot fi proiectate pentru exterior sau interior și ar trebui să fie solicitate îndrumări de la producător pentru a stabili dacă liftul care urmează să fie instalat este potrivit pentru amplasamentul destinat.

Lifturile cu platformă închisă

Un lift cu platformă închisă (pentru uzul persoanelor în scaun rulant neacompaniate) ar trebui să fie de cel puțin 900mm lățime x 1.400mm adâncime. Acolo unde se ia în considerare utilizarea liftului împreună cu un însoțitor sau unde două uși sunt așezate la 90° una de cealaltă, platforma ar trebui să fie de cel puțin 1.100mm lățime x 1.400mm adâncime pentru a furniza spațiul necesar întoarcerii cu scaunul rulant. Cu toate acestea, acolo unde este posibil, ar trebui instalat un lift cu platformă care nu necesită ca persoana în scaun rulant să întoarcă pentru a putea ieși.

Figura 13 –Lift cu platformă închisă

Ușile platformei ar trebui să aibă cel puțin 800mm lățime pentru un lift de 900mm lățime și cel puțin 900mm pentru un lift care are 1.100mm lățime sau mai mult ori unde ușile se deschid la 90° una față de cealaltă. Ușile ar trebui să contrasteze vizual cu podeaua și cu pereții, iar orice suprafață din sticlă ar trebui să fie clar identificabilă de către persoanele cu vedere parțială (mai multe detalii la secțiunea G:6).

Lifturi cu platformă deschisă

Lifturile cu platformă deschisă pot fi utilizate pentru a transfera persoane între niveluri de până la 2m distanță. În cazul în care aceasta se deplasează pe o distanță mai mare, este necesară instalarea unor componente de protecție suplimentară pentru platformă. Dimensiunile minime utile ale unui lift cu platformă deschisă ar trebui să fie destul de mari pentru a permite ușurința accesului și a circulației.

Lifturi pentru scări

Lifturile pentru scări nu ar trebui instalate în stadioanele noi sau acolo unde este posibilă instalarea unui ascensor convențional de persoane sau a unui lift cu platformă. Cu toate acestea, ele pot fi o soluție bună în unele dintre stadioanele existente.

Lifturile pentru scări ar trebui să fie echipate cu o alarmă și așezate în raza vizuală a unui membru al personalului pentru situațiile în care utilizatorii intră în dificultate. Butoanele de control ar trebui proiectate astfel încât să împiedice utilizarea neautorizată. Acolo unde o anumită zonă este deservită de o singură scară, pentru evacuarea de urgență se va asigura lățimea minimă utilă a scării între șina de deplasare a liftului și balustrada opusă. Dacă sunt mai mult de două scări disponibile, liftul pentru scară ar trebui instalat pe scara care nu este destinată a fi o cale principală de evacuare în caz de urgență.

Atunci când se află în poziție parcată, un lift pentru scară nu trebuie să reducă lățimea minimă obligatorie a scării sau a căii de evacuare și nu trebuie să reprezinte un potențial pericol pentru persoanele cu dizabilități de vedere parțiale sau totale care folosesc scara sau palierele adiacente.

Este foarte importantă consultarea inspectoratului local în construcții, a autorităților pentru siguranță și incendii, ori de câte ori se instalează un lift pentru scară sau un lift cu platformă, pentru a ne asigura că acesta nu va face inutilizabile sau nu va compromite căile de evacuare și nu va contrazice normele de siguranță în vigoare (a se vedea secțiunea L:2).

Rampe și scări

Acolo unde este posibil, trebuie să fie folosită o abordare de design incluziv care evită micile schimbări de nivel la construcția sau renovarea unor stadioane și standuri. Dacă acest lucru nu este posibil, ar putea fi necesară instalarea scărilor și a mijloacelor de acces alternative, precum rampele pentru utilizatorii de scaun rulant.

Pentru ca o rută sau o cale de acces să fie considerată accesibilă, unghiul de înclinare sau panta nu trebuie să fie mai mare de 1:20 sau 5%. Atunci când panta este mai abruptă, o rampă poate fi necesară pentru a asigura accesul egal. Acolo unde schimbarea de nivel în cadrul unei rute de acces este mai mare de 300mm, ar trebui asigurate și trepte pe lângă rampă.

Acolo unde există schimbări semnificative de nivel, rampele pot să nu fie cea mai bună soluție, deoarece ocupă în general un spațiu mare datorită înclinării joase și a numeroaselor paliere de nivel necesare pentru a le putea face accesibile utilizatorilor de scaun rulant. Rampele ar trebui să fie întotdeauna ultima posibilitate luată în considerare, dar caracteristicile stadioanelor deja existente sau designul inadecvat pot să le facă inevitabile.

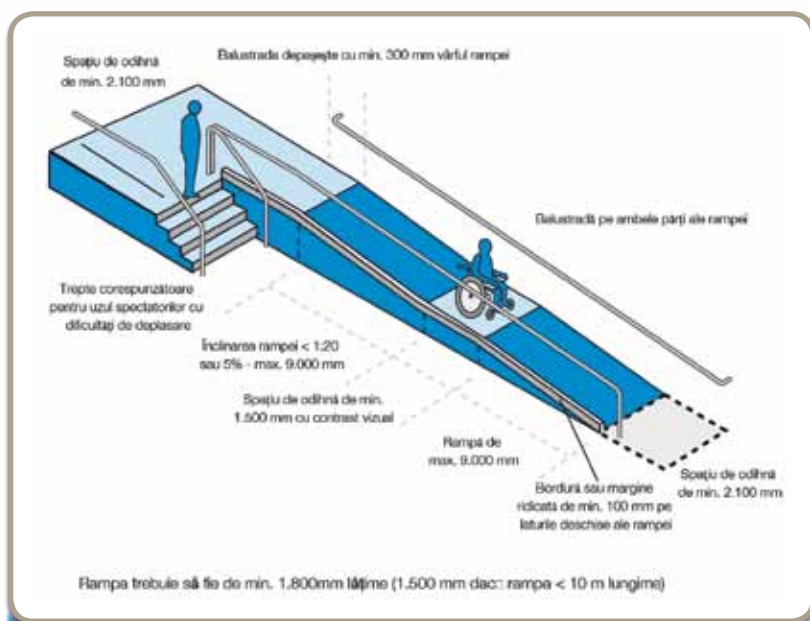

Figura 14 –Rampă cu lățime, pantă și nivel minim

Rampe

Rampele pot fi dispozitive permanente, semi-permanente sau portabile folosite pentru a asigura accesul persoanelor în scaun rulant. Ele ar trebui să aibă suprafețe ferme și anti-alunecare, iar o bună iluminare a tuturor zonelor este esențială.

Unghiul de înclinare sau panta oricărei rampe nu trebuie să fie mai abruptă de 1:20 sau 5%, întrucât este foarte dificilă

manevrarea unui scaun rulant pe o suprafață mai abruptă decât atât. Acolo unde o rampă cu o pantă de 1:20 depășește 9m lungime, aceasta trebuie să includă paliere de nivel, unde persoanele în scaun rulant să se poată odihni. Palierele de nivel sau spațiile de odihnă trebuie să aibă cel puțin 1.500mm adâncime și să contrasteze vizual cu rampa, pentru a veni în sprijinul persoanelor cu vedere parțială.

O rampă ideală ar trebui să aibă 1.800mm lățime pentru a permite trecerea paralelă a două scaune rulante. Cu toate acestea, pe o rampa mai scurtă (care are mai puțin de 10m lungime), o lățime utilă de 1.500mm este acceptabilă, aceasta permițând unui spectator aflat în mers să treacă pe lângă o persoană într-un scaun rulant. Este necesar să fie prevăzută o zonă liberă orizontală în partea de sus și de jos a rampei, care să fie

la o distanță de 1.500mm² de orice deschidere a ușii. Astfel ne vom asigura că utilizatorii fotoliilor rulante nu sunt nevoiți să încerce să deschidă uși cât timp sunt pe un plan înclinat.

Totodată, rampele ar trebui să includă porțiuni verticale de cel puțin 100mm pe orice latură deschisă, pentru a împiedica roțile scaunelor rulante să alunece de pe suprafața de rulare. Rampele cu o pantă mai mică de 1:20 nu necesită balustrade; totuși, acolo unde balustradele sunt necesare, ele trebuie să respecte normativele locale pentru construcții. Utilizatorii de scaun rulant nu au nevoie în mod

normal să folosească balustrade pentru a urca pe o rampă. Cu toate acestea, dacă rulează pe rampe alunecoase lungi și/sau abrupte, balustradele îi pot ajuta să se deplaseze.

Acolo unde sunt instalate rampe, ar trebui să fie asigurate scări adiacente pentru persoanele care au dificultăți la deplasarea pe rampă.

Scări

Cu toate că scările nu sunt în mod normal considerate a face parte din rutele accesibile, designul incluziv le permite persoanelor cu înălțime redusă, persoanelor vârstnice, copiilor și altor persoane să le folosească eficient și în siguranță, contribuind astfel la un stadion accesibil.

Un număr mare de persoane, inclusiv persoanele cu dizabilități de vedere parțiale sau totale, cele de statură mică și cele cu mobilitate redusă nu au, în general, abilitatea de a folosi trepte sau scări proiectate incorect. Chiar atunci când există mijloace alternative de deplasare, precum rampele sau lifturile, este important ca toate scările să fie bine proiectate.

Scările ar trebui să încorporeze caracteristici care să asiste persoanele nevăzătoare sau cu vedere parțială, permițându-le acestora să le folosească în mod independent și în siguranță. Pe lângă aceasta, designul scărilor trebuie să ia în considerare nevoile persoanelor cu mobilitate redusă. Rampele pot fi o bună soluție pentru persoanele în scaun rulant, dar altele pot întâmpina dificultăți în folosirea lor, spre exemplu dacă ei nu își pot îndoi cu ușurință genunchii sau gleznelor. Din acest motiv, chiar și acolo unde sunt prevăzute

rampe, treptele sunt de asemenea necesare pentru a asigura accesul corespunzător al tuturor.

Scările ar trebui să aibă contratrepte cu înălțimi uniforme și trepte cu adâncimi uniforme. Înălțimea contratreptei nu trebuie să fie mai mare de 180mm și nici mai mică de 125mm. Treptele ar trebui să aibă nu mai puțin de 280mm și nu mai mult de 350mm adâncime, măsurat de la contratreaptă la contratreaptă. Acest lucru conferă suficient spațiu pentru ca o persoană cu mobilitate redusă să se odihnească și pentru ca o persoană cu dizabilități de vedere parțială să pășească.

Figura 15 –Scară cu trepte uniforme, două balustrade și buza treptei în culoare contrastantă

Contratreptele închise sunt esențiale, fiindcă cele deschise pot reprezenta pericole de împiedicare și pot prinde bastonul folosit de o persoană nevăzătoare sau cu vedere parțială.

Căptușeala metalică de pe buza fiecărei trepte trebuie să încorporeze pe întreaga lățime a treptei și un material de culoare contrastantă. Aceasta trebuie să fie în contrast puternic atât cu treapta, cât și cu contratreapta, pentru a ajuta persoanele cu dizabilități de vedere parțiale sau totale să aprecieze lungimea scârilor și să identifice treptele individuale.

Scările ar trebui să aibă între 2 și 20 de contratrepte la fiecare grup de trepte. Scările cu 20 sau mai multe contratrepte ar trebui să includă un palier de 1.200mm la nivelul median pentru a permite oprirea pentru odihnă, mai ales pentru cei care urcă acele scări. Ar trebui să existe și un palier liber în partea de sus și de jos, cel puțin la fel de adânc ca fiecare scară.

Ar trebui să existe un avertisment uniform detectabil care să indice sosirea la finalul fiecărui grup de scări. Acesta ar trebui să ruleze de-a lungul întregii lățimi a scării până la o adâncime de 600mm, începând cu prima treaptă de la cea mai înaltă scară. Avertismentul ar trebui să fie de o culoare care să contrasteze cu suprafața podelei înconjurătoare și ar trebui să fie tactil pentru a putea fi ușor detectată de un baston sau de picior.

Acolo unde sunt două sau mai multe trepte, ar trebui să existe o singură balustradă pe ambele laturi la o înălțime de 865-900mm. Balustradele ar trebui întotdeauna poziționate pe ambele laturi și ar trebui să continue pe întreaga lungime

Figura 16 – Pavaj tactil (avertisment detectabil) cu o barieră la capătul scârilor

a palierelor, pentru a oferi echilibru persoanelor cu dificultăți de deplasare și pentru a permite persoanelor cu dizabilități de vedere parțiale sau totale să circule în siguranță în susul sau în josul scârilor.

Balustradele ar trebui să aibă fie un profil circular cu un diametru de 32-45mm sau un profil oval de 50mm lățime și 38mm adâncime. Ele ar trebui să se extindă 300mm dincolo de partea de sus și de jos a rampelor și treptelor și să revină la perete sau la sol, la ambele capete, astfel încât să se evite prinderea hainelor. Ar trebui să existe un loc liber de 60-75mm între perete și orice balustradă. Balustradele ar trebui să fie de o culoare care să contrasteze cu fundalul, pentru a ajuta persoanele cu vedere parțială.

ZONELE DE VIZIONARE DIN TRIBUNE

I:1	Planuri de integrare în tribună	62
I:2	Scaune cu confort sport și acces facil	63
I:3	Spații destinate persoanelor în scaun rulant	64
I:4	Standarde de vizionare incluzive	66
I:5	Zone de vizionare din tribuna superioară	68
I:6	Zone de vizionare la nivelul terenului de joc	68
I:7	Zone de vizionare din tribuna medie	69
I:8	Flexibilitatea locurilor pe scaune	70
I:9	Zone de vizionare din picioare	71
I:10	Evenimente din zilele fără meciuri	71

Planuri de integrare în tribună

În prezent, este considerată o bună practică și un principiu de bază al designului incluziv ca persoanele cu dizabilități să aibă acces la orice etaj al unei clădiri publice. În fotbal, acest lucru înseamnă că spectatorii cu dizabilități trebuie să poată beneficia de zone de vizionare incluzive pentru orice categorie de bilet achiziționat și să aibă acces la toate facilitățile stadionului. Acolo unde accesul total este limitat, spre exemplu de către bariere fizice pentru persoanele în scaun rulant, trebuie să fie asigurate opțiuni privind zone alternative în tot stadionul, nu doar în tribuna inferioară, la nivelul terenului de joc. Spectatorii cu dizabilități nu ar trebui să fie limitați la vizionarea meciului din zonele dedicate exclusiv persoanelor cu nevoi speciale, ci ar trebui să aibă oportunitatea să stea alături de suporterii echipei favorite.

Nu toți spectatorii cu dizabilități au nevoie de scaune cu confort sporit sau de zone de vizionare pentru persoane în scaun rulant. Așadar, este important să existe un număr corespunzător de scaune ușor de accesat pe tot stadionul, luând în considerare numărul total de persoane cu dizabilități și cererea aflată în creștere pentru facilități accesibile și incluzive. Aceasta înseamnă includerea unui număr adițional de scaune ușor accesibile în cadrul zonelor de primire și al zonelor VIP, care să fie proporțional cu numărul total de scaune standard disponibile în aceste zone, pentru a asigura accesul egal pentru toate persoanele.

Stadioanele noi trebuie proiectate încă de la început de așa manieră încât să fie accesibile și să asigure acces egal, oferind aceleași opțiuni privind vizionarea meciului inclusiv persoanelor cu dizabilități, familiilor și prietenilor acestora. Deși se știe că de cele mai multe ori este mai dificil să adaptezi un stadion existent pentru a oferi astfel de opțiuni, acest lucru este cu siguranță posibil, cu ajutorul unui proiect bun și ingenios. Strategia de acces sau planul de afaceri trebuie să menționeze un program clar de îmbunătățiri ce urmează a fi implementate de-a lungul unei perioade de timp rezonabile și un angajament din partea tuturor grupurilor interesate de a realiza accesul egal și incluziv al tuturor persoanelor (mai multe detalii despre grupurile interesate în secțiunea B).

Se vor asigura standarde de vizionare adecvată în toate zonele de vizionare, astfel încât locurile să fie sigure și să servească scopului lor. Spectatorii așezați ar trebui să aibă o un câmp vizual clar, nerestricționat, al întregului meci sau eveniment. Aceștia ar trebui să poată rămâne așezați, fără a fi nevoiți să se întindă sau să facă eforturi suplimentare pentru a vedea; astfel sunt asigurate condițiile pentru ca aceștia să nu obstrucționeze câmpul vizual al spectatorilor din jur, în special al persoanelor de statură mică, copiilor și persoanelor cu dizabilități.

Este inacceptabil ca locurile cu câmp vizual obstrucționat să fie considerate potrivite pentru persoanele cu dizabilități de vedere parțiale sau totale. Așa cum s-a menționat anterior, faptul că aceste persoane nu pot vedea este o concepție greșită, în realitate acest lucru fiind valabil pentru doar 18% dintre ele. Unele dintre persoanele nevăzătoare sau cu vedere parțială preferă să stea aproape de terenul de joc pentru a profita la maximum de abilitatea de vedere restantă (câteodată folosindu-se de un monoclu sau alt echipament asistiv) și/ sau să poată auzi mingea și acțiunea ce are loc pe terenul de joc, pentru a urmări mai bine meciul. Cu toate acestea, este important să li se ofere opțiunea alegerii zonei de vizionare din cadrul stadionului.

De asemenea, este deseori greșit să presupunem că spectatorii cu dizabilități de vedere parțiale sau totale trebuie să fie așezați împreună. Ei nu trebuie să fie obligați să facă acest lucru, deoarece astfel nu le este oferită nicio opțiune, așadar această practică nu este incluzivă. Din același motiv, existența comentariului audio și a seturilor de căști radio nu ar trebui să se limiteze doar la anumite zone, în special datorită răspândirii în masă a transmițătorilor portabili și a căștilor portabile (mai multe detalii despre facilitățile de comentariu în secțiunea J:3).

Toate locurile disponibile în stadion ar trebui să contrasteze vizual cu suprafețele înconjurătoare, pentru a ajuta spectatorii cu dizabilități de vedere parțiale sau totale. Pe lângă aceasta, toate locurile ar trebui să aibă un câmp vizual neobstrucționat către tabela de marcaj și către ecranele video, pe care informațiile referitoare la meci și la siguranța pe stadion pot fi afișate clar. Cu toate acestea, acolo unde acest lucru nu este posibil, locurile de unde poate fi văzută direct tabela de marcaj și ecranele video ar trebui să fie identificate și desemnate corespunzător. De aceste locuri pot beneficia persoanele cu dizabilități de auz parțiale sau totale, care pot să se afle în imposibilitatea de a auzi mesajele transmise prin sistemul public de sonorizare. Totuși, la fel ca și în cazul persoanelor cu dizabilități de vedere parțiale sau totale, persoanele cu dizabilități de auz parțiale sau totale nu trebuie să fie așezate întotdeauna împreună. Cu excepția cazului în care au cerințe suplimentare privind accesibilitatea, acestea ar trebui să poată alege orice zonă de vizionare din stadion.

Există câteva documente de bună practică care sugerează definiții ale designului incluziv în ceea ce privește numărul minim de locuri ușor accesibile și cu confort sporit care trebuie să existe într-o astfel de clădire. În raportul său tehnic intitulat „O abordare incluzivă privind Jocurile Olimpice și Paralimpice” („An Inclusive Approach to the Olympic & Paralympic Games”), Comitetul Paralimpic Internațional sfătuiește ca în stadioanele care găzduiesc Jocurile Olimpice, cel puțin 0.75% din totalul

capacității locurilor să fie rezervat persoanelor în scaun rulant și încă 0.75% ar trebui să fie reprezentat de locurile cu confort sporit. Aceste cifre sunt în conformitate cu numărul de utilizatori de scaun rulant și de persoane cu mobilitate limitată din Europa.

Cu toate acestea, în cazul acestui document, autorii au folosit numărul de locuri pentru persoanele cu dizabilități recomandat în raportul tehnic CEN/TR 15913 (Facilități pentru spectatori – Criteriile de aranjare a zonelor de vizionare pentru persoanele cu nevoi speciale), recent ratificat de toate statele membre UE și publicat de către Comitetul European pentru Standardizare (CEN).

CEN/TR 15913 face recomandări minime, dar așa cum am explicat anterior, atunci când se aplică o abordare incluzivă a designului stadionului, este important să se privească dincolo de standardele minime pentru a satisface nevoile numărului tot mai mare de persoane cu dizabilități care doresc să participe la meciuri de fotbal sau la alte evenimente. Este la fel de important să existe o viziune de viitor în cazul stadioanelor noi. Este de așteptat ca, din moment ce persoanele care merg la stadion devin din ce în ce mai reprezentative pentru largă Comunitate Europeană, numărul persoanelor cu dizabilități care doresc să meargă la meciuri alături de familie și prieteni să înregistreze o creștere. Persoanele cu dizabilități ar trebui așadar să fie văzute ca fiind consumatori valoroși, iar un bun acces să fie considerat a fi nu doar o problemă morală, ci și o bună strategie de afaceri. Prin urmare, un număr tot mai mare de proiectanți au acum o abordare mai progresivă, prin includerea unor soluții flexibile de așezare.

Scaune cu confort sporit și acces facil

Toate stadioanele ar trebui să asigure scaune cu confort sporit pentru spectatorii care pot avea nevoie de mai mult spațiu. Scaunele cu confort sporit trebuie să asigure spațiu suplimentar pentru picioare, și este binevenită includerea unor cotiere, deși acestea ar trebui să fie detașabile. Scaunele cu confort sporit și acces facil trebuie să aibă și spătare, la fel ca toate scaunele de pe stadioanele care găzduiesc meciurile competiției UEFA. Băncile și scaunele individuale monobloc nu sunt acceptabile.

Persoanele cu mobilitate limitată pot avea dificultăți în a-și îndoi genunchii sau pot avea nevoie de mai mult spațiu pentru a ajunge la locul lor, folosindu-se de cârje sau alte echipamente ajutătoare, de unde și nevoia de spațiu suplimentar pentru picioare. Aceste persoane se pot afla în imposibilitatea de a sta în picioare cu ușurință sau pe perioade lungi de timp sau de a-și schimba ușor poziția. De aceea, scaunele cu confort sporit ar trebui să asigure o rază vizuală rezonabilă din poziția șezut, care să nu fie obstrucționată de un alt spectator așezat în față sau în lateral. Un spectator cu dizabilități acompaniat de un câine-călăuză poate să aibă nevoie de spațiu suplimentar

pentru ca patrupedul să poată sta întins în fața sau sub scaunul persoanei respective. Și aceștia ar trebui să aibă opțiunea alegerii scaunului în mai multe zone de vizionare.

Scaunele cu confort sporit și cele cu acces facil ar trebui să fie amplasate în spații ușor accesibile, precum capetele rândurilor, acolo unde treptele sunt reduse la minimum pentru a acomoda spectatorii cu mobilitate redusă. Spectatorii care necesită scaune cu confort sporit sau cu acces facil ar trebui să aibă posibilitatea să stea cu suporterii echipei favorite, în diferite zone și categorii de bilete, incluzând zonele de primire, zonele VIP și lojele. Astfel de locuri trebuie să fie de asemenea amplasate și în apropierea toaletelor și a altor facilități.

Tabelul 1 arată numărul minim necesar de locuri cu confort sporit și locuri cu acces facil, așa cum este recomandat de către Comisia Europeană. Acestea sunt doar cifre minime, însă sunt bazate pe experiență și bunele practici cu privire la numărul estimat de persoane cu dizabilități care doresc să vizioneze un meci sau un alt eveniment în cadrul stadionului. Locuri adiționale cu confort sporit și acces facil ar trebui să existe întotdeauna în zonele de primire și în zonele VIP (ele nu sunt incluse în norma zonelor cu locuri destinate publicului larg).

Toate stadioanele noi ar trebui să respecte aceste standarde minime încă de la început. În cazul stadioanelor deja existente, sunt necesare solicitarea unui audit al accesibilității și pregătirea unei strategii de accesibilizare sau a unui plan de afaceri,

Tabelul 1 – Numărul minim de locuri cu confort sporit și acces facil (CEN/TR 15913)

CAPACITATEA DE LOCURI A TRIBUNEI SAU A STADIONULUI	NUMĂRUL DE LOCURI CU CONFORT SPORIT ȘI ACCES FACIL
Sub 10.000	Minim 6 sau 1 la 100 de locuri (oricare dintre aceste valori este mai mare)
10.000–20.000	100 + 5 la fiecare 1.000 de locuri peste 10.000
20.000–40.000	150 + 3 la fiecare 1.000 de locuri peste 20.000
40.000 sau mai mult	210 + 2 la fiecare 1.000 de locuri peste 40.000

astfel încât să poată fi realizate îmbunătățirile necesare, iar standardele să fie respectate într-o perioadă de timp rezonabilă (detalii în secțiunea E).

Asigurarea locurilor cu confort sport și cu acces facil poate să ajute totodată la diminuarea cererii pentru spații destinate persoanelor în scaun rulant, dacă aceste spații se află în vecinătatea zonelor dedicate depozitării scaunelor rulante sau a scuterelor speciale. Unii dintre spectatorii cu dizabilități pot dori să călătorească spre stadion utilizând scaune rulante sau scutere speciale, deoarece nu pot să parcurgă distanțe mari pe jos, dar preferă așezarea pe locurile cu confort sport și cu acces facil pentru a viziona meciul. Depozitarea în condiții de siguranță a scaunelor rulante și a scuterelor va garanta și că rutele de circulație și intersecțiile nu vor fi blocate sau obstructionate în timpul meciului. Locurile cu confort sport și acces facil pot fi necesare unei mari varietăți de spectatori, precum cei cu dizabilități temporare, persoane în vârstă, femei însărcinate, copii mici și așa mai departe.

Ar trebui să existe un grup sanitar accesibil pe o rază de 40m distanță de orice loc cu confort sport și acces facil, cu câte o toaletă prevăzută pentru fiecare 15 locuri dedicate spectatorilor cu dizabilități.

În plus, este important ca membrii familiei și prietenii să poată sta lângă spectatorii cu dizabilități care necesită locuri cu confort sport și acces facil, iar personalul ghișeului de bilete ar trebui să poată oferi informații despre toate locurile cu confort sport și acces facil din cadrul stadionului.

1:3

Spații destinate persoanelor în scaun rulant

Trebuie asigurate multiple spații destinate persoanelor în scaun rulant, astfel încât aceste persoane să aibă aceleași opțiuni în materie de locuri și categorii de bilete ca și ceilalți spectatori și să nu fie izolați față de corpul principal al tribunei sau al stadionului. Totodată, amplasamentul și designul zonelor speciale pentru persoanele în scaun rulant trebuie să fie flexibile și să ia în considerare o cerere mai mare pe viitor.

Nu este acceptabilă gruparea tuturor persoanelor în scaun rulant într-o singură zonă sau existența unor zone speciale doar în sectoarele destinate susținătorilor echipei locale. Spectatorii cu dizabilități nu se diferențiază cu nimic de ceilalți spectatori în privința dorinței de a avea opțiunea alegerii zonelor de vizionare a meciului și de a putea să stea alături de suporterii echipei favorite. De asemenea, persoanele în scaun rulant ar trebui să poată să stea cu sau în apropierea familiei și prietenilor, pe lângă un însoțitor sau un asistent personal, de care pot avea nevoie pentru a le ajuta să ajungă la stadion și să acceseze facilitățile și serviciile oferite.

Însoțitorii și asistenții personali trebuie să fie întotdeauna așezați lângă persoana în scaun rulant. Acest lucru este important din mai multe motive, în special deoarece se poate dovedi dificil să atragi atenția unui însoțitor într-un stadion zgomotos, iar spectatorul cu dizabilități poate întâmpina dificultăți în a se întoarce pentru a comunica cu însoțitorul, dacă acesta este așezat în fața sau în spatele

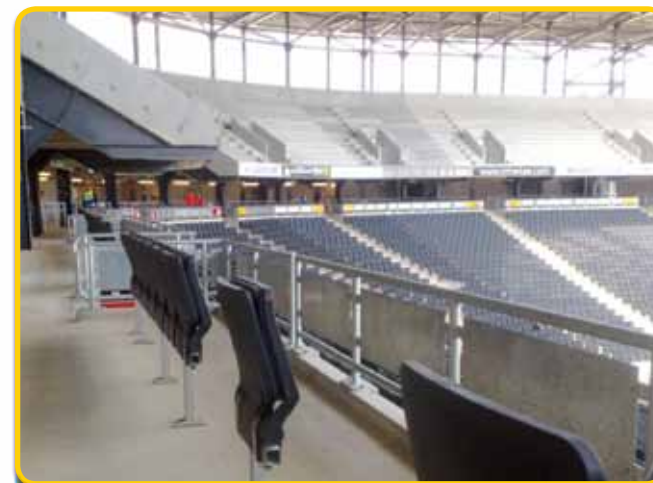

Figura 17 – Locuri flexibile la Stadiummk, MK Dons FC, Anglia

lui. Multe persoane în scaun rulant au mișcări limitate în cadrul scaunului, iar unele dintre ele nu au abilitatea de a se mișca sau de a comunica cu ușurință. Ar trebui să existe mai multe locuri pentru însoțitori, atât cu așezare pe stânga cât și pe partea dreaptă a spațiilor individuale destinate utilizatorilor de scaun rulant. Scaunele ușor de demontat sau spațiile cu așezare flexibilă permit și ca familia și prietenii să stea împreună. Locurile flexibile pot fi înlăturate rapid, pentru a permite ca două sau mai multe persoane în scaun rulant să stea împreună sau pentru a permite mai multor membri ai familiei să stea alături de o persoană în scaun rulant (vezi figura 17).

Spațiile pentru persoanele în scaun rulant ar trebui să poată găzdui scutere speciale pentru mobilitate, de mărimi rezonabile (câtă vreme acestea nu obstructionează câmpul vizual și mobilitatea altor spectatori). Acestea

sunt în general mai mari și mai puțin manevrabile decât scaunele rulante manuale sau electrice. În orice caz, spectatorii cu dizabilități care folosesc un scaun rulant ar trebui să poată manevra cu ușurință scaunul către un spațiu care le conferă o priveliște clară asupra terenului de joc și a stadionului înconjurător. La fel, ei pot fi însoțiți de un câine-călăuză, iar în acest caz ar trebui să fie disponibil un spațiu suplimentar pentru ca patrușorul să poată sta lângă stăpânul său.

Cu toate că un spațiu pentru un singur scaun rulant poate fi amenajat într-o zonă liberă având dimensiunile minime de 900mm lățime și 1.400mm adâncime, este recomandat ca fiecare spațiu desemnat să aibă cel puțin 1.400mm², astfel încât să existe suficient spațiu pentru ca un însoțitor sau asistent personal să poată fi așezat, pe un scaun fix sau demontabil, lângă fiecare persoană în scaun rulant.

Acolo unde există rânduri sau platforme pentru mai multe persoane în scaun rulant, o zonă clară de circulație de

cel puțin 1.200mm trebuie asigurată în spatele spațiului dedicat persoanelor în scaun rulant, astfel încât doi utilizatori de scaun rulant să poată face manevrele necesare amplasării în zona de vizionare, întoarcerii sau trecerii unul pe lângă celălalt.

Trebuie să existe un grup sanitar accesibil pe o rază de 40m distanță de orice spațiu pentru utilizatorii de scaun rulant, acesta fiind dotat cu o toaletă pentru fiecare 15 persoane în scaun rulant.

Tabelul 2 arată cerințele minime ale spațiilor pentru utilizatorii de scaune rulante, în conformitate cu recomandările Comisiei Europene. Acestea sunt doar valori minime, însă sunt bazate pe experiență și bunele practici cu privire la numărul estimat de persoane în scaun rulant care doresc să vizioneze un meci sau un alt eveniment pe stadion. Spații suplimentare pentru utilizatorii de scaune rulante trebuie să existe întotdeauna în zonele de primire și în zonele VIP (acestea nefiind incluse în norma zonelor cu locuri destinate publicului în scaun rulant). Utilizarea scaunelor flexibile, așa cum este ilustrată în figura 17, ar putea fi o soluție bună în astfel de zone.

Ca și în cazul locurilor cu confort sporit și acces facil, toate stadioanele noi trebuie să respecte aceste standarde minime încă de la început. În cazul stadioanelor deja existente, se impune solicitarea unui audit al accesibilității și pregătirea unei strategii de acces sau a unui plan de afaceri, astfel încât îmbunătățirile necesare să poată fi realizate, iar standardele să fie respectate într-o perioadă de timp rezonabilă (detalii în secțiunea E).

Tabelul 2 – Numărul minim de spații pentru persoanele în scaun rulant (CEN/TR 15913)

CAPACITATEA DE LOCURI A TRIBUNEI SAU A STADIONULUI	NUMĂRUL DE LOCURI PENTRU UTILIZATORII DE SCAUN RULANT
Sub 10.000	Minim 6 sau 1 la 100 de locuri (oricare dintre aceste valori este mai mare)
10.000–20.000	100 + 5 la fiecare 1.000 de locuri peste 10.000
20.000–40.000	150 + 3 la fiecare 1.000 de locuri peste 20.000
40.000 sau mai mult	210 + 2 la fiecare 1.000 de locuri peste 40.000

I:4

Standarde de vizionare incluzive

Este important ca toți spectatorii de pe stadion să aibă un câmp vizual nerestricționat către terenul de joc și către zonele înconjurătoare, pentru a se putea bucura de meci și de atmosfera de joc. În această categorie sunt incluse toate persoanele care se află pe locurile cu confort sporit și acces facil, dar și persoanele aflate în zonele speciale pentru utilizatorii de scaune rulante.

O vedere neobstrucționată către terenul de joc ar trebui să fie asigurată chiar și atunci când o altă persoană se ridică în față sau în lateral. Acest lucru este important mai ales pentru spectatorii cu dizabilități care se pot afla în imposibilitatea de a se ridica, de a sta în picioare o perioadă lungă de timp, de a-și schimba poziția sau de a se apleca înainte sau în lateral pentru a obține un câmp vizual mai bun. Este vitală asigurarea unui câmp vizual corespunzător pentru utilizatorii de scaun rulant în special, deoarece aceștia nu se pot ridica nici măcar pentru o perioadă scurtă de timp, iar unii dintre aceștia nu au abilitatea de a mișca sau întoarce capul.

Nicio parte a terenului de joc nu trebuie să fie mai departe de 190m de oricare scaun sau spațiu de vizionare, iar raza vizuală nu trebuie să fie obstrucționată de bariere, balustrade, suporturi de acoperiș, piloni sau coloane.

Furnizarea spațiilor pentru utilizatorii de scaun rulant în diferite părți ale stadionului are consecințe atât asupra razei vizuale a persoanelor cu dizabilități, cât și asupra spectatozilor fără dizabilități așezați sau stând în picioare în apropiere. Toate spațiile pentru persoanele în scaun rulant trebuie proiectate astfel încât utilizatorii acestora să poată vedea terenul de joc și zonele înconjurătoare, chiar și atunci când sunt așezați în spatele zonelor de vizionare din picioare sau atunci când persoanele din

față se ridică pentru o scurtă vreme, cum se întâmplă pentru intonarea imnurilor naționale sau în perioada de încălzire a jucătorilor.

Calitatea câmpului vizual este definită în valori C. Acestea reprezintă măsura pe verticală de la nivelul ochilor persoanei din față la nivelul ochilor persoanei din spate. Calcularea valorilor C poate fi complexă și ar trebui efectuată de către cineva care înțelege pe deplin principiile și aspectele mai largi ale calității vizuale.

Formula acceptată de calcul a câmpului vizual este:

$$C = \frac{D(N + R)}{D + T} - R$$

Unde:

C = valoarea C

D = distanța orizontală de la ochi la punctul de focalizare

N = înălțimea contratreptei

R = înălțimea pe verticală spre punctul de focalizare

T = adâncimea rândului de scaune

Se propune ca nivelul ochilor unei persoane în scaun rulant să se măsoare ca fiind distanța verticală de la centrul roților scaunului. În general, este utilizat un nivel ocular mediu de 1.150mm, în timp ce înălțimea ipotetică a persoanei care stă în față este de 1.800mm, deși se poate întâmpla ca persoana aflată în față să fie mai înaltă decât atât, iar persoana din spate să fie mai scundă. O atenție deosebită ar trebui acordată atunci când se iau în considerare

măsurile medii ale persoanelor în scaun rulant, deoarece poziția lor în scaun poate varia considerabil, iar multe dintre persoanele cu dizabilități sunt scunde sau se află în imposibilitatea de a sta într-o poziție verticală.

Este general recunoscut faptul că un standard acceptabil de vizionare se obține pentru o valoare C de 90mm sau mai mare, pentru toate tribunele noi. O valoare C mai mică de 90mm este considerată acceptabilă doar în circumstanțe excepționale, de exemplu, în cazul în care distanța maximă recomandată de vizionare până la punctul de focalizare este depășită.

Este de așteptat ca, în momentele interesante ale unui meci, unii dintre spectatori să se ridice, obstrucționând astfel câmpul vizual al persoanelor cu dizabilități, așezate în spatele sau pe laterala lor. Pentru a crea un câmp vizual acceptabil pentru utilizatorii de scaun rulant în special, trebuie instalată o contratreaptă de înălțime sporită, eventual de câteva ori mai înaltă decât o treaptă normală. CAFE recomandă atingerea unui nivel minim de la care o persoană în scaun rulant să poată vedea acțiunea ce are loc pe terenul de joc, peste oricare alți spectatori care stau, în picioare, în rândul din față sau de pe diagonală (așa cum este ilustrat în figurile 18 și 19). Înălțimea recomandată a contratreptei speciale, sau supra-înălțate, este de 1.200mm. Cu toate acestea, calculele pentru determinarea câmpului vizual sunt extrem de complexe și nu există o singură măsură ideală. Proiectanții ar putea propune trepte mai joase, dar în acest caz ar trebui ca ei să demonstreze că încă se atinge un standard acceptabil de vizionare (valoarea C).

Utilizatorii de scaun rulant trebuie să aibă o vedere clară a întregului teren de joc și a zonelor înconjurătoare, în special atunci când spectatorii așezați în față sau pe diagonală se ridică în picioare.

Este la fel de important de menționat faptul că un însoțitor sau un asistent personal așezat lângă o persoană cu dizabilități ar trebui să beneficieze de cel puțin aceeași

valoare minimă C ca și ceilalți spectatori. De asemenea, spectatorii fără dizabilități așezați în spatele sau pe laterala persoanelor în scaun rulant trebuie și ei luați în considerare pentru ca nici câmpul lor vizual să nu fie afectat de către persoana în scaun rulant sau de către însoțitorul ei. Figura 20 ilustrează câteva soluții de așezare inadecvate sau inacceptabile, cu câmpuri vizuale reduse.

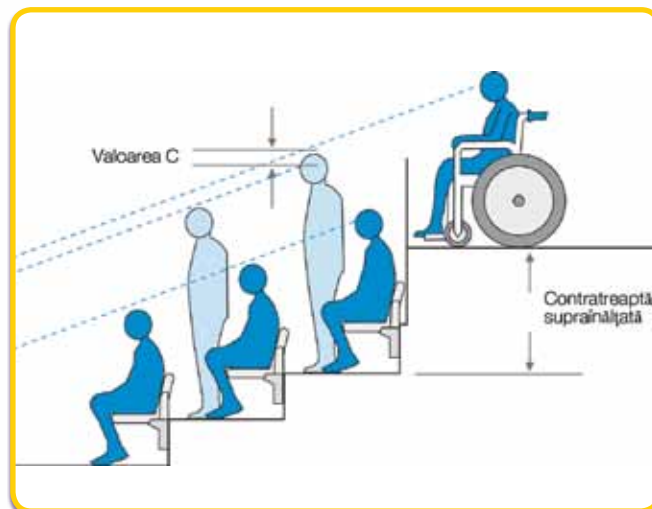

Figura 18 – Câmpul vizual al unei persoane în scaun rulant

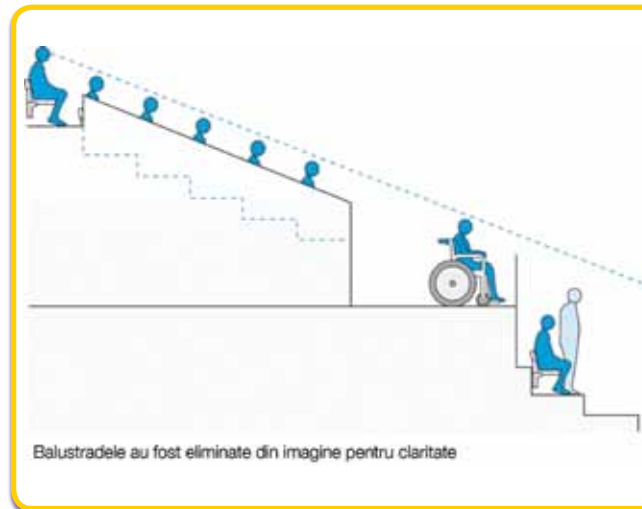

Figura 19 – Un standard de câmp vizual acceptabil pentru spațiile destinate persoanelor în scaun rulant, la un nivel intermediar (intrarea în amfiteatru și spectatorii fără dizabilități din jur)

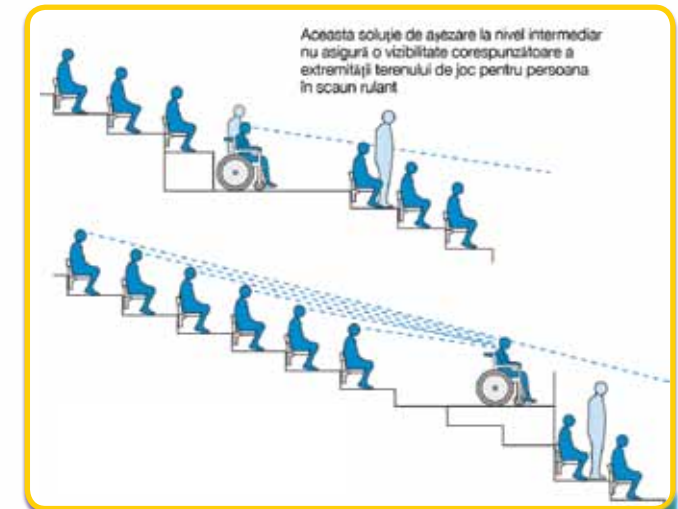

Figura 20 – Câmpuri vizuale inadecvate sau inacceptabile din zone aflate la un nivel intermediar (Accesibile Stadia Guide)

I:5

Zone de vizionare din tribuna superioară

Spectatorii cu dizabilități ar trebui să beneficieze de opțiuni care să includă zonele de vizionare din înaltul tribunei, cu acces facil la toalete și zone cu răcoritoare. Locurile din inelul superior erau uneori considerate ca fiind nepotrivite pentru spectatorii cu dizabilități, deoarece se considera că siguranța lor era compromisă de rutele de intrare și ieșire mai lungi și mai dificile. Din fericire, acest lucru nu mai este valabil astăzi, deoarece soluțiile inteligente de design asigură o abordare incluzivă.

Locurile din tribuna superioară sunt în general preferate de către spectatorii cu dizabilități deoarece, de cele mai multe ori, oferă o protecție mai bună împotriva intemperiilor, dar și o mai bună vedere asupra meciului, în condițiile în care câmpurile vizuale nu sunt compromise de nivelurile suspendate sau de acoperișuri.

Pentru persoanele în scaun rulant, spațiile aflate în spatele nivelului cu scaune pot fi soluția ideală în mai multe privințe: acestea oferă o panoramă perfectă, fără a interfera cu câmpurile vizuale ale altor spectatori, sunt ușor accesibile și deosebit de potrivite pentru evacuări de urgență și, cel mai important, oferă proiectantului oportunitatea de a extinde zona de vizionare pe plan orizontal oricât de mult este nevoie pentru a crea numărul de spații necesare pentru utilizatorii de scaun rulant.

Într-o tribună cu mai multe niveluri, o poziție către spatele nivelului inferior este convenabilă pentru persoanele în scaun rulant din mai multe motive, precum este ilustrat în figura 21. Accesul lifturilor către aceste locuri ar trebui să fie relativ ușor de realizat.

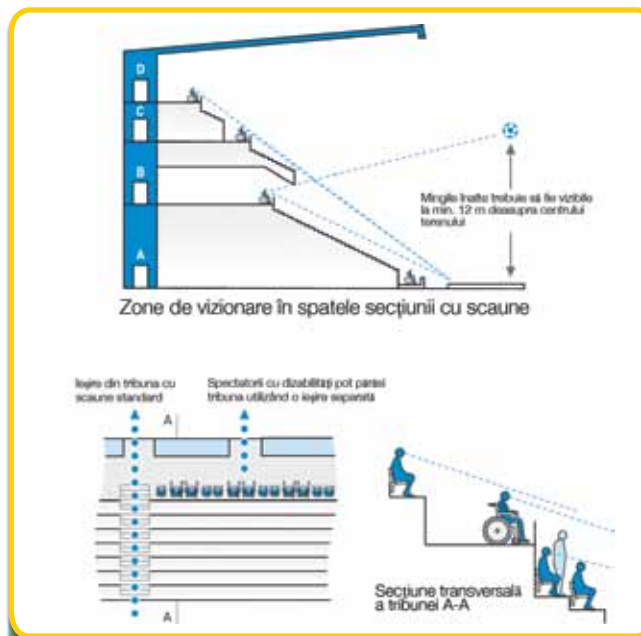

Figura 21 – Câmpurile vizuale din locurile de vizionare din tribuna superioară

Disponerea unor niveluri poate chiar să permită accesul eficace de la nivelul solului către spatele rândurilor superioare. Proiectanții ar trebui, prin urmare, să fie pregătiți să ofere persoanelor cu dizabilități zone de vizionare în tribuna superioară, precum și lifturi și acces ușor la facilități, cum sunt grupurile sanitare și zonele cu răcoritoare situate în apropiere (vezi figura 21).

I:6

Zone de vizionare la nivelul terenului de joc

Deși poate fi încă necesară existența unor zone de vizionare la nivelul terenului de joc pentru persoanele cu dizabilități, precum și locuri accesibile în tribune, proiectanții și managerii stadionului ar trebui să asigure un nivel egal de opțiuni pentru toți oamenii, iar persoanele cu dizabilități din toate zonele ar trebui să aibă acces adecvat la facilități de tipul grupurilor sanitare și zonelor cu răcoritoare.

Cu toate că ar trebui menționat faptul că unii spectatori cu dizabilități de vedere parțială ar putea prefera să stea la nivelul terenului de joc pentru a auzi sunetul mingii și activitatea de pe teren, ceea ce le va permite să urmărească mai ușor meciul, nu mai mult de 25% din spațiile pentru utilizatorii de scaune rulante și 25% din locurile cu confort sporit ar trebui să fie disponibile în zona tribunei inferioare.

Personalul din ziua meciului, jucătorii și antrenorii, corespondenții de presă, adăposturile și panourile de publicitate pot să obstrucționeze câmpurile vizuale de la marginea terenului de joc (vezi figura 22), iar zonele din spatele adăposturilor și a porților în special (până la linia de 16m, inclusiv zona tehnică) ar trebui evitate, fiindcă persoanele în scaun rulant și persoanele cu mobilitate redusă întâmpină dificultăți în a-și ajusta poziția pentru a vedea pe lângă sau peste obstacole.

Zonele de vizionare pentru spectatorii cu dizabilități trebuie acoperite pentru a-i proteja pe aceștia de intemperii

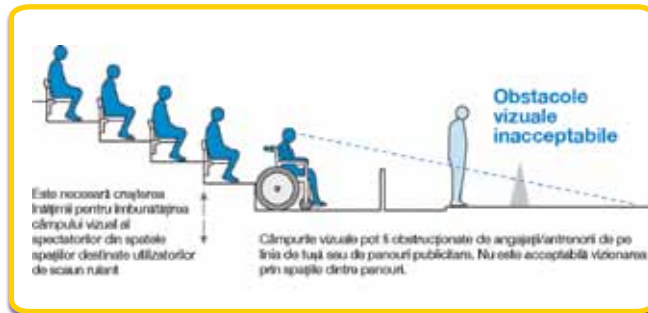

Figura 22 – Câmpuri vizuale din zonele de vizionare de la nivelul terenului de joc

precum ploaia, vântul și soarele, iar în timp ce zonele de vizionare acoperite pot fi considerate avantajoase pentru unii spectatori cu dizabilități așezați în tribuna inferioară, acestea pot interfera cu câmpurile vizuale ale spectatorilor așezați în rândurile din spate, necesitând ca acele rânduri să fie înălțate. Primul rând de scaune, atât pentru spectatorii cu dizabilități, cât și pentru cei fără dizabilități, ar trebui, în orice caz, să fie înălțat deasupra terenului de joc pentru a asigura o vedere adecvată.

1:7

Zone de vizionare din tribuna medie

Atunci când se planifică locurile pentru persoanele în scaun rulant, spațiile din tribuna medie ridică o serie de probleme pentru proiectanți și manageri de stadion, așa cum este ilustrat în figura 20.

O platformă de vizionare așezată direct în fața unei intrări în amfiteatru poate conferi câmpuri vizuale excelente pentru persoanele în scaun rulant, dar acest lucru trebuie echilibrat împotriva potențialului efect negativ asupra câmpurilor vizuale diagonale ale celorlalți spectatori așezați în spate sau pe laterală. O soluție bună ar fi instalarea unei platforme orizontale continue pe lungimea unei tribune, evitând orice obstacol pentru câmpurile vizuale diagonale. Aceste platforme pot să fie ideale pentru instalarea scaunelor detașabile sau flexibile (vezi secțiunea 1:8). În astfel de cazuri, trebuie luată în considerare instalarea unei bariere mobile pentru a împiedica spectatorii fără dizabilități să treacă în zona destinată utilizatorilor de scaune rulante, creând aglomerație, blocaje și riscuri de siguranță.

I:8

Flexibilitatea locurilor pe scaune

Spații suplimentare pentru persoanele în scaun rulant pot fi create în stadioane noi sau deja existente prin înlăturarea unor scaune, atât timp cât există locuri fixe adiacente pentru însoțitori și asistenți personali, iar spațiul, standardele de vizionare și accesul la facilități sunt aceleași ca și pentru spațiile dedicate utilizatorilor de scaun rulant.

Flexibilitatea poate fi utilă, de exemplu, atunci când sunt așezate persoane în scaun rulant alături de familie și de prieteni, sau când două persoane în scaun rulant doresc să stea împreună. În plus, se pot ivi ocazii când spațiile dedicate utilizatorilor de scaun rulant nu sunt suficiente pentru a satisface cererea, iar scaunele flexibile ar putea fi soluția optimă.

O altă soluție flexibilă acceptată ar fi instalarea scaunelor rabatabile (fixe) în zone de vizionare speciale pentru persoanele în scaun rulant (vezi figura 17), pentru a fi folosite de către spectatorii fără dizabilități atunci când spațiul nu este solicitat de către persoane în scaun rulant. Cu toate acestea, trebuie recunoscut faptul că acolo unde biletele sunt disponibile publicului înainte sau chiar după începerea meciului, acestea ar trebui să fie disponibile pentru persoanele fără dizabilități și pentru persoanele cu dizabilități deopotrivă. Acest lucru înseamnă că standardul minim de spații alocate utilizatorilor de scaun rulant, prezentat în tabelul 2, trebuie să fie disponibil în orice moment. În plus, deoarece rutele de acces și circulație trebuie asigurate pentru numărul maxim de persoane în scaun rulant din orice zonă, cea mai potrivită se poate

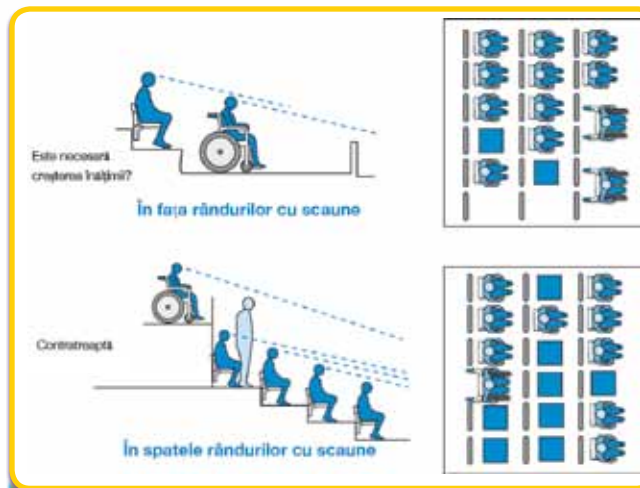

Foto 23 – Zone de vizionare flexibile

dovedi a fi așezarea zonelor de vizionare flexibile în fața sau în spatele unui nivel cu scaune. În aceste poziții, este mai facilă asigurarea unui spațiu pentru circulație de lățime generoasă.

Atunci când se iau în considerare astfel de locuri flexibile, proiectanții trebuie să țină seama de recomandările pentru zonele de vizionare înălțate și de cele privind utilizarea contratreptelor supra-înălțate, cum este ilustrat în figura 18, din cauza posibilelor efecte asupra câmpului vizual,

atunci când persoanele în scaun rulant sunt așezate în fața sau în spatele zonei de vizionare. Figura 23 prezintă locuri adiacente fixe ce nu sunt folosite, situate în primul rând al unui nivel inferior și al căror spațiu este ocupat de persoane în scaun rulant. În medie, capul unei persoane în scaun rulant este cu 40-60mm mai înalt și cu 200-300mm mai în față, comparat cu poziția capului la spectatorii care stau pe locuri fixe. Prin urmare, rândurile din spatele zonelor de vizionare flexibile pot necesita ridicare pentru a compensa. De asemenea, atunci când spațiile pentru utilizatorii de scaun rulant sunt disponibile în rândul din spate, înălțimea acestui rând va trebui să corespundă cu figura 23, pentru a oferi câmpuri vizuale adecvate atunci când spectatorii din față se ridică în picioare.

În egală măsură, proiectanții ar trebui să ia în considerare riscurile migrării mulțimilor înspre zonele de vizionare aflate în mijlocul și în fața nivelului și să ia în considerare instalarea unor bariere mobile pentru a reduce riscurile pentru persoanele în scaun rulant.

I:9

Zone de vizionare din picioare

Deși zonele de vizionare din picioare sunt interzise în majoritatea competițiilor UEFA, acolo unde sunt disponibile, accesul trebuie oferit și spectatorilor cu dizabilități. Unele stadioane conțin mari zone de vizionare din picioare și, cu excepția cazurilor în care spectatorii cu dizabilități sunt luați în considerare, acest lucru ar putea cauza cu ușurință un dezechilibru între totalitatea zonelor de vizionare pentru persoanele cu dizabilități și capacitatea totală a stadionului.

În cazul stadioanelor noi care oferă și zone de vizionare din picioare, proiectanții trebuie să demonstreze că toate criteriile privind evacuarea, câmpurile vizuale adecvate și accesibilitatea sunt îndeplinite în același mod ca și în zonele de vizionare cu locuri. Și aici, ca și în zonele de vizionare cu locuri, trebuie să existe spații pentru persoanele în scaun rulant care doresc să stea alături de familie și de prieteni.

În stadioanele deja existente trebuie adoptată o abordare rezonabilă și incluzivă care să ia în considerare în egală măsură spectatorii cu dizabilități și cu ajutorul căreia proiectanții și managerii stadionului să găsească o cale de a asigura accesul persoanelor cu dizabilități în zonele de vizionare din picioare, fără a compromite câmpurile vizuale sau siguranța cuiva.

I:10

Evenimente din zilele fără meciuri

Atunci când hotărâsc amplasamentul zonelor de vizionare, a locurilor cu confort sporit și acces facil, a spațiilor pentru utilizatorii de scaun rulant și a facilităților pentru spectatorii cu dizabilități, proiectanții și managerii stadionului trebuie să ia în considerare implicațiile acestora asupra altor evenimente organizate pe stadion. De exemplu, o zonă de vizionare accesibilă situată la un capăt al stadionului poate deveni

inutilizabilă atunci când o scenă temporară pentru un concert este montată în fața ei.

Ca întotdeauna, este recomandat să se ceară sfatul organizațiilor locale ale persoanelor cu dizabilități și al organizatorilor de evenimente.

INFORMAȚIE ACCESIBILĂ

J:1	Informații oferite în format alternativ	74
J:2	Facilități oferite spectatorilor cu dizabilități de auz totale sau parțiale	77
J:3	Comentarii audio	79

n Thoir 6

P

Stand 6

K P

⠠⠠ ⠠⠠⠠ ⠠⠠⠠⠠ ⠠⠠⠠⠠⠠ ⠠⠠⠠⠠⠠⠠

Informații oferite în format alternativ

Cluburile de fotbal și managerii stadioanelor trebuie să ia în considerare furnizarea informațiilor cu privire la facilitățile și serviciile lor organizațiilor locale pentru persoanele cu dizabilități, pentru a se asigura că respectivul club deservește întreaga comunitate și pentru a încuraja noii clienți și spectatori. În plus, cluburile ar trebui să creeze o pagină web accesibilă, care să ofere toate informațiile relevante pentru persoanele cu dizabilități care doresc să participe la meciuri sau să viziteze punctele de desfacere ale clubului, precum magazinele, muzeele sau cafenelele.

Orice persoană are dreptul la orice informație disponibilă public. Acest lucru include, în mod evident, persoanele cu dizabilități de vedere parțiale sau totale, cele cu dizabilități de auz parțiale sau totale și persoanele cu dizabilități intelectuale. Pentru persoanele cu dizabilități doritoare să participe la un meci sau la un eveniment, o informație exactă este de multe ori chiar mai importantă decât în mod obișnuit, fiindcă le permite acestora planificarea din timp și anticiparea oricărei dificultăți de acces pe care o pot întâlni.

De multe ori, persoanele cu dizabilități de vedere parțiale sau totale nu pot să citească materiale tipărite din cauza lipsei unui mediu alternativ sau a unor materiale tipărite cu font mare. Soluții adecvate cum sunt programele și pliantele tipărite cu font mare și alternative la materialele tipărite în mod tradițional, ca scrierea Braille, casetele audio, CD-urile, fișierele MP3 și serviciile telefonice dedicate, sunt căi economice de a asigura accesul mai multor persoane cu dizabilități la informațiile clubului și

ale stadionului. Consultarea cu suporterii și organizațiile locale ale persoanelor cu dizabilități ar trebui să ajute la identificarea celui mai bun mijloc de comunicare.

Informația tipărită – Norme de tipărire

Cele mai multe cluburi de fotbal furnizează majoritatea informațiilor lor cu ajutorul pliantelor tipărite, al programelor de meciuri și pe pagini web dedicate. Cu ajutorul Coordonatorului privind relația cu persoanele cu dizabilități, ar trebui stabilite politicile privind furnizarea acestor informații în formate mai accesibile.

În primul rând, majoritatea programelor de fotbal au fontul de mărimea 8.

Un cititor cu dizabilități de vedere parțiale se poate afla în imposibilitatea de a citi informații scrise cu un font de mărimea 8 și, ca atare, acesta va fi exclus.

Un font atât de mic face ca citirea programelor din ziua meciului să fie dificilă pentru mulți oameni, dar este destul de simplu și ieftin să produci materiale mai accesibile, folosind câteva principii simple de design. Aceste norme de tipărire ar trebui urmate de către oricine publică documente, incluzând pliantele cluburilor și programele meciurilor.

Contrastul

Folosiți culori puternic contrastante pentru text și pentru fundal. Câteva exemple bune sunt un text negru sau albastru închis pe un fundal alb sau galben, sau un text alb sau galben pe un fundal negru sau albastru închis. Cu

cât contrastul între fundal și text este mai puternic, cu atât va fi mai lizibil textul. Un text negru pe un fundal alb oferă contrastul cel mai bun.

Culoarea caracterelor

Cel mai lizibil material este cel tipărit în alb și negru. Dacă folosiți text colorat, limitați-l la titluri, subtitluri sau evidențieri.

Mărimea caracterelor

Cu cât mai mare, cu atât mai bine. Mențineți textul mare; preferabil cu dimensiunea între 12 și 18 puncte, în funcție de tipul de font utilizat (dimensiunea variază în funcție de fonturi). Luați în considerare audiența atunci când alegeți dimensiunea fontului. Acolo unde este folosită o dimensiune de 12 puncte sau chiar mai mică, versiuni alternative ale documentului, în dimensiuni de 14 puncte, ar trebui să fie disponibile la cerere.

Stilul și familia de fonturi

Evitați fonturile complicate și decorate excesiv. Fonturile puternic stilizate precum acelea care au stiluri ornamentale, decorative sau de mână ar trebui evitate. În locul lor, alegeți fonturi standard, sans-serif, cu minuscule și majuscule ușor de identificat. Arial și Verdana sunt alegeri bune.

Stiluri de caractere

Blocuri de majuscule, texte subliniate și cursive sunt mai greu de citit. Unul sau două cuvinte scrise cu majusculă sunt în regulă, dar folosirea majusculilor pentru a scrie

un text continuu ar trebui evitată, cum ar trebui evitată și sublinierea și scrierea cursivă.

Spațierea literelor

Nu înghesuiți textul; păstrați în schimb un spațiu larg între litere. Alegeți un font mono-spațiat în locul unui spațiat proporțional.

Setările textului

Este importantă evitarea montării textului în jurul imaginilor, dacă acest lucru face ca rândurile textului să înceapă în locuri diferite. Asemenea dispuneri sunt foarte dificile de parcurs pentru o persoană cu vedere parțială. În egală măsură, textul nu ar trebui suprapus imaginilor sau texturilor, deoarece acest lucru afectează contrastul.

Formulare

Persoanele cu vedere parțială au de cele mai multe ori un scris de mână mai mare decât majoritatea, așa că este o practică bună să oferiți spațiu suplimentar pe formulare. Acest lucru ajută și persoanele care suferă de afecțiuni precum artrita, care le poate afecta folosirea mâinilor.

Finisajul hârtiei

Folosiți o hârtie mată sau non-lucioasă pentru a reduce strălucirea. Evitați distragerea atenției datorită folosirii filigranelor sau a designurilor complicate de fundal. În mod ideal, ar trebui folosită hârtia fără strat protector, cu o greutate de 90g sau mai mult. Dacă este vizibil textul de pe verso, hârtia este prea subțire, iar textul va fi dificil de citit pentru o persoană cu vedere parțială.

Design simplu

Folosiți culori, mărimi și forme distinctive pe copertile materialelor, pentru a le face mai ușor de diferențiat.

Scrierea Braille

Unele persoane nevăzătoare sau cu vedere parțială sunt instruite pentru a citi limbajul Braille. Furnizarea la cerere, în limbaj Braille, a versiunilor unor documente (care sunt puțin probabil să se schimbe, de exemplu declarațiile de intenție) este considerată o bună practică.

Organizațiile locale pentru persoanele cu dizabilități ar putea tipări ieftin copii în limbaj Braille ale unor documente, iar această opțiune ar trebui luată în considerare de către cluburi și stadioane. Cu toate acestea, deoarece majoritatea persoanelor nevăzătoare și cu vedere parțială nu citește limbajul Braille, acest format nu ar trebui să fie singurul disponibil. Atât documentele în format audio, cât și cele cu format mare sunt alternative bune.

Înregistrări audio și programe

Versiunile audio ale publicațiilor pot fi simple înregistrări făcute prin mijloace proprii sau de către furnizori locali și distribuite prin intermediul paginilor web accesibile, podcasturilor sau al fișierelor MP3. Acest lucru va asigura faptul că publicațiile sunt accesibile persoanelor cu vedere parțială sau celor nevăzătoare.

Documente electronice

Aceasta este o soluție puțin costisitoare, adoptată de câteva cluburi de fotbal și stadioane pentru a deservi spectatorii nevăzători și cu vedere parțială.

În timpul pregătirii pentru publicare a documentelor ca programele meciurilor, este utilă producerea unei versiuni text simple într-un document Word, care poate fi distribuită prin e-mail, cu costuri minime sau inexistente. Este importantă conștientizarea faptului că multe PDFuri nu pot fi citite de majoritatea softurilor de tip cititor de ecran pentru PC folosite de către persoanele nevăzătoare sau cu vedere parțială, deoarece un document PDF reprezintă pur și simplu imaginea sau copia scanată a unei pagini. Documentele electronice ar trebui să fie fișiere RTF sau DOC cu formatare și grafică minime.

Distribuția materialelor video, a DVD-urilor și a CD-urilor

Toate formatele video și audio ar trebui să includă o subtitrare sau un text descriptiv însoțitor al conținutului, pentru ca o persoană cu dizabilități de auz parțiale sau totale să poată accesa informațiile. Acolo unde este posibil,

este considerată o bună practică includerea unei copii scrise a scriptului sau a dialogului, subtitrarea, limbajului semnelor și o versiune descriptivă în format audio a oricărui videoclip sau film (vezi secțiunea J:3 pentru mai multe informații legate de comentariile audio descriptive).

Designul paginii web

Paginile web oferă cluburilor de fotbal și stadioanelor oportunitatea ideală de a-și promova facilitățile accesibile și serviciile disponibile suporterilor și clienților cu dizabilități, prin urmare este important ca aceste informații să fie ușor de găsit și de citit.

Paginile web trebuie să fie accesibile persoanelor cu dizabilități care pot fi daltoniste, cu vedere parțială sau care folosesc softuri speciale activate vocal sau softuri de tip cititor de ecran. Softurile activate vocal sunt uneori folosite de către persoanele cu mobilitate redusă, care nu pot folosi un mouse sau o tastatură, în timp ce softurile cititoare de ecran sunt deseori folosite de persoane nevăzătoare sau cu vedere parțială, care nu pot citi conținutul paginilor web.

Utilizarea creativă a culorilor și a contrastului poate îmbunătăți dramatic accesibilitatea unei pagini web pentru persoanele cu vedere parțială, care pot avea dificultăți la citirea și diferențierea textului de culoarea fundalului. Imaginile de fundal și modelele, pe de altă parte, pot cauza probleme, iar imaginile și fotografiile ar trebui să fie întotdeauna însoțite de un text descriptiv.

Disponerea paginii ar trebui să fie logică și ușor de urmărit, iar orice informație audio disponibilă, precum clipurile video sau audio, ar trebui însoțită de un text descriptiv pentru

persoanele cu dizabilități de auz parțiale sau totale. Pentru mai multe informații legate de un bun design al paginii web, vă rugăm să contactați organizația locală pentru persoane cu dizabilități sau CAFE.

J:2

Facilități oferite spectatorilor cu dizabilități de auz totale sau parțiale

Pierderea auzului este de departe cea mai răspândită dizabilitate de sine stătătoare, iar acest lucru este de multe ori trecut cu vederea atunci când sunt proiectate facilități și sunt oferite servicii. Pierderea auzului este adesea progresivă, pe o lungă perioadă, iar cei în cauză pot să nu conștientizeze măsura în care sunt afectați. Trebuie menționat faptul că mulți dintre spectatori, în special cei mai în vârstă, suferă de pierderea progresivă a auzului, așa că este importantă furnizarea de echipamente auditive în întregul stadion.

Personalul cluburilor de fotbal și al stadioanelor, în special personalul din ziua meciului și personalul de la relații clienți, ar trebui să fie instruit corespunzător și atent la nevoile spectatorilor cu dizabilități de auz parțiale sau totale. Acolo unde este posibil, câțiva membrii ai personalului și/sau voluntari instruiți în limbajul mimico-gestual ar trebui să fie disponibili în ziua meciului. Întocmai limbajului rostit, există mai multe versiuni ale limbajului mimico-gestual în spațiul european, însă organizațiile locale pentru persoanele cu dizabilități pot oferi sfaturi în această privință.

În zone precum punctele de vânzare a biletelor, acolo unde clienții sunt separați de personal cu ajutorul unui paravan, un sistem de iluminat calitativ și sticlă nereflectorizantă ar trebui instalate pentru a veni în ajutorul persoanelor cu dizabilități de auz parțiale sau celor care pot citi pe buze.

Angajații departamentelor de ticketing, relații cu clienți și cei ai liniei de asistență telefonică ar trebui să fie la rândul lor familiarizați cu serviciile telefonice care permit persoanelor cu dizabilități de auz parțiale sau totale să dea și să primească apeluri, prin intermediul unui operator care transformă discursul vorbit în text scris și viceversa.

Acolo unde este posibil, personalul cluburilor și al stadioanelor ar trebui să fie pregătit să primească și să răspundă în scris pentru a comunica cu persoanele care nu se pot exprima clar pe cale orală sau cu cele care nu pot comunica verbal. Acest lucru se poate realiza prin simpla deținere a unui caiet și a unui creion.

Similar, personalul ar trebui să ia în considerare nevoile persoanelor cu dizabilități de auz parțiale sau totale care folosesc câini-călăuză (vezi secțiunea G:8 pentru mai multe informații legate de câini-călăuză).

Amplificarea auditivă

Sisteme publice de sonorizare

Stadioanele trebuie să se asigure că sistemele lor publice de sonorizare sunt proiectate pentru a deservi persoanele cu dizabilități de auz parțiale sau totale. Unul dintre cele mai simple moduri de a face acest lucru este creșterea numărului de difuzoare instalate în fiecare zonă a unei tribune: dacă persoana cu deficiența de auz parțială este fizic aproape de un difuzor, volumul poate fi redus, iar claritatea poate fi sporită.

Echipamente auditive

Există mai multe tipuri de aparate auditive disponibile, iar tehnologiile noi și îmbunătățite continuă să apară în mod continuu. Este așadar importantă familiarizarea cu cele mai noi echipamente disponibile. Organizațiile locale pentru persoane cu dizabilități vă pot oferi sfaturi în această privință.

Cele mai comune și mai ușor de folosit aparate auditive sunt circuitele având la bază unde FM și cele pe bază de infraroșii pasive.

Circuitele FM

Circuitele FM sau pe bază de inducție electromagnetică sunt folosite atât în incintele de dimensiuni mari, cât și în zonele de servire individuală. Practic, un semnal radio FM cu un nivel mic de ieșire este difuzat într-o zonă specifică. Semnalul este preluat de un microfon convențional și transmis prin intermediul circuitului FM. Utilizatorii pot accesa semnalul prin intermediul unui receptor special,

al unui radio FM sau al comutatorului T cu care sunt dotate majoritatea aparatelor auditive moderne. Pentru că acestea sunt unități RF (de frecvențe radio), nu este necesar ca direcția privirii să fie îndreptată către difuzorul circuitului FM. Acesta este cel mai potrivit echipament auditiv folosit în interiorul stadioanelor și ar trebui să fie disponibil în întregul stadion și în toate zonele cu facilități.

Fiind semnale de frecvență radio, circuitele FM sunt afectate de alte frecvențe radio și de condițiile atmosferice. În plus, din moment ce aceste semnale sunt disponibile prin

sistemul public FM, ele nu beneficiază de o comunicare securizată exclusiv pentru persoanele cu dizabilități de auz. Cu toate acestea, circuitele audio pe bază de inducție electromagnetică ar trebui să fie disponibile în toate zonele pentru spectatori, incluzând punctele de vânzare de bilete, zonele de servire, zonele de recepție, punctele de vânzare și zonele de primire. Ele ar trebui testate în mod regulat, iar angajații departamentului de relații clienți și personalul din ziua meciului ar trebui instruiți să le folosească.

Sistemele pe bază de infraroșii pasive

Sistemele pe bază de infraroșii pasive funcționează cel mai bine în interior, deoarece pot fi afectate de către lumina directă a soarelui. Emițătorii sunt așezați strategic într-o cameră, pentru a conferi utilizatorului un serviciu bazat pe direcția de privire. Utilizatorul are în mod normal nevoie de un receptor (distribuit pe stadion) pentru a accesa semnalul. Orice semnal poate fi transmis prin intermediul acestui sistem, care este folosit și pentru interpretarea simultană între mai multe limbi diferite.

Subtitrări în timp real

Versiunile scrise ale tuturor discursurilor rostite și ale informațiilor audio ar trebui să fie afișate pe ecranele video principale,

tabelele de marcaj sau alte ecrane speciale situate în interiorul stadionului.

Există două forme de subtitrări: subtitrări închise, însemnând că numai spectatorii care decid să activeze subtitrările le pot vedea și subtitrări deschise, însemnând un text afișat pe un ecran sau o tabelă de marcaj care poate fi văzut de toată lumea (acest tip se folosește cel mai des în stadioane).

Subtitrările pot fi folosite pe orice tabelă de marcaj sau ecran video capabile să afișeze anunțuri publice, informații generale și instrucțiuni de urgență, pentru a completa sistemul public de sonorizare pentru persoanele cu dizabilități de auz.

Sisteme de avertizare

Sistemele de avertizare din interiorul stadioanelor sunt formate de cele mai multe ori din semnale de evacuare, anunțuri făcute prin sistemul public de sonorizare și instrucțiuni vizuale afișate pe tablele electronice de marcaj. În majoritatea situațiilor, este de așteptat ca persoanele cu dizabilități de auz parțiale sau totale să se bazeze pe alți spectatori sau angajați pentru a înțelege avertismentele de urgență. Totuși, sunt și situații în care aceștia pot fi pe cont propriu, spre exemplu la toalete. Prin urmare, managerii stadioanelor ar trebui să ia în considerare instalarea unor lumini intermitente de avertizare în astfel de zone.

J:3

Comentarii audio

Se recomandă furnizarea unor comentarii audio ale meciului pentru spectatorii nevăzători sau cu vedere parțială și pentru cei cu dizabilități de auz, acesta putând fi un serviciu pe care și alți spectatori ar fi dornici să îl utilizeze. Pentru a sprijini persoanele cu dizabilități de vedere parțiale sau totale, acest serviciu ar trebui să fie conștient dintr-o „descriere audio”. În cazul meciurilor internaționale, astfel de comentarii audio ar trebui să fie disponibile în limba locală a fiecărei echipe.

Comentarii audio descriptive

Comentariile audio descriptive furnizează un comentariu cu informații suplimentare pentru persoanele fără o vedere bună asupra meciului sau a activităților descrise. Este o narațiune suplimentară care descrie toate informațiile vizuale importante, precum limbajul corpului, expresiile faciale, peisajul, acțiunea și îmbrăcămintea, cum ar fi culorile echipei – pe scurt, tot ce este esențial pentru transmiterea acțiunii, evenimentului sau imaginii. O modalitate simplă de a vă imagina un comentariu auditiv descriptiv este să vă gândiți la modalitatea în care un comentator de radio oferă de obicei informații. Nu este la fel ca un comentariu TV, pentru că ascultătorii de radio se bazează exclusiv pe descrierea comentatorului, în timp ce telespectatorii receptează atât informații vizuale, cât și audio.

Ascultătorii primesc comentariile audio descriptive prin intermediul unor căști sau a unui receptor. Sunt mai multe modalități de furnizare a unui astfel de serviciu și este

importantă identificarea unui sistem care oferă beneficiarilor mai multe opțiuni. Cel mai important lucru este ca un comentator să aibă experiență în domeniul comentariilor audio descriptive. Multe persoane care se bazează pe comentariile meciurilor se bucură de reportajele stațiilor locale de radio, în timp ce alții preferă un sistem de stadion dedicat. În orice caz, este inacceptabilă furnizarea unui comentariu TV, deoarece utilizatorii nu beneficiază de informațiile vizuale suplimentare. Cluburile și stadioanele ar trebui să contacteze suporterii locali cu dizabilități pentru a discuta despre facilitățile preferate de aceștia.

Comentarii audio descriptive fixe

Unele stadioane oferă comentarii audio descriptive numai unor locuri desemnate. Atunci când este folosit un sistem fix, spectatorului cu dizabilități i se oferă un set de căști care se conectează la un punct de recepție aflat în mod normal sub scaun. Căștile pot fi și ele fixate de scaune sau înmânate la fiecare meci. Acest sistem este relativ ușor de gestionat, dar nu este foarte incluziv, fiindcă nu oferă spectatorului cu dizabilități opțiunea alegerii locului unde urmează să stea sau persoanele lângă care va sta.

Comentarii audio descriptive portabile

Cum am subliniat anterior, sunt considerate a fi bune practici serviciile și facilitățile accesibile și faptul că spectatorii cu dizabilități nu sunt obligați să utilizeze o anumită parte a stadionului. Atunci când această abordare este aplicată în cazul comentariilor audio descriptive pentru persoanele cu dizabilități de vedere parțiale sau totale, soluția este un sistem portabil.

Atunci când este folosit un sistem portabil de comentarii audio descriptive, comentariul este transmis unui receptor radio prin intermediul unui set de căști ce poate fi folosit oriunde în stadion. Acest lucru înseamnă că persoanele nevăzătoare și cele cu vedere parțială pot alege să stea alături de familie, prieteni și suporterii echipei favorite, în loc să trebuiască să se limiteze doar la zonele dedicate. De asemenea, spectatorii nevăzători și cei cu vedere parțială care susțin echipa oponentă pot folosi și ei acest sistem.

Echipamente pentru comentariu

Există pe piață mai multe tipuri de echipamente pentru comentarii audio, incluzând sistemele radio care funcționează pe o anumită bandă de frecvență în MHz în cadrul stadionului (de obicei scutite de licențe). Transmițătorul trimite semnalul către receptorul unui utilizator, reprezentat în mod normal de o cutie mică, portabilă, alimentată cu baterii, atașată unei căști. Receptorul (cu casca atașată) îi este oferit utilizatorului înaintea meciului, colectat mai apoi și încărcat pentru următorul meci. Este important să fie desemnat un responsabil pentru testarea și întreținerea echipamentului între meciuri.

Astfel de sisteme au în general o calitate bună a sunetului și o rază de până la 200m între transmițător și receptor. Transmițătorul și receptorul au un număr de canale radio ce pot fi alese de către utilizator și funcționează în același mod ca și un radio portabil standard. Întreținerea lor este destul de ieftină, deoarece atât transmițătorul, cât și receptorul funcționează pe baza unor baterii standard reîncărcabile sau de unică folosință.

Singura limitare a acestui sistem portabil de receptoare și căști constă în procedurile de distribuție și colectare de dinainte și de după meci. Utilizatorii trebuie, de cele mai multe ori, să preia și să înapoieze receptorii și căștile la punctele stabilite ale stadionului, iar multe stadioane preferă să perceapă o garanție pentru a asigura returnarea în siguranță a echipamentelor după meci.

Cu toate acestea, datorită progreselor constante în tehnologie, sistemele de comentarii audio sunt în continuă inovare. De exemplu, acum este posibilă oferirea unor receptoare cu căști de unică folosință, menite să capteze comentariul audio din cadrul stadionului. Aceste sisteme sunt ieftine și pot fi vândute în magazinele cluburilor sau furnizate împreună cu biletele. Unele persoane preferă acest tip de sistem, deoarece face ca distribuția de dinainte de meciuri să fie facilă și să nu necesite întreținere.

Vă rugăm să consultați grupurile și organizațiile locale pentru persoanele cu dizabilități, sau să contactați CAFE pentru informații suplimentare.

Comentarii descrierilor audio

Cheia unui bun serviciu audio-descriptiv este angajarea unui bun comentator.

Persoana care oferă comentariul audio descriptiv trebuie să fie special instruită pentru a descrie acțiunea ce are loc pe terenul de joc în orice moment, în loc să vorbească despre statistici sau tactici sau să ofere rezumate lungi ale acțiunilor anterioare. Instruirea lor ar trebui să includă o conștientizare de nivel introductiv privind dizabilitățile de

vedere, urmată de sesiuni de voce, tehnică, pregătire și limbaj.

Comentarii descrierilor audio ar trebui să fie familiarizați cu zona media în zilele în care au loc meciuri, pentru a se asigura că au o priveliște bună asupra terenului de joc și stadionului și, prin urmare, să poată oferi un comentariu corect în direct. Un comentator cu experiență va putea să descrie activitatea de pe terenul de joc, atmosfera înconjurătoare și orice acțiune ce are loc în tribune, pentru a se asigura că spectatorii nevăzători și cei cu vedere parțială se pot bucura de toate aspectele meciului.

Poate fi posibilă obținerea sprijinului serviciilor radio și media locale, pentru a recruta și instrui voluntari care să furnizeze un astfel de serviciu în zilele în care au loc meciuri.

Conectarea la un post de radio local nu este întotdeauna considerată o soluție satisfăcătoare, deoarece unii spectatori nevăzători sau cu vedere parțială pot prefera o descriere audio dedicată și familiară. Este important să se asigure o gamă de soluții acolo unde este posibil și, în orice caz, un comentariu radio local nu poate fi întotdeauna disponibil.

FACILITĂȚI ACCESIBILE

K:1	Toalete accesibile	84
K:2	Camere de prim ajutor	90
K:3	Puncte de procurare a produselor răcoritoare	90
K:4	Loje și zone de primire	91
K:5	Puncte de vânzare și zone comerciale	91
K:6	Media	91

Pe lângă stadion în sine, toate facilitățile și serviciile ar trebui să fie incluzive și accesibile tuturor. Spectatorii cu dizabilități nu se diferențiază cu nimic de alte persoane în ceea ce privește dorința de a achiziționa produsele clubului sau băuturi răcoritoare în ziua meciului. De asemenea, ei pot dori să cumpere pachete promoționale, să aibă acces la restaurante sau baruri și, bineînțeles, să folosească toaletele.

Toalete accesibile

Este extrem de important să ne asigurăm că instalațiile sanitare adecvate sunt disponibile pentru persoanele cu dizabilități în toate zonele stadionului (incluzând zonele folosite numai în zilele în care nu au loc meciuri), în special pentru persoanele în scaun rulant, care nu pot folosi în mod normal facilitățile standard. Ca atare, ar trebui plasate toalete accesibile în tot stadionul și cât mai aproape de zonele destinate spectatorilor și personalului cu dizabilități. Toaletele accesibile nu ar trebui niciodată folosite ca zone de depozitare, nici chiar temporar. Ele ar trebui să fie întreținute în mod corespunzător și menținute curate și gata de utilizare.

Stewarzii și personalul stadionului trebuie să se asigure că toaletele special desemnate nu sunt folosite abuziv de către spectatorii fără dizabilități în zilele în care au loc meciuri, atunci când cererea poate fi ridicată la orele

de vârf. Cu toate acestea, este necesară o grijă sporită, pentru că unele persoane (cum ar fi cele care folosesc o pungă de colostomie sau care au o dizabilitate ascunsă) pot fi nevoite să folosească o toaletă accesibilă, chiar dacă acest lucru nu este evident.

Pentru evaluarea numărului de toalete necesar, proiectanții ar trebui să ia în considerare timpul de care o persoană cu dizabilități are nevoie atunci când folosește toaleta (în mod normal, mai mult timp decât cel necesar unei persoane fără dizabilități) și cererea existentă pentru toalete accesibile la orele de vârf, precum pauzele dintre reprize sau sfârșitul meciului. Toaletele unisex ar trebui să fie și acestea disponibile, pentru a permite unui însoțitor sau asistent personal de sex opus să ofere ajutor atunci când acest lucru este necesar.

Toaletele accesibile ar trebui să fie semnalate clar cu indicatoare corespunzătoare, inclusiv semne tactile pentru persoanele nevăzătoare sau cu vedere parțială (vezi secțiunea G:6 pentru detalii referitoare la indicatoare accesibile).

Ușile ar trebui prevăzute cu încuietori ușor de folosit de către persoanele cu dexteritate limitată. Ar trebui să fie posibilă deschiderea ușilor cu o singură mână și folosirea tuturor mânerelor și încuietorilor cu pumnul închis. Acolo unde este posibil, ar trebui folosite mâner și încuietori acționate de o manetă. Ar trebui evitate mânerul cu design circular sau sferic, acestea fiind deosebit de dificil de utilizat de către persoanele cu dexteritate limitată, artrită sau lipsă de forță în strângerea mâinii.

Toate mânerul ușilor și celelalte accesorii ar trebui să contrasteze vizual cu suprafața ușii, pentru a ajuta persoanele cu vedere parțială. De asemenea, ușile în sine ar trebui să contrasteze cu pereții înconjurători.

Schemele cromatice ale tuturor grupurilor sanitare, inclusiv toaletele accesibile, ar trebui să încorporeze culori și tonuri contrastante pentru podea, pereți, uși și accesorii, pentru a ajuta persoanele cu vedere parțială. De exemplu, toate mânerul ușilor și alte accesorii ar trebui să contrasteze

vizual cu suprafața ușilor, iar ușa ar trebui să contrasteze cu pereții înconjurători. Un scaun de toaletă negru este de preferat în locul unui alb, deoarece vasul de toaletă este de asemenea alb, iar pereții ar trebui colorați în cazul în care este folosit mobilier alb.

Toate pardoselile ar trebui să fie făcute dintr-un material antiderapant, iar fiecare toaletă accesibilă ar trebui să conțină un cablu de urgență care se extinde până aproape de podea, pe latura pentru transfer a toaletei, astfel încât o persoană cu dizabilități care a căzut să poată ajunge la el cu ușurință. În plus, capătul cablului ar trebui echipat cu un inel ușor de apucat, iar culoarea cablului și a inelului ar trebui să contrasteze cu pereții (roșu este culoarea folosită de obicei). Butonul de resetare ar trebui situat în apropierea scaunului de toaletă, în cazul activării accidentale. Personalul stadionului ar trebui să fie atent la alarma de urgență și să poarte chei, astfel încât să poată deschide ușa toaletei în caz de urgență.

Figura 24 –Exemplu de toaletă accesibilă

Toalete accesibile persoanelor în scaun rulant

Este considerată o bună practică existența a cel puțin unei toalete accesibile utilizatorilor de scaun rulant la fiecare 15 locuri disponibile spectatorilor în scaun rulant. Aceasta trebuie să fie amplasată cât mai aproape de zonele de vizionare dedicate. Distanța orizontală de deplasare de la un loc dedicat spectatorilor în scaun rulant până la o toaletă accesibilă nu ar trebui să depășească 40m, iar ruta trebuie să rămână tot timpul accesibilă și fără obstacole.

Toaletele accesibile pentru utilizatorii de scaun rulant ar trebui să aibă suficient spațiu pentru a le permite acestora să facă o întoarcere la 180°, iar unui însoțitor sau unui asistent personal să ajute persoana cu dizabilități să treacă din scaun pe toaletă, dacă acest lucru este necesar. Ca atare, spațiul liber (adică fără obstacole sau reduceri cauzate de mobilier, etc.) ar trebui să fie de cel puțin 2.200mm x 1.500mm. Acesta este spațiul minim necesar intrării și manevrării scaunului rulant înăuntrul cabinei de toaletă. Este la fel de importantă alocarea unui spațiu de transfer de nu mai puțin de 750-900mm adiacent scaunului de toaletă.

Persoanele în scaun rulant se transferă din scaun pe toaletă în moduri diferite, folosind unghiuri diferite, în funcție de gradul lor de mobilitate. Dacă sunt disponibile mai multe toalete accesibile utilizatorilor de scaun rulant, acestea ar trebui să aibă dispuneri diferite, pentru a permite transferuri către stânga sau către dreapta, din scaunul rulant pe toaletă. Maneta de tragere a apei ar trebui amplasată la o înălțime de 800mm, pe partea de transfer a toaletei, astfel încât să fie ușor accesibilă persoanelor cu mobilitate limitată. Acolo unde este posibil, toaleta ar trebui să aibă un sistem automat (electronic) de

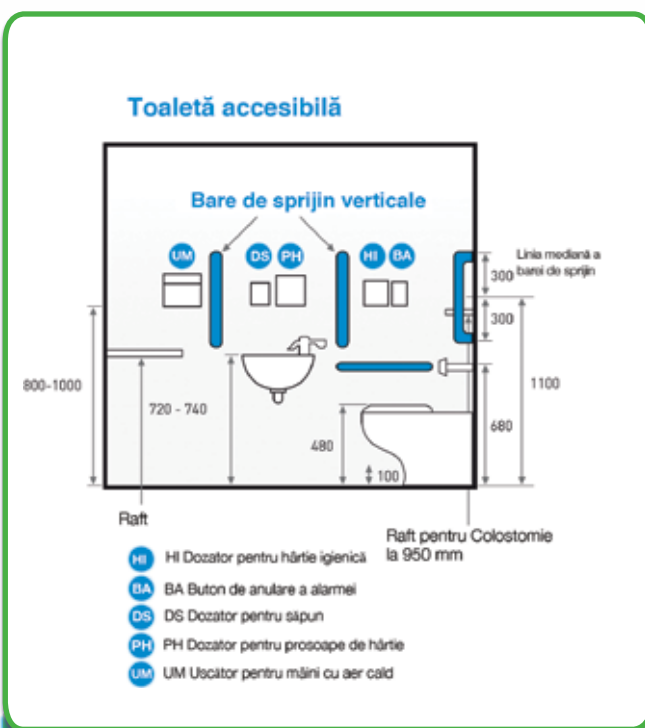

Figura 25 – Configurarea unei toalete accesibile

tragere a apei. Așa se elimină necesitatea aplecării peste toaletă pentru a trage apa, lucru care poate fi un pericol de cădere nejustificat.

Scaunul de toaletă ar trebui situat la o înălțime de 450mm pentru a facilita transferul, iar capacul ar trebui montat și sprijinit la 10-15° de la verticală pentru a funcționa drept spătar. În cazul în care nu există un capac de scaun sau un rezervor, este necesară instalarea unui spătar, iar rezervorul toaletei trebuie bine fixat pe peretele apropiat. Dozatoarele de hârtie igienică ar trebui să fie ușor de ajuns din șezut (450-750mm de la înălțimea podelei), fiind de preferat dozatoarele convenționale, deoarece necesită dexteritate minimă.

Toaletele ar trebui echipate cu mânere în formă de L (la 750mm orizontal și vertical), montate la 230mm deasupra și 150mm în fața scaunului de toaletă. Este necesar ca toate suporturile cu balamale sau barele de sprijin să fie contrabalansate. Un cârlig ar trebui să fie situat la două niveluri (la 1.050mm și la 1.400mm deasupra podelei), împreună cu un mic raft la o înălțime de 750-950mm, la care se poate ajunge de la scaunul de toaletă, pentru persoanele care folosesc obiecte speciale de tipul mănușilor sau pungilor pentru colostomie.

O chiuvetă mică ar trebui instalată la 720-750mm deasupra podelei, cu un mâner de robinet (monobloc) sau un robinet automat/cu senzor de mișcare situat pe laterala chiuvetei cea mai apropiată de toaletă. Chiuveta ar trebui să fie accesibilă atât din scaunul rulant, cât și șezând pe toaletă, și ar trebui să fie destul de mare pentru a permite accesul însoțitorului

persoanei cu dizabilități. Chiuvetele cu înălțime reglabilă pot fi luate în considerare pentru că pot deservi o mai mare varietate de persoane cu dizabilități.

Dozatoarele de săpun și de prosoape de mâini sau uscătoarele de mâini ar trebui situate la mică distanță, la o înălțime convenabilă de 920-1.200mm și aproximativ 750mm față de centrul chiuvetei. Acestea trebuie să fie ușor de folosit (de exemplu, acționate de o manetă sau de un sistem ce nu necesită folosirea mâinilor). Totodată, este indicată instalarea unei oglinzi pe toată lungimea peretelui, cu baza la 1.000mm, de obicei în spatele chiuvetei, pentru a permite persoanelor aflate în scaun rulant să se vadă cu ușurință.

Coșurile de gunoi, coșurile sanitare și alte obstacole nu ar trebui să blocheze accesul către toaletă sau accesorii și nici să acapareze spațiul liber al podelei (inclusiv cei 600mm necesari deschiderii ușii). Ușile ar trebui să se deschidă spre exterior și nu către spațiul liber al podelei. Acolo unde acest lucru nu este posibil, din cauză că ar putea obstrucționa o rută de circulație, de exemplu, spațiul liber al podelei ar trebui mărit la cel puțin 3.000mm x 1.500mm, pentru a permite persoanelor în scaun rulant să aibă acces la toaletă cu ușa deschisă. De asemenea, trebuie să existe posibilitatea ca ușa care se deschide spre interior să se deschidă și spre exterior, în cazul unei urgențe.

Închizătorile automate ar trebui evitate și înlocuite cu un mâner în forma literei D, de 100mm, montat pe partea de tragere a ușii, la 500mm de partea cu balamale a ușii și la 1.000mm de podea. Un mâner orizontal până la pământ ar putea fi montat

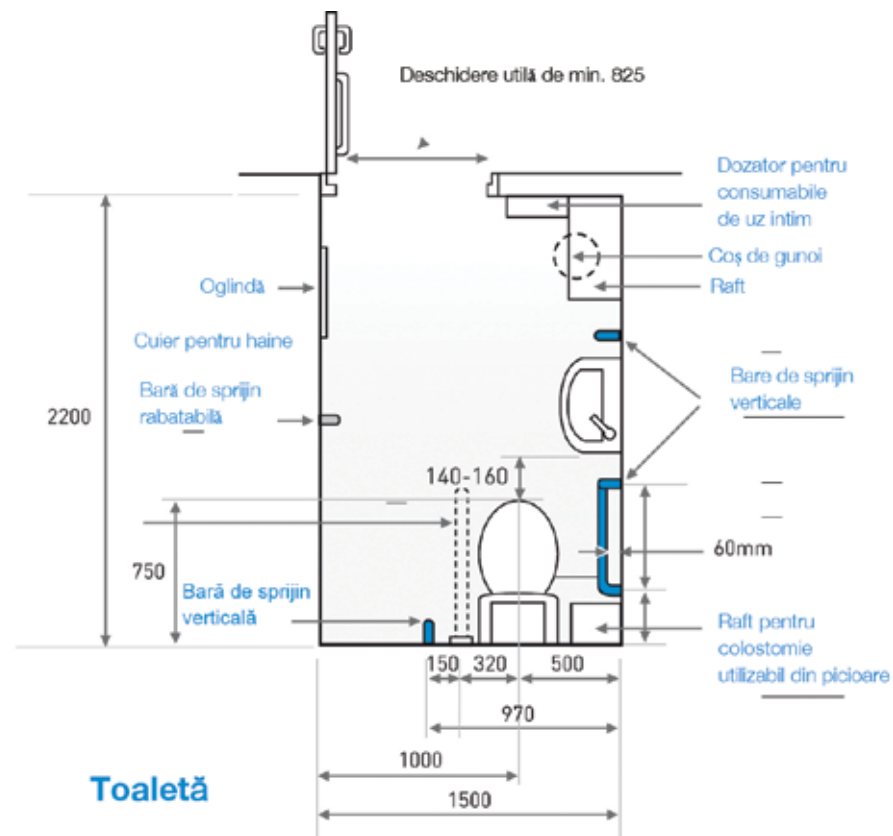

Figura 26 – Configurarea unei toalete accesibile

pe interiorul ușii pentru a permite persoanelor în scaun rulant să închidă ușa în urma lor, însă mânerile verticale ar trebui evitate deoarece se pot agăța de manetele sau comenzile fotoliilor rulante cu acționare electrică.

Ar trebui luată în calcul instalarea unui sistem de iluminare automată care se activează atunci când toaleta este ocupată. Dacă nu există un astfel de sistem, atunci întrerupătoarele de lumină ar trebui montate înăuntrul cabinei de toaletă, la mică distanță de la intrare și nu mai sus de 1.000mm deasupra podelei. Acolo unde este folosită iluminarea automată, întrerupătoare de rezervă ar trebui furnizate în plus față de un senzor de mișcare. Sistemele automate de iluminat fixe sau cu stingere periodică ar trebui evitate, fiindcă o persoană cu dizabilități poate avea nevoie de mai mult timp decât permit aceste sisteme.

Toalete accesibile pentru persoanele cu dizabilități care nu utilizează scaunul rulant

Cel puțin 10% din cabine (cu un minimum de o cabină) dintr-un grup sanitar ar trebui concepute pentru persoanele cu mobilitate limitată. Asta înseamnă că ele trebuie echipate cu bare de sprijin și ar trebui să fie suficient de mari încât să fie accesibile persoanelor care folosesc cârje sau care au o mobilitate redusă a picioarelor, oferind și spațiu pentru părinții care însoțesc copii mici.

În toaletele pentru bărbați, cel puțin un pisoar din grupul sanitar respectiv ar trebui să fie adecvat pentru persoanele cu mobilitate limitată. Bare verticale de sprijin pentru mâini

ar trebui să existe acolo unde nu sunt instalate paravane pentru intimitate. În plus, un spațiu liber de 800mm lățime și 1.100mm adâncime ar trebui să existe în fața tuturor chiuvetelor, iar marginile chiuvetelor ar trebui să se afle la 780-800mm deasupra podelei. Acolo unde este posibil, bare verticale de sprijin ar trebui instalate pe fiecare parte.

Toaletele din camerele de prim ajutor

Cabinele de toaletă încorporate în toate camerele noi de prim ajutor ar trebui să fie accesibile persoanelor cu dizabilități în mod independent. Atunci când o cameră de prim ajutor deja existentă este renovată, o toaletă accesibilă ar trebui asigurată fie înăuntrul camerei, fie în apropierea ei.

Toalete complexe

Unele cluburi de fotbal au instalat recent toalete complexe sau peninsulare (în original, Changing Places*). O toaletă complexă oferă un spațiu mai mare, cu elevatoare speciale, care pot fi folosite de către persoanele cu dizabilități complexe și multiple, care necesită de multe ori ajutorul a doi asistenți. Instalarea unei toalete complexe va permite unei persoane cu dizabilități să asiste la un meci, deși în mod normal nu ar fi putut face acest lucru fără ca asistentul să fie nevoit să folosească podeaua toaletei pentru îngrijirea personală.

Toaletele complexe sunt în mod normal echipate cu un sistem de ridicare fix, mobil sau pe șine, pentru ca asistenții să poată atașa hamul utilizatorului de sistemul de elevație și să mute persoana cu dizabilități către diversele spații aflate în cabină. Există și un spațiu suplimentar dedicat persoanelor cu dizabilități care sunt nevoite să folosească fotolii rulante mari și complexe, precum cele cu suport ridicat pentru picioare, cele cu rabatare sau cu cilindri integrali de oxigen.

O bancă destinată schimbării ar trebui instalată pentru a oferi o platformă stabilă potrivită pentru schimbarea adulților și a copiilor. Aceasta ar trebui să fie, în mod ideal, reglabilă ca înălțime, dar poate fi și acționată manual sau electric și montată pe perete sau de sine stătătoare. Ar trebui să fie posibilă ajustarea oricărei astfel de bănci la o înălțime adecvată și sigură pentru asistenți, cu scopul reducerii presiunii asupra spatelui acestora.

Astfel de facilități nu sunt concepute pentru utilizatorii independenți de scaun rulant, ci pentru a le permite persoanelor cu dizabilități și nevoi complexe să asiste și să se bucure de meciuri. Ca atare, cluburile ar trebui, pe cât posibil, să ia în considerare instalarea unei toalete peninsulare sau complexe în stadionul lor. Mai multe sfaturi privind proiectarea și instalarea toaletelor complexe și a facilităților similare pot fi furnizate de către organizația locală pentru persoane cu dizabilități sau CAFE.

*Changing Places este un consorțiu britanic format din Mencap, PAMIS, Nottingham City Council, Dumfries and Galloway Council, the Department of Health's Valuing People Support Team, the Scottish Government și the Centre for Accessible Environments. Pentru mai multe detalii privind toaletele Changing Places, vizitați <http://www.equalaccess.com.au/news/180/> și <http://www.mencap.org.uk/node/7141>

Figura 27 – Exemplu de toaleta complexă sau peninsulară

K:2

Camere de prim ajutor

Camerele de prim ajutor trebuie să poată deservi atât spectatori cu dizabilități, cât și spectatori fără dizabilități și angajați și ar trebui să fie semnalate cu indicatoare clare, ușor de identificat. Intrarea și camera în sine ar trebui să fie destul de mari încât să fie accesibile unei persoane aflate în scaun rulant și însoțitorului sau asistentului personal, ținând cont de faptul că oricare din cei doi poate fi cel care are nevoie de prim ajutor.

Scaune accesibile (cu acces facil) cu cotiere ar trebui să fie disponibile pentru prietenii sau rudele cu mobilitate limitată. În plus, o canapea de examinare ajustabilă ar

trebui să existe pentru persoanele cu mobilitate limitată sau cele de statură mică.

Ca întotdeauna, este important să existe un contrast vizual bun între toate echipamentele, mobila și zonele lor înconjurătoare din camera de prim ajutor, pentru a ajuta pacienții sau însoțitorii cu vedere parțială.

Camera de prim ajutor este bine să fie situată aproape de o toaletă accesibilă și/sau o toaletă peninsulară sau Changing Places (vezi secțiunea K:1 pentru mai multe detalii), însă ideal ar fi ca o astfel de toaletă să existe în camera de prim ajutor.

Managerul stadionului ar trebui să se asigure că există o procedură de urgență pentru escortarea către camera de prim ajutor a unei persoane cu dizabilități aflată oriunde în stadion, inclusiv în zonele pentru utilizatorii de scaun rulant.

Toți angajații și voluntarii camerei de prim ajutor ar trebui să fie instruiți cu privire la eticheta interacțiunii cu persoanele cu dizabilități și accesibilitate, pentru a asista și comunica cu ușurință cu persoanele cu dizabilități, indiferent dacă acestea sunt pacienți sau rude, prietenii sau însoțitorii ai acestora.

K:3

Puncte de procurare a produselor răcoritoare

Persoanele cu dizabilități ar trebui să poată utiliza punctele de procurare a produselor răcoritoare în mod independent și fără obstacole, inclusiv punctele de auto-servire. Barurile și zonele de servire ar trebui să fie situate în apropierea zonelor de vizionare pentru spectatorii cu dizabilități, fiind accesibile tuturor, inclusiv persoanelor în scaun rulant și celor nevăzătoare sau cu vedere parțială.

Trebuie menționat faptul că spectatorii cu dizabilități pot întâmpina dificultăți în utilizarea atât a toaletei, cât și a punctelor de procurare a produselor răcoritoare în timpul limitat al pauzei dintre reprize, atunci când zonele de circulație din interiorul stadionului sunt cele mai aglomerate. În acest caz, stadioanele pot decide să ofere un serviciu de comandă a produselor răcoritoare dorite, deservit de voluntari instruiți sau de personal. Vanzătorii ambulanți ce oferă o gamă largă de băuturi și de sortimente de mâncare ar putea fi o soluție eficientă în zonele de vizionare pentru spectatorii cu dizabilități. Cu toate acestea, acolo unde este posibil, chiar facilitățile stadionului ar trebui să fie suficient de incluzive și de accesibile pentru ca spectatorii cu dizabilități să se alăture celorlalți spectatori în zonele cu răcoritoare.

Punctele de vânzare a răcoritoarelor și barurile ar trebui proiectate cu o secțiune mai joasă pentru persoanele în scaun rulant, la un nivel nu mai mare de 850mm deasupra podelei și cu un spațiu liber dedesubt de cel puțin 700mm

deasupra podelei. Acest lucru poate fi realizat prin oferirea accesului la nivel și a scaunelor detașabile sau chiar înlăturarea scaunelor, pentru a acomoda persoanele în scaun rulant. Picioarele meselor sau bazele lor ar trebui montate mai înăuntru față de marginea mesei, pentru a fi adecvate pentru persoanele în scaun rulant. Câteva scaune cu cotiere ar trebui de asemenea incluse pentru a ajuta persoanele cu mobilitate redusă să se așeze și să se ridice.

K:4

Loje și zone de primire

Așa cum a fost explicat anterior, toate zonele stadionului, inclusiv cele VIP, lojele directorilor și zonele de primire ar trebui să fie accesibile persoanelor cu dizabilități, împreună cu orice alte facilități și dotări conexe. Ca atare, și în aceste zone trebuie folosite aceleași principii de design accesibil, iar îmbunătățirile ar trebui făcute acolo unde este nevoie, pentru a oferi acces egal.

K:5

Puncte de vânzare și zone comerciale

Multe cluburi de fotbal și stadioane au puncte de vânzare ce comercializează produse și suveniruri, iar astfel de vânzări au devenit o sursă importantă și valoroasă de venit. Mai multe stadioane au totodată muzee și săli de conferință, care sunt în mod normal deschise în zilele în care nu au loc meciuri. Este important ca aceste zone să fie complet accesibile, fiindcă suporterii cu dizabilități nu se diferențiază cu nimic de cei fără dizabilități în ceea ce privește dorința achiziționării unor echipamente în culorile echipei favorite sau a altor produse și pot să dorească să participe la evenimentele clubului și la alte activități. Dacă punctele dumneavoastră de desfacere pentru clienți nu sunt accesibile, este probabil să pierdeți nu numai clienții cu dizabilități, dar și familiile și prietenii acestora.

K:6

Media

Persoanele cu dizabilități devin din ce în ce mai active și mai independente și pot proveni din toate straturile sociale. Există un număr tot mai mare de persoane cu dizabilități care lucrează ca reprezentanți acreditați ai presei dedicate sau ai mass-media, inclusiv fotografi ai meciurilor, care trebuie să poată beneficia de facilități și servicii accesibile

la fel ca și spectatorii (în cazul lor, zona pentru presă, sala pentru conferințe de presă, zonele pentru interviuri, etc.).

De asemenea, în stadioanele mai vechi, crainicii de radio și TV pot fi nevoiți să își instaleze facilități temporare de unde să redea evenimentele meciului. Această practică poate include și conectarea unor cabluri temporare, însă cu o planificare atentă, acest lucru ar trebui să se facă fără a traversa căile pietonale sau rutele de acces. Acolo unde acest lucru nu se poate evita, este vitală acoperirea corespunzătoare a cablurilor pentru a nu împiedica foarte mult accesul și pentru a permite persoanelor în scaun rulant, și nu numai, să treacă ușor și în siguranță. Suprafețele de acoperire ar trebui să formeze o rampă ușoară peste cabluri și să contrasteze vizual cu suprafețele înconjurătoare, pentru a putea fi cu ușurință identificate de către persoanele cu vedere parțială.

PĂRĂSIREA STADIONULUI

- L:1 Căi de ieșire 94
- L:2 Sisteme și proceduri de intervenție în caz de urgență 94

Este importantă garantarea siguranței spectatorilor și a personalului cu dizabilități înainte, în timpul și după meci, inclusiv atunci când aceștia părăsesc stadionul. Managerii cluburilor și stadioanelor ar trebui să aibă în vedere faptul că, deși nu toți spectatorii ajung la stadion în același timp, ei vor dori să plece simultan.

Căi de ieșire

Așa cum a fost explicat și în secțiunile anterioare ale acestei publicații, majoritatea îndrumărilor recomandă ca spectatorii cu dizabilități să aibă acces în tot stadionul și ca, acolo unde este posibil, fiecare tribună să aibă căi accesibile de intrare și ieșire. Cu toate acestea, foarte multe lucruri depind de designul stadionului, de numărul de intrări și de zone accesibile și de planul de siguranță implementat de către managerul stadionului. Multe dintre stadioanele deja existente au mai multe limite în ceea ce privește punctele de acces pentru persoanele cu dizabilități. Totuși, chiar și în astfel de situații, ar trebui să fie posibilă crearea mai multor intrări accesibile cu ajutorul unor soluții ingenioase de design și de modificare, pentru a oferi mai multe opțiuni persoanelor cu dizabilități. Căile obișnuite de ieșire pot fi pur și simplu inversul căilor de intrare.

Procedurile de siguranță trebuie să împiedice confuzia și conflictele dintre spectatorii cu și fără dizabilități, fie în timpul părăsirii stadionului într-o situație tipică, fie în timpul evacuărilor de urgență.

Sisteme și proceduri de intervenție în caz de urgență

Autorii acestei publicații doresc să scoată în evidență importanța solicitării sfaturilor unor experți locali în privința siguranței și a sistemelor de intervenție în caz de urgență. Informațiile oferite în aceste rânduri au doar titlu de recomandare. La nivel local, pot exista regulamente, legi și standarde diferite.

Cheia unor servicii de urgență accesibile este planificarea. Managerii stadioanelor ar trebui să fie conștienți de numărul în continuă creștere al persoanelor cu dizabilități active din cadrul unei comunități și, implicit, din stadionul lor, în ziua meciului. Ei ar trebui să se asigure că toate procesele de planificare pentru urgențe includ o analiză a modului în care procedurile implementate în astfel de cazuri deservește persoanele cu și fără dizabilități deopotrivă. În același mod, pentru a avea un bun plan de accesibilitate, este necesar ca procedurile de evacuare, de prim ajutor și de urgență să țină cont de nevoile specifice ale persoanelor cu dizabilități. Însă măsurile care ajută oamenii să se orienteze în spațiu, în special într-un mediu nefamiliar, sunt esențiale pentru absolut toate persoanele, nu numai pentru cele cu vedere limitată, cu percepție limitată a culorilor și cu dizabilități de auz.

O persoană cu auz parțial nu este în mod necesar complet insensibilă la sunete; cei mai mulți pot auzi semnalele

sonore ale unei alarme convenționale, fără a avea nevoie de vreun dispozitiv special. În majoritatea cazurilor, este rezonabil să se considere că spectatorii nevăzători sau cu vedere parțială se vor baza pe ajutorul altor spectatori sau angajați în privința semnalelor de urgență. Cu toate acestea, ar trebui luată în considerare și instalarea unei alarme de incendiu vizuale și a unui sistem cu lumini stroboscopice care să funcționeze în combinație cu semnalele sonore. Asemenea sisteme ar trebui să fie vizibile în special în grupurile sanitare, în cabinetele de toaletă și în fața lifturilor din întregul stadion. Acolo unde este posibil, ar trebui afișate informații de urgență și de siguranță pe tablele de marcaj și ecranele video ale stadionului. Alte metode alternative de alarmă includ sistemele de pagere, dispozitive cu vibrații și semnale transmise pe benzi de frecvență atent selecționate.

Alarmerle de incendiu și extincătoarele trebuie să fie instalate la o înălțime accesibilă pentru ca orice persoană, inclusiv cele în scaun rulant, să poată ajunge la ele în caz de urgență. Procedurile de urgență și hărțile care arată căile de ieșire ar trebui să fie ușor de citit și montate la o înălțime joasă, peste tot în stadion.

Personalul stadionului trebuie să fie instruit pentru a facilita evacuarea în siguranță a persoanelor cu dizabilități în caz de urgență, iar echipele de intervenție trebuie să cunoască problemele obișnuite de sănătate cu care se confruntă persoanele cu dizabilități, pentru a le putea ajuta corespunzător.

Persoanele cu dizabilități locomotorii ar trebui să aibă opțiunea alegerii mai multor căi de intrare și ieșire. În plus, ar trebui să fie disponibile și echipamente speciale pentru a ajuta la evacuarea lor.

Măsurile de siguranță sunt, bineînțeles, o parte critică a managementului stadionului. Cu toate acestea, ele nu ar trebui să fie interpretate în așa fel încât să impună restricții nejustificate asupra persoanelor cu dizabilități. Așa cum a fost explicat anterior în acest document, un design accesibil ar trebui să prevadă prezența spectatorilor cu dizabilități în cadrul tuturor nivelurilor stadionului (nu doar la nivelul terenului de joc), fără a pune în pericol siguranța lor sau a altor persoane.

Evacuările orizontale

Standardele tradiționale de siguranță în cazul unui incendiu impun ca rutele de evacuare să fie păstrate libere, semnalele de avertizare să funcționeze, iar persoanele să poată părăsi clădirea pe scări. Aceste lucruri sunt evident inadecvate pentru unele persoane cu dizabilități, dar în stadioane se pot instaura prevederi satisfăcătoare pentru evacuarea asistată, prin utilizarea unor metode

potrivite de construcții rezistente la foc și prin elaborarea unui sistem corespunzător de evacuare, în colaborare cu autoritățile locale responsabile și cu pompierii. În cazul în care căile de evacuare sunt comune pentru spectatorii cu și fără dizabilități, este de asemenea importantă instruirea personalului și stewardzilor prezenți în ziua meciului în ceea ce privește persoanele cu dizabilități și potențialele probleme de siguranță care pot apărea în cazul unei urgențe.

Refugii

Un refugiu este o zonă a cărei construcție poate rezista la foc timp de cel puțin o jumătate de oră și de la care pornește o cale sigură de evacuare, pe o scară protejată sau o rută de evacuare externă, până la ultima ieșire. Acolo unde este posibil, ar trebui asigurat accesul la un lift de urgență, dar în toate cazurile, căile de evacuare din refugiile amplasate la toate nivelurile stadionului trebuie să respecte reglementările locale și standardele de siguranță și să fie aprobate de către pompieri și autoritățile locale responsabile.

Indiferent de zona folosită, fiecare refugiu trebuie să aibă suficient spațiu de manevră pentru persoanele în scaun rulant și pentru ca toate persoanele ce necesită adăpost să poată aștepta să fie evacuate fără a avea un efect negativ asupra evacuării altor persoane. Este recomandată instalarea unui sistem de comunicații între refugii și punctul de control al incendiului pentru a împiedica lăsarea persoanelor cu dizabilități fără ajutor în caz de urgență.

Lifturi de evacuare

Un lift tipic de pasageri poate fi folosit pentru urgențe numai în cazul în care este prevăzut cu măsurile de siguranță ale unui lift de evacuare. Într-un stadion, un lift

de evacuare este probabil o necesitate pentru a asigura evacuarea rapidă a persoanelor cu dizabilități, în special a utilizatorilor de scaun rulant. Spre deosebire de un lift obișnuit, este esențial ca un lift care urmează a fi folosit ca mijloc de evacuare pentru persoanele cu dizabilități să poată continua să funcționeze în caz de incendiu, oferind un grad rezonabil de siguranță. Acest lucru este posibil numai acolo unde există măsuri de siguranță corespunzătoare pentru sistemul tehnic al lifturilor și pentru puțul ascensorului. Chiar și în ciuda acestor măsuri, un lift se poate defecta, așa că este crucial ca o persoană cu dizabilități care a ajuns într-un refugiu folosind un lift de evacuare să poată accesa scările în cazul în care condițiile din refugiu devin insuportabile. Toate lifturile de evacuare și refugiile corespunzătoare ar trebui așadar să ofere accesul către o scară protejată, pe care persoanele în scaun rulant să poată fi transportate atunci când este necesar (mai multe detalii legate de scările de evacuare se găsesc mai jos în acest capitol).

Un lift pentru pompieri (care este în principal destinat utilizării de către pompieri) poate fi folosit și pentru a asigura evacuarea persoanelor cu dizabilități. Managerul stadionului poate lua măsurile necesare pentru a iniția acest tip de evacuare, prin asumarea controlului acestor lifturi până la sosirea brigăzii de pompieri, care va continua apoi evacuarea oricărei persoane cu dizabilități aflate în incintă. Astfel de lifturi trebuie să respecte reglementările locale de siguranță și urgență și să îndeplinească cerințele unor lifturi de evacuare. Este la fel de importantă contactarea unei autorități competente privind siguranța în caz de incendiu, pentru a coordona procedurile de folosire a lifturilor pentru pompieri în scopuri de evacuare.

Toate lifurile destinate utilizării ca lifturi de evacuare ar trebui semnalate clar cu indicatoare instalate la fiecare nivel. Un

lift de evacuare ar trebui situat într-o incintă protejată sau într-un refugiu care să conțină puțul ascensorului și un hol protejat pe fiecare nivel deservit de lift. Așa cum am menționat, refugiul protejat ar trebui să conțină o scară protejată (scară de evacuare). Cu excepția lifturilor care deservesc doar două etaje, lifturile de evacuare ar trebui să conțină un buton care să ducă liftul la ieșirea finală (de obicei parterul), să izoleze comenzile pentru alte etaje și să permită unei persoane autorizate să preia controlul.

Principala sursă de electricitate ar trebui să provină de la un cablu de distribuție destinat exclusiv aceluia lift. Ar trebui să existe și o sursă suplimentară provenită de la un cablu individual sau un generator electric și un întrerupător automat, care să permită schimbarea sursei de curent între cele două surse. Orice substație electrică, panou de distribuție sau generator care alimentează liftul ar trebui să fie capabil să suporte efectele focului, cel puțin tot atât cât rezistă și puțul liftului.

Scaunele de evacuare

În cazul unei urgențe în care un lift de evacuare nu poate fi folosit, un scaun de evacuare poate fi necesar pentru a ajuta persoanele cu dizabilități să coboare scările rapid și în siguranță. Un scaun de evacuare îi permite unei singure persoane să evacueze un om rănit sau cu dizabilități pe scări, fără a necesita ridicări grele sau manevrare manuală. Sunt disponibile pe piață mai multe tipuri de scaune de evacuare. Cerințele minime sunt ca acestea să aibă o greutate mică și să fie ușor de folosit. Ele ar trebui să se

poată monta pe perete sau să fie pliabile, pentru a putea fi depozitate în siguranță în refugii și zone cheie de evacuare în caz de urgență. Toți angajații ar trebui să știe unde sunt depozitate aceste scaune și să fie instruiți și capabili să le utilizeze corect în caz de urgență.

Dacă este necesar transferul unei persoane dintr-un scaun rulant în scaunul de evacuare, este important ca acest lucru să se facă în siguranță și ca persoana respectivă să fie fixată în scaunul care trebuie să fie dotat cu o centură sau un ham de siguranță.

Scările de evacuare

Atunci când o zonă de refugiu nu are acces la un lift de urgență, scările care o deservesc ar trebui să respecte cerințele evacuărilor în siguranță. Ca regulă generală, scările ar trebui să aibă contratrepte cu o înălțime maximă de 170mm, în loc de maximul de 180mm folosit la alte scări de evacuare.

În general, scările înguste, cu întoarceri strâmte, sunt considerate inadecvate pentru evacuare. Scările trebuie să aibă o lățime suficient de mare încât fotoliile rulante și ocupanții lor să poată fi transportați în jos scărilor, în caz de nevoie. Lățimea minimă pentru orice parte a unui sistem de evacuare din stadion este de 1.100mm pentru clădirile existente și de 1.200mm pentru construcțiile noi. Aceste dimensiuni sunt adecvate pentru un scaun rulant standard din oțel. Dacă balustradele depășesc cu mai mult de 100mm marginea scărilor, aceste dimensiuni minime se aplică între balustrade.

Balustrade și săgeți indicatoare

Designul balustradelor destinate scărilor de evacuare necesită atenție sporită. Ele ar trebui să contrasteze vizual cu pereții pe care sunt fixate, să fie continue și suficient de mari și de îndepărtate de perete, astfel încât să asigure o prindere fermă. Este recomandată marcarea lor cu săgeți care indică direcția către cea mai apropiată ieșire la fiecare nivel, cu excepția parterului sau a nivelului la care se află ieșirea finală.

Lifturi pentru scară destinate persoanelor în scaun rulant

Dacă pentru accesul normal sunt utilizate lifturile pentru scară destinate persoanelor în scaun rulant, acestea nu ar trebui utilizate drept mijloc de evacuare. Cu toate

Figura 28 – Exemplu de scaun de evacuare în caz de urgență

acestea, acolo unde astfel de lifturi sunt instalate pe scările de evacuare, este esențial ca lățimea obligatorie a scării de evacuare să nu fie redusă de către nicio parte fixă a liftului, precum șina de transport. Poate fi necesară și alocarea unor spații suplimentare pe întreg parcursul căii

de acces, pentru a compensa spațiile ocupate de alte părți ale acestui tip de lift, spre exemplu sursa de alimentare și chiar liftul în sine, atunci când nu este folosit.

Rampe

Rampele pot fi o alternativă utilă la scări, dar se pune problema dacă ele sunt sau nu potrivite pentru micile schimbări de nivel din stadioane, deoarece în aceste cazuri ele nu sunt ușor de văzut în timpul unei evacuări de urgență. Acolo unde sunt necesare, unghiul de înclinare ar trebui să fie cât mai lin cu putință, iar ele ar trebui să respecte reglementările locale de siguranță și construcție. Rampele ar trebui să aibă indicatoare clare care să avertizeze oamenii privind schimbarea de nivel. Vezi secțiunea H:4 pentru mai multe detalii despre rampe în general.

INSTRUIRE PRIVIND CONCEPTUL DE ACCESIBILITATE

M:1	Hărțuirea și insultarea persoanelor cu dizabilități	100
M:2	Noțiuni de etichetă recomandate în compania persoanelor cu dizabilități	101
M:3	Limbajul non-discriminatoriu	102
M:4	Comunicarea eficientă	102
M:5	Asistarea unei persoane cu dizabilități	103

Deși autorii acestei publicații s-au concentrat pe standarde de proiectare și recomandări de bune practici, există o legătură puternică între proiectare și management.

Facilitățile bine concepute ar trebui să reducă nevoia de stewarzi și personal suplimentar în zilele de meci. Totuși, indiferent cât de bine sunt proiectate facilitățile, instruirea pentru înțelegerea conceptului de accesibilitate și eticheta în compania persoanelor cu dizabilități rămân esențiale pentru furnizarea de servicii cu adevărat accesibile. Este general recunoscut faptul că barierele de atitudine și de comunicare, la fel ca și concepțiile greșite și stereotipurile, pot fi mai greu de depășit decât obstacolele arhitecturale.

Managerii cluburilor și stadioanelor ar trebui prin urmare să se asigure că toți angajații departamentului de relații cu clienții și stewarzii prezenți în zilele de meci sunt bine instruiți și atenți la nevoile persoanelor cu dizabilități. Cunoașterea și familiarizarea cu toate facilitățile stadionului, inclusiv locația și accesibilitatea acestora, sunt o parte esențială a acestei instruirii. Pliantele ușor de înțeles care conțin informații legate de facilitățile accesibile, serviciile disponibile și modul în care acestea pot fi găsite sunt un ghid valoros atât pentru angajați, cât și pentru spectatorii cu dizabilități.

Angajații și stewarzii ar trebui să fie instruiți în privința etichetei interacțiunii cu persoanele cu dizabilități și, în egală măsură, în privința nevoii acestora de acces asistat specific locului. Scopul acestei instruirii este acela de a spori empatia și de a demistifica subiectul dizabilităților pentru toți voluntarii și angajații departamentului de relații cu

clienții. Instruirea ar trebui să le confere acestora metodele și încrederea necesare pentru a putea aplica normele de etichetă și conceptul de accesibilitate în cadrul slujbelor lor. Această instruire ar trebui să fie eficientă, adecvată cultural și axată pe metodele practice de asigurare a unei experiențe de bună calitate pentru spectatorii cu dizabilități.

Responsabilul desemnat în relația cu persoanele cu dizabilități și accesibilitatea ar trebui implicat în planificarea de dinaintea meciului alături de managerul stadionului, pentru a se asigura că stewarzii și personalul prezent în ziua meciului sunt pe deplin instruiți și capabili să abordeze problemele legate de acces și dizabilități, inclusiv metodele de transport, parcarile, facilitățile (toaile, catering și magazinele clubului), zonele de vizionare ale spectatorilor și procedurile de evacuare de urgență.

M:1

Hărțuirea și insultarea persoanelor cu dizabilități

Pentru unele dintre persoanele cu dizabilități din Europa, siguranța și securitatea sunt drepturi încălcate în mod frecvent. Violența și ostilitatea, bazate pe „dizabilitatea” unei persoane pot avea loc pe stradă, în mijloacele de transport în comun, la locul de muncă, la domiciliu, pe internet. Acestea au loc într-o asemenea măsură încât persoanele cu dizabilități încep să accepte aceste lucruri ca făcând parte din viața de zi cu zi și sunt nevoite uneori să facă eforturi mari pentru a le evita, limitându-și în acest fel propriile vieți. Asemenea infracțiuni se bazează pe ignoranță, prejudecăți, discriminare și ură, și nu au ce căuta într-o societate liberă și democratică. A te simți sau a fi nesigur și nedorit – din pricina evitării sau respingerii, a violenței, hărțuirilor și stereotipurilor negative – are un important impact negativ asupra sentimentelor de securitate și bunăstare ale persoanelor cu dizabilități. Aceasta poate avea, de asemenea, un impact negativ asupra abilității lor de a participa la viața socială și economică a comunității în care trăiesc.

Potrivit unui raport realizat de Departamentul de Management Public la solicitarea Comisiei pentru Drepturile Omului din Marea Britanie,* „persoanele cu dizabilități se confruntă cu un risc mai ridicat de a deveni victime decât persoanele fără dizabilități.

*Experiențele persoanelor cu dizabilități legate de violență intenționată și ostilitate, Chih Hoong Sin, Annie Hedges, Chloe Cook, Nina Mguni and Natasha Comber, Office for Public Management, Equality and Human Rights Commission 2009

M:2

Dovezile sugerează că persoanele cu dizabilități intelectuale și/sau probleme de sănătate mintală sunt deosebit de expuse acestui risc și suferă niveluri mai ridicate de victimizare”.

Acest raport menționează și faptul că majoritatea incidentelor nu sunt raportate, și nu doar din cauza barierelor existente în sistemul de justiție sau a unor organizații terțe: „Relațiile dintre victimă și făptaș pot crea obstacole semnificative în calea dorinței și abilității persoanei cu dizabilități de a raporta incidentul”. Persoanele cu dizabilități pot chiar să se învinovățească pentru ceea ce li se întâmplă sau pot să accepte pur și simplu aceste incidente ca făcând parte din viața lor de zi cu zi.

CAFE și FARE (Fotbal Împotriva Rasismului în Europa) au primit mai multe rapoarte* și imagini ale unor infracțiuni motivate de ură ce au avut loc la meciurile de fotbal europene, inclusiv abuz verbal, bannere ofensive și amenințări cu violență fizică. În plus, au existat incidente de abuz verbal și intimidare pe unele forumuri ale fanilor fotbalului existente pe internet. Autorii acestei publicații cer tuturor părților interesate să fie conștiente de aceste riscuri și să fie vigilente în legătură cu monitorizarea și raportarea incidentelor sau abuzurilor care au loc în timpul meciului. Totodată, ar trebui implementate servicii eficiente de raportare și linii de asistență pentru a atrage atenția asupra acestei forme de abuz mai puțin cunoscută.

*Detestabil: Monitorizarea Rasismului, Discriminării și Infracțiunilor motivate de Ură în Fotbalul Polonez și Ucrainean 2009-2011

Noțiuni de etichetă recomandată în compania persoanelor cu dizabilități

Persoanele cu dizabilități se așteaptă să primească aceleași servicii pentru clienți ca și persoanele fără dizabilități, iar instruirea legată de egalitate și eticheta interacțiunilor înseamnă un bun serviciu de relații cu clienții. Pentru a înțelege exact ceea ce clientul dorește, trebuie să te concentrezi asupra persoanei, nu asupra dizabilității sau afecțiunii sale. Nevoile specifice ale acestor persoane pot să difere de cele ale persoanelor fără dizabilități, însă modul de abordare nu ar trebui să se schimbe. Ar trebui pur și simplu să vă propuneți înlăturarea obstacolelor care pot să le restricționeze utilizarea serviciilor și facilităților oferite.

Majoritatea persoanelor cu dizabilități pe care angajații le vor întâlni va fi alcătuită din colegi și voluntari care lucrează în cadrul stadionului sau spectatori care vin la stadion pentru a se simți bine. Aceste persoane nu au nevoie de compătimire, ci doar de respect și servicii bune.

Este important de reținut că nu toate persoanele cu dizabilități folosesc un scaun rulant și că multe dintre ele se confruntă cu o serie de obstacole fizice, senzoriale, psihologice sau intelectuale. De exemplu, există persoane nevăzătoare sau cu vedere parțială care au și mobilitate

limitată și folosesc pentru a se deplasa un echipament de mobilitate, cum ar fi bastonul, cârjele sau cadrul de mers, iar persoanele cu dizabilități intelectuale pot fi și nevăzătoare, cu dizabilități de auz sau în scaun rulant. În plus, există multe persoane cu dizabilități care au afecțiuni greu de sesizat sau ascunse, precum artrita, epilepsia, afecțiunile cardiace, dificultățile respiratorii, problemele de sănătate mintală sau dizabilități de auz. Aceste categorii de spectatori cu dizabilități au și ele nevoie de respect și sprijin atunci când folosesc facilitățile și serviciile stadionului, la fel ca și persoanele nevăzătoare sau cele în scaun rulant.

M:3

Limbajul non-discriminatoriu

Autorii acestei publicații au avut grijă să folosească modelul social al dizabilității, ori de câte ori a fost posibil pe parcursul acestui document, așa cum este descris în secțiunea A.

Este important pentru toți să încercăm să folosim termenii corecți atunci când ne referim la persoanele cu dizabilități și să încercăm din răzputeri să ne detașăm de cuvintele și expresiile negative, peiorative sau stereotipice folosite uneori pentru a descrie persoanele cu dizabilități.

Aici includem termeni precum „cu defecte”, „infirm”, „invalid” și „handicapat”. Cuvântul „invalid”, de exemplu, provine de la termenul din limba engleză care înseamnă literalmente nul sau lipsit de valoare, în timp ce cuvântul „handicapat” este considerat a fi derivat al unui termen din limba engleză care era folosit mai demult pentru a descrie o persoană care cerșea cu mâna și pălăria („hand-and-cap” sau „handicap”).

Va dura ceva timp până când societatea se va schimba, dar familia fotbalului poate lua inițiativa în a vorbi despre măsurile pozitive care vor ajuta la eliminarea stereotipurilor și imaginilor negative despre persoanele cu dizabilități. Dacă doriți să primiți mai multe informații legate de acest subiect, vă rugăm să contactați CAFE.

M:4

Comunicarea eficientă

O comunicare eficientă este esențială atunci când se oferă asistență unui client, iar acest lucru este cu atât mai important în cazul unor persoane cu dizabilități, precum cele nevăzătoare sau cu vedere limitată sau persoanele cu dizabilități de auz parțiale sau totale (vezi secțiunea J pentru mai multe detalii).

Atunci când se vorbește despre lucruri care o interesează, este important să vă adresați direct persoanei cu dizabilități și nu persoanei care o însoțește. De asemenea, asigurați-vă că maniera în care vă adresați este respectuoasă. Încercați să faceți un pas înapoi, să vă așezați ghemuit sau să stați jos atunci când vorbiți cu o persoană în scaun rulant, pentru ca aceasta să vă vadă cu ușurință, fără să fie nevoită să își încordeze gâtul sau să se uite în sus. Este posibil să fiți nevoit să vă mutați într-o zonă mai liniștită pentru a ușura comunicarea.

Aveți grijă să ascultați. Dacă o persoană are dizabilități intelectuale sau de vorbire, poate fi necesar să așteptați mai mult decât în mod obișnuit, pentru ca aceasta să reușească să explice, să întrebe sau să dea un răspuns. Nu ar trebui niciodată să terminați propozițiile altei persoane. Ascultați întotdeauna cu atenție și răbdare ceea ce persoana respectivă spune, iar dacă nu înțelegeți, nu vă temeți să o rugați să repete ce a spus. Ca alternativă, repetați ceea ce credeți că ați înțeles pentru a vă asigura că ați auzit corect ce s-a spus.

Persoanele cu dizabilități de auz parțiale sau totale pot fi nevoite să citească pe buze. Dacă este așa, stați față în față atunci când vorbiți și nu vă ascundeți gura sau fața. Rețineți că lumina puternică a soarelui sau umbrele pot estompa expresiile feței, făcând cititul pe buze dificil. Vorbiți clar, folosind propoziții simple, scurte, dar cu viteză și tonalitate normală, cu excepția cazului în care persoana respectivă a cerut în mod special să îi vorbiți mai tare sau mai rar. Dacă persoana respectivă nu a înțeles ce ați spus, nu ezitați să repetați sau să reformulați cele spuse. Unele persoane cu dizabilități de auz parțiale sau totale și cele cu dizabilități intelectuale pot înțelege mai bine dacă folosiți și gesturi sau o hartă arunci când oferiți instrucțiuni, iar dacă nu v-ați făcut înțeles, propuneți comunicarea cu ajutorul hârtiei și pixului. Atunci când vă adresați unei persoane cu dizabilități intelectuale, este foarte important să folosiți propoziții pozitive, simple, precum „Căutați zona de vizionare?” în loc de „Nu sunteți în căutarea zonei de vizionare, nu-i așa?”.

M:5

Asistarea unei persoane cu dizabilități

Nu presupuneți că o persoană cu dizabilități are nevoie de asistență doar pentru că are o dizabilitate. Poate să fie pur și simplu o persoană care se descurcă perfect în ritmul și felul său, chiar dacă dumneavoastră vi se pare că face un efort. Întrebați întotdeauna înainte să acționați, iar dacă persoana respectivă spune că nu are nevoie de ajutor, nu vă impuneți asistența și nu vă supărați că oferta dumneavoastră a fost refuzată.

Fiți anticipativ și oferiți ajutor acolo unde considerați că este necesar, însă nu atingeți niciodată o persoană cu dizabilități sau echipamentul său de mobilitate fără permisiune. Este nepoliticos și le poate afecta echilibrul. Dacă o persoană cu dizabilități vă cere ajutorul pentru a ajunge în zona cu locuri sau la oricare altă facilitare, iar dumneavoastră nu puteți părăsi postul, chemați unul dintre colegii dumneavoastră pentru a vă ajuta.

Dacă o persoană în scaun rulant vă solicită ajutorul, întrebați mai întâi unde dorește să meargă, iar apoi avertizați-o atunci când sunteți pe cale de a împinge scaunul rulant.

Atunci când însoțiți o persoană nevăzătoare sau cu vedere parțială, permiteți acesteia să vă țină de antebrâu și să

meargă alături de dumneavoastră. Descrieți întotdeauna calea sau traseul pe care mergeți, de exemplu „După câțiva metri vom întoarce la stânga” sau „Suntem pe cale de a ajunge la niște trepte”. Atunci când ajungeți la destinație, anunțați persoana cu dizabilități unde se află și, dacă este necesar, rugați un alt membru al personalului să o preia.

Dacă persoana cu dizabilități are un câine-călăuză, ea poate prefera să meargă singură pe lângă dumneavoastră. Câinii-călăuză sunt special antrenați și nu este indicat să îi atingeți, să îi mângâiați, să îi hrăniți sau să le distrageți atenția atunci când lucrează.

Cel mai important lucru este să nu vă temeți de persoanele cu dizabilități. Acestea nu se vor supăra dacă ați comis o greșeală, atâta timp cât le tratați cu respect și înțelegere.

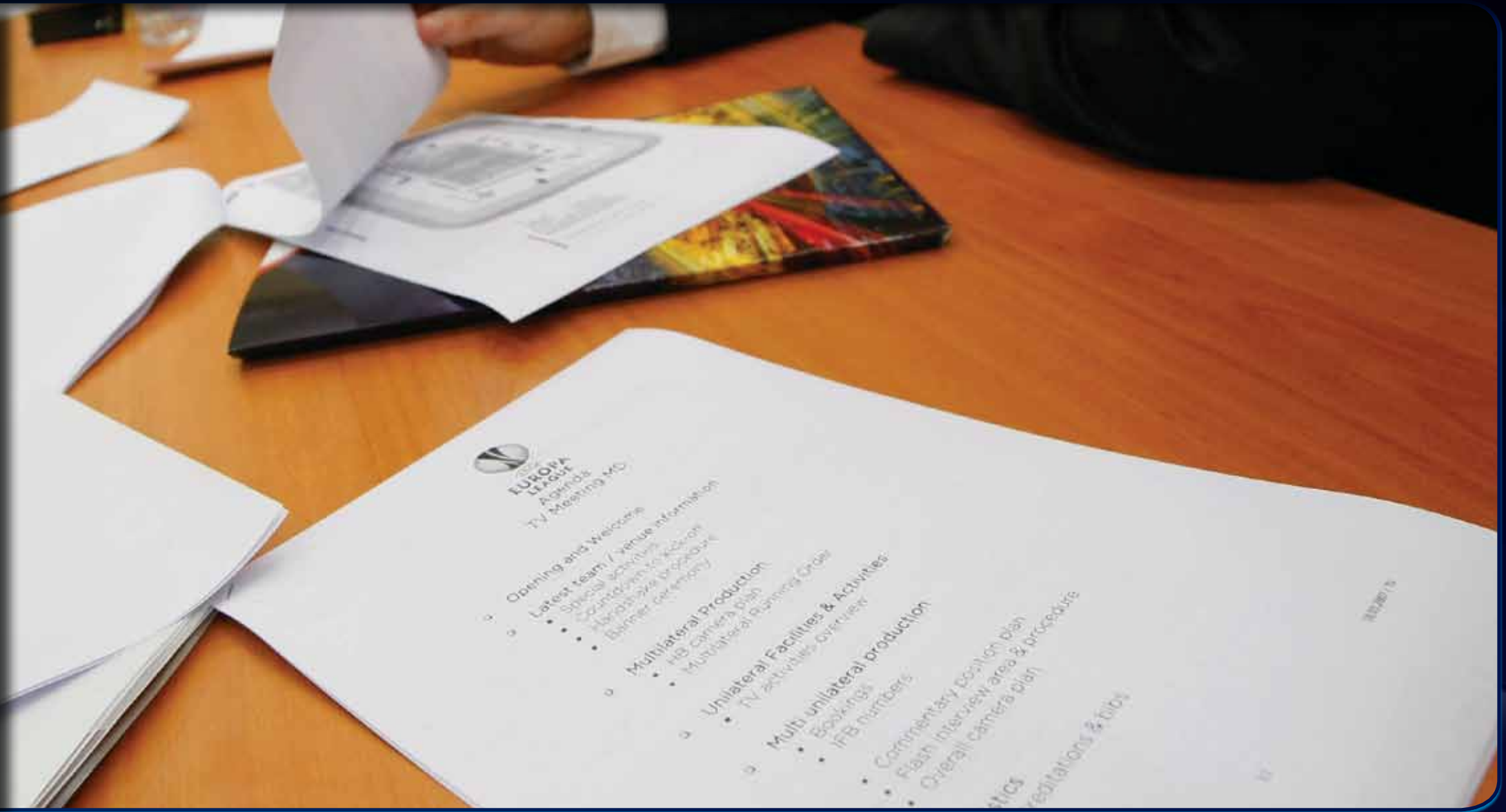

N

STUDII DE CAZ

N:1	Cazul 1	106
N:2	Cazul 2	107
N:3	Cazul 3	109
N:4	Cazul 4	110
N:4	Cazul 5	112

EUROPA LEAGUE
Agenda
TV Meeting MO

- Opening and Welcome
- Latest team / venue information
 - Special activities
 - Countdown to kickoff
 - Hospitality procedure
 - Banner ceremony
- Multilateral Production
 - IFB camera plan
 - Multilateral Planning Circle
- Unilateral Facilities & Activities
 - TV activities overview
- Multilateral production
 - Bookings
 - IFB numbers
 - Commentary position plan
 - Flash interview area & procedure
 - Overall camera plan
- Mics
- Rehearsals & folds

18/07/2017 15

Următoarele studii de caz ilustrează bune practici privind îmbunătățiri ale designului, folosind cluburi și locații fictive. Acestea au fost adaptate (cu permisiune specială) din Ghidul Marii Britanii Privind Stadioanele Accesibile (UK Accessible Stadia Guide). Unul din acestea este inclus în Raportul Tehnic CEN CEN/TR 15913:2009 privind facilitățile pentru spectatori. Este recunoscut faptul că nu există două locații sau proiecte identice, indiferent dacă sunt proiectele vechi sau noi ale unor stadioane, însă multe aspecte sunt transferabile. Fiecare studiu de caz încearcă să prezinte o abordare totală, ce include accesul, parcarile, biletele, circulația și mișcarea și, cel mai important, soluții bune de vizionare.

N:1

Cazul 1

Descriere: Un nou stadion cu o capacitate de 50.000 persoane, situat în afara orașului, cu legături feroviare și rutiere bune și servicii locale de autobuz. Terenul prezintă o diferență de nivel de 2 metri de la nord la sud și o parcare cu timp limitat, pentru 100 de autovehicule. Există parcări auto publice în diverse locații pe o rază de 2km.

Plan de accesibilitate și rezumat: Consultantul privind accesibilitatea a elaborat o declarație de intenție și un plan de accesibilitate, în colaborare cu echipa de design și clubul respectiv. În plus, arhitecții și echipa de design au lucrat îndeaproape cu organizațiile locale și clubul suporterilor cu dizabilități pentru a agreea un proces de consultare privind accesibilitatea, care să permită monitorizarea fiecărei etape de design și de construcție. S-a convenit ca o listă

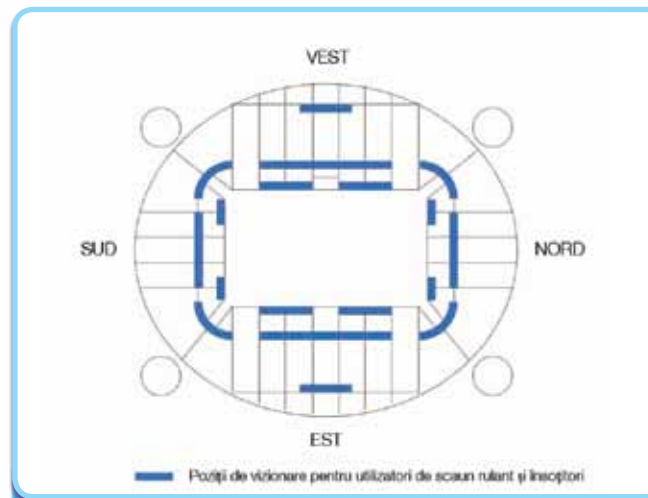
de verificare a accesibilității să documenteze acest proces de consultare cu utilizatorii. Planul de accesibilizare va fi monitorizat și revizuit în mod regulat.

Transport: Există puncte de sosire ale autocarelor și mașinilor pasagerilor cu dizabilități, ce includ disponibilitatea unui vehicul accesibil care asigură transportul persoanelor de la parcarile auto publice desemnate. Există 12 spații de parcare pentru persoanele cu dizabilități (mai mult de 6% din totalul locurilor de parcare).

Accesul în incintă: Intrări desemnate cu intrări la nivelul căii pietonale.

Circulație și liberă mișcare: Scări accesibile, rampe și lifturi către nivelurile superioare.

Facilități de asistență: Toalete accesibile și zone cu răcoritoare aflate în proximitatea zonelor de vizionare dedicate persoanelor cu dizabilități. Zonele de vizionare

Ilustrația cazului nr. 1 (nu este la scară) *

sunt răspândite și situate într-o varietate de poziții în cadrul stadionului, inclusiv în zonele pentru familii. Spectatorii cu dizabilități aflați în vizită vor fi așezați lângă fanii echipei favorite. O dispunere flexibilă ce include locuri cu confort sporit și acces facil disponibile în diverse zone pentru a deservi spectatorii cu dizabilități (care nu sunt utilizatori de scaun rulant) și câinii lor călăuză.

Informații și indicatoare: O abordare coordonată în ceea ce privește informațiile și signalistica, ce include rezervarea biletelor pentru spectatorii cu dizabilități, facilitățile disponibile în ziua meciului, localizarea zonelor de vizionare și facilități de asistență. Comentarii de meci accesibile. Plan de siguranță și evacuare. Instruirea personalului (cu privire la persoanele cu dizabilități și accesibilitatea).

Locuri pentru spectatorii cu dizabilități:

Spații pentru persoanele în scaun rulant (cu locuri pentru înșoțtori): 230 (1.400mm²)

Locuri cu confort sporit (și acces facil): 230* (minim 500 x 760mm)

*Amplasare flexibilă care permite suplimentarea

Amplasamentul spațiilor pentru persoanele în scaun rulant:

Tribuna de Vest: 50 la nivelul superior și 20 la nivelul terenului de joc

Tribuna de Est: 50 la nivelul superior și 15 la nivelul terenului de joc

Tribuna de Sud: 43 la nivelul superior și 10 la nivelul terenului de joc

Tribuna de nord: 32 la nivelul superior și 10 la nivelul terenului de joc

TOTAL (inclusiv locuri pentru însoțitori): 230

- 230 locuri cu confort sporit răspândite pe întregul stadion la nivelurile inferioare și intermediare.
- Adăpostul jucătorilor și al oficialilor situat în zona cu locuri, tribuna de est.
- Toate spațiile pentru persoanele în scaun rulant sunt proiectate pentru a oferi un câmp vizual bun atunci când suporterii fără dizabilități se ridică în picioare. Valoarea C: 90.
- Locația flexibilă a toaletelor și zonelor cu răcoritoare în funcție de numărul clienților (suporterii în deplasare).

N:2

Cazul 2

Descriere: Un stadion nou cu o capacitate de 10.000 persoane, cu 3.000 de scaune și 7.000 de locuri în picioare (acoperite). Planul de dezvoltare pe termen lung include posibilitatea unei tribune cu locuri pe latura estică a stadionului. Situat la periferia orașului la o distanță de 5 kilometri de cea mai apropiată gară. Există un bun serviciu de transport cu autobuzul, care este suplimentat în zilele în care au loc meciuri. Stadionul este înconjurat de întreprinderi din industria ușoară și câteva zone rezidențiale, având o parcare pentru 150 de mașini și posibilitatea utilizării zonelor de parcare locale în zilele în care au loc meciuri. Împrejmuirea terenului este înclinată cu aproximativ 4 metri de la vest la est.

Plan de accesibilitate și rezumat: Clubul și-a vândut stadionul deja existent, situat în centrul orașului și se mută pe un teren ce permite o creștere substanțială a capacității, atât pentru spectatorii care stau jos cât și pentru cei care stau în picioare. Facilitățile de asistență și activitățile comerciale vor include și un club pentru sănătate și fitness. Consultațiile și discuțiile cu un forum de accesibilitate (organizațiile locale și clubul suporterilor cu dizabilități) au stabilit și agreeat un proces de consultare privind accesibilitatea noului proiect. Scopul acestuia este includerea de facilități pentru persoanele în scaun rulant și de locuri cu confort sporit pentru suporterii cu dizabilități, împreună cu introducerea comentariilor descriptive audio pentru spectatorii cu dizabilități de vedere parțiale sau totale. Consultantul privind accesibilitatea și echipa

de design vor pregăti o declarație de intenție și un plan de accesibilitate ce vor fi revizuite și evaluate pe întreg parcursul construcției și dezvoltării noului stadion. Împreună cu forumul de acces se va conveni asupra unei liste de verificare a accesibilității ce va fi utilizată pentru a monitoriza și înregistra acest proces de consultare cu utilizatorii. Facilitățile și serviciile vor fi și ele revizuite și monitorizate după finalizare și o dată ce sunt puse în funcțiune.

Transport: Avizul autorităților locale de planificare urbană include un „plan de călătorie verde”. Clubul va furniza, pe lângă serviciul local de autobuz, și un serviciu accesibil de microbuze ce asigură transportul de la gara principală și a dobândit acordul fabricilor locale pentru a folosi spațiile suplimentare de parcare în zilele în care au loc meciuri. Vor fi asigurate puncte de sosire acoperite în apropierea intrărilor pentru pasagerii cu dizabilități și pentru autocare, cu 15 locuri de parcare accesibile pentru persoanele cu dizabilități și 2 pentru angajați.

Accesul în incintă: Intrări dedicate cu acces la nivelul căii pietonale.

Circulație și liberă mișcare: Rampe și scări accesibile către tribuna de est. Scări și lifturi către nivelul superior al clubului și către locurile de vizionare.

Facilități de asistență: Toalete și zone cu răcoritoare accesibile situate la fiecare colț al stadionului și sub tribune.

Zone de vizionare: Poziționate în diverse locații ale stadionului, la nivelul terenului de joc și în cadrul zonelor cu locuri. Spectatorii cu dizabilități aflați în vizită vor fi așezați împreună cu fanii echipei favorite. Asigurarea spațiilor pentru câinii-călăuză. Toate locurile pentru persoanele în scaun rulant vor fi situate în spațiile de vizionare de la nivel

superior și la nivelul terenului de joc, cu câmp vizual bun, în situațiile în care spectatorii se ridică în picioare în timpul meciului sau în timpul perioadei de încălzire a jucătorilor.

Informații și indicatoare: O abordare coordonată în ceea ce privește informațiile și signalistica, ce include rezervarea biletelor pentru spectatorii cu dizabilități, facilități accesibile disponibile în ziua meciului, amplasamentul zonelor de vizionare și a locurilor cu confort sporit. Comentarii și programe accesibile în ziua meciului. Instruirea personalului (cu privire la persoanele cu dizabilități și accesibilitatea).

Locuri pentru spectatorii cu dizabilități:

Spații pentru persoanele în scaun rulant: 42 (1.400mm²)

Locuri cu confort sporit: 42* (minim 500 x 760mm)

*Amplasare flexibilă care să permită suplimentarea

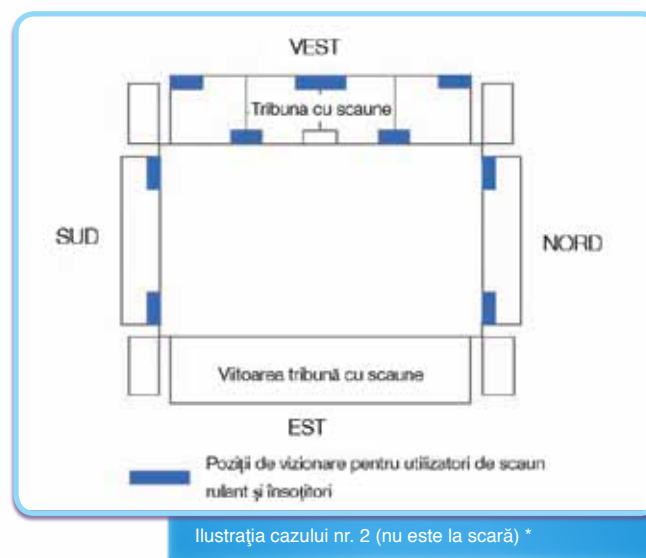
Amplasamentul spațiilor pentru persoanele în scaun rulant:

Tribuna de Vest: 20 la nivelul superior și 10 flexibile la nivelul terenului de joc

Tribuna de Sud: 6 la nivelul terenului de joc

Tribuna de Nord: 6 la nivelul terenului de joc

TOTAL (inclusiv locuri pentru însoțitori): 42

Ilustrația cazului nr. 2 (nu este la scară) *

- Locuri cu confort sporit situate în tribuna de Vest.
- Adăpostul jucătorilor și al oficialilor situat în zona cu locuri, tribuna de Vest.
- Toate spațiile pentru utilizatorii de scaun rulant sunt proiectate pentru a oferi un câmp vizual bun atunci când suporterii fără dizabilități se ridică în picioare. Valoarea C: 90.

N:3

Cazul 3

Descriere: Stadion existent, cu o capacitate de 22.500 persoane (toate așezate), construit în 1993. Propunerile includ o nouă tribună de 5.000 de locuri (sud), care să înlocuiască o tribună existentă de 2.500 de locuri. Stadionul este situat într-o zonă urbană a unui oraș mare cu legături feroviare bune (2 kilometri), însă cu drumuri locale congestionate și foarte intens utilizate. Există schimbări de nivel semnificative, de 5 metri, de la sud către nord. Stadionul are o parcare limitată pentru doar 120 de mașini, cu parcări administrate de autoritățile locale, aflate în apropiere. Parcarea mașinilor pe străzi nu este permisă în ziua meciului (cu excepția rezidenților).

Plan de accesibilitate și rezumat: Clubul are o politică ce impune oferirea unor zone de vizionare egale pentru suporterii cu dizabilități (inclusiv persoanele în scaun rulant și locurile cu confort sporit/cu acces facil) și lucrează îndeaproape cu clubul suporterilor cu dizabilități. Vechimea facilităților existente, construite în 1993, precum și nevoia de a furniza locuri suplimentare au determinat clubul să efectueze un audit al accesibilității, care va analiza toate aspectele legate de responsabilitățile clubului în privința accesibilității, în calitate de angajator și furnizor de servicii (pentru spectatori).

Auditul accesibilității: Principalele probleme și neajunsuri identificate includ căile de acces, intrările, lipsa indicatoarelor și a informațiilor, toalete și zone cu răcoritoare îndepărtate, lipsa vizibilității în anumite zone,

spațiu insuficient pentru utilizatorii de scaun rulant, locuri cu confort sporit insuficiente, circulația și libera mișcare către nivelurile superioare.

Dotări existente:

Spații pentru persoanele în scaun rulant, cu locuri pentru însoțitori: 100 (deficit de 65)

Locuri cu confort sporit: 165 (calitate slabă)

Propuse:

Spații pentru persoanele în scaun rulant, cu locuri pentru însoțitori: 165 (noi și îmbunătățite)

Locuri cu confort sporit: 165 (îmbunătățite)

Transport și parcare: Clubul va furniza un serviciu de transport accesibil de la parcările administrate de autoritățile locale, cu spații de parcare suplimentare pentru

persoanele cu dizabilități, disponibile pe străzi adiacente în ziua meciului. Va fi asigurat un punct de debarcare pentru pasagerii cu dizabilități. Există deja 15 spații de parcare pentru persoanele cu dizabilități.

Accesul în incintă: Vor fi instalate intrări dedicate cu acces la nivelul căii pietonale.

Circulație și liberă mișcare: Lifturi, rampe și scări accesibile.

Facilități de asistență: Toalete și zone cu răcoritoare accesibile suplimentare vor fi create ca parte a unui program complet de renovare și modernizare.

Zone de vizionare: Consultațiile și acordurile încheiate cu clubul suporterilor cu dizabilități, privind facilitățile limitate existente și restricțiile de construcție, au dus la crearea mai multor locuri pentru spectatorii cu dizabilități prin noul design al tribunei și la un program de lucrări în etape, în cazul tribunelor deja existente. Se vor asigura locuri pentru spectatorii cu dizabilități însoțiți de un câine-călăuză.

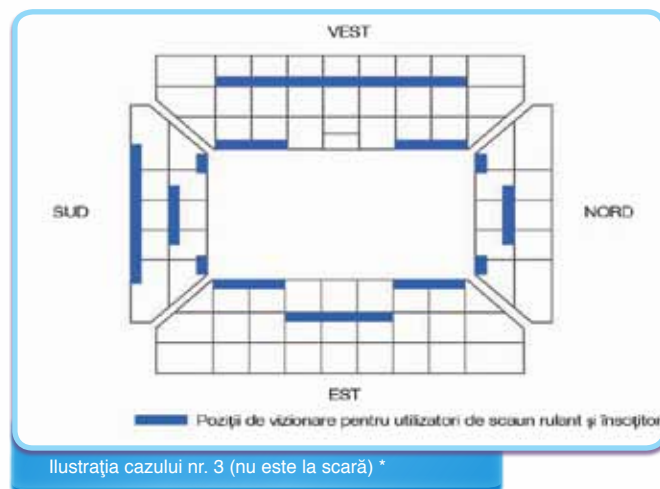
Informații și indicatoare: Vor fi introduse modalități îmbunătățite de rezervare a билетelor pentru persoanele cu dizabilități și o pagină web accesibilă. Vor fi implementate informații accesibile coordonate cu indicatoarele și signalistica pentru căile de acces. Instruirea personalului va fi îmbunătățită (cu privire la persoanele cu dizabilități și accesibilitate).

Locuri cu confort sporit: Numărul locurilor flexibile (pentru 165 de persoane cu dizabilități) poate fi mărit, dar concentrat în zone identificate. În plus, zonele pentru

Amplasamentul spațiilor pentru persoanele în fotolii rulante și pentru însoțitori:		Existente	Propuse
Tribuna de vest	Nivel superior	35	45
	La nivelul terenului	10	15
Tribuna de est	Nivel intermediar	20	18
	La nivelul terenului	10	15
Tribuna de sud (tribună nouă)	Nivel superior	Niciunul	35
	Nivel intermediar	7	10
	La nivelul terenului	4	6
Tribuna de nord	Nivel intermediar	10	15
	La nivelul terenului	4	6
TOTAL		100	165

familii vor fi localizate în spatele locurilor de vizionare de la nivelul terenului de joc, în tribunele de Est și de Vest.

- Adăpostul jucătorilor și al oficialilor va fi mutat în zona cu locuri din tribuna de Vest.
- Toate spațiile pentru persoanele în scaun rulant urmează să fie proiectate pentru a oferi câmpuri vizuale bune atunci când suporterii fără dizabilități se ridică în picioare. Valoarea C: 90.
- Modificările în tribunele existente vor necesita locuri de vizionare înălțate.

N:4

Cazul 4

Descriere: Stadion existent, cu o capacitate de 25.000 de locuri, cu zone cu locuri, construit în 1998. Propunerile includ o nouă tribună sudică acoperită, pentru 2.500 de spectatori, cu scopul de a o înlocui pe cea construită în 1985. Situat într-un oraș mare, într-o zonă care este în curs de restaurare prin construirea unui amestec de birouri rezidențiale, mici afaceri și un supermarket mare. S-a propus o nouă legătură feroviară a zonei, împreună cu un număr sporit de linii de autobuz dinspre alte zone ale orașului. Terenul include și o parcare pentru 300 de mașini. Îmbunătățirile stadionului includ modernizarea unor părți ale facilităților existente și construirea unor tribune noi.

Plan de accesibilitate și rezumat: Clubul susține crearea unui nou club al suporterilor cu dizabilități ce va fi implicat în proiect împreună cu managementul, un consultant privind accesibilitatea și o echipă de design. Clubul a solicitat un audit al accesibilității facilităților existente și a convenit asupra unui plan de accesibilizare. Planul va fi supus revizuirii și evaluării pe măsură ce lucrările de modernizare și construcție progresează.

Auditul accesibilității: Auditul accesibilității a identificat căi de acces limitate în incinta stadionului, insuficiente zone cu răcoritoare și toalete aflate în apropierea zonelor cu locuri, informații și indicatoare nesatisfăcătoare și nevoia de a mări spațiile pentru persoanele în scaun rulant și locurile cu confort sporit și acces facil pentru spectatorii cu dizabilități.

Dotări existente: Spații pentru persoanele în scaun rulant, cu locuri pentru însoțitori: 110 (deficit de 58)

Locuri cu confort sporit: 120 (deficit de 48)

- În plus, zonele pentru familii vor fi îmbunătățite și amplasate în spatele zonei de vizionare de la nivelul terenului, în tribuna de vest. Numărul locurilor cu confort sporit și acces facil pentru spectatorii cu dizabilități va fi mărit de la 120 de spații la 150 de spații (cu dimensiuni minime de 500mm x 760mm), în plan flexibil.
- Toate spațiile de vizionare urmează să fie proiectate pentru a oferi câmpuri vizuale bune atunci când suporterii fără dizabilități se ridică în picioare. Valoarea C: 90.

Transport și parcare: Termenul limită pentru o nouă legătură feroviară este incert, iar clubul a fost de acord să ofere spații de parcare suplimentare în parcare pentru persoane cu dizabilități existentă, cu îmbunătățiri ale punctelor de debarcare a pasagerilor cu dizabilități din mașini sau autocare. Clubul suporterilor cu dizabilități a primit asistență financiară pentru a achiziționa un autocar adaptat.

Accesul în incintă: Căile de acces pietonale și suprafețele acestora vor fi îmbunătățite.

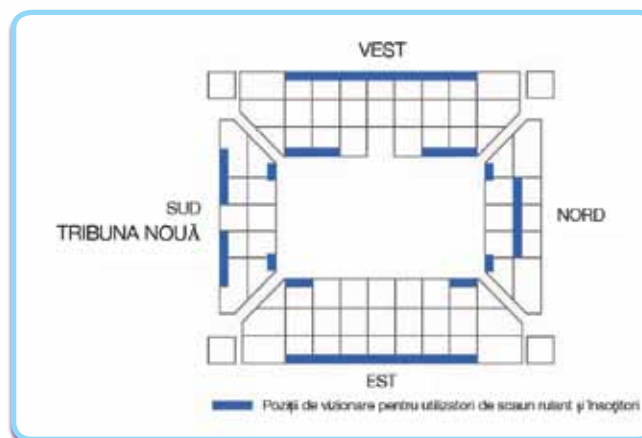
Circulație și liberă mișcare: Rampe și lifturi accesibile care vor deservi nivelurile superioare ale tribunelor de vest și de est.

Amplasamentul spațiilor pentru persoanele în scaun rulant și pentru însoțitori:		Existente	Propuse
Tribuna de vest	Nivel superior	30	40
	La nivelul terenului	20	15
Tribuna de est	Nivel intermediar	30	38
	La nivelul terenului	20	15
Tribuna de sud	Nivel superior	Niciunul	20
	La nivelul terenului	Niciunul	8
Tribuna de nord	Nivel superior	Niciunul	25
	La nivelul terenului	10	7
TOTAL		110	168

Facilități de asistență: Zone cu răcoritoare și toalete suplimentare (pentru persoanele cu dizabilități) vor fi disponibile în tribuna de vest și extremitățile tribunei de sud.

Zone de vizionare: Îmbunătățiri și o creștere a numărului zonelor de vizionare din tribuna de vest, cu locuri de vizionare înălțate.

Informații și indicatoare: Accesibilitatea paginii web va fi îmbunătățită și va fi implementată o abordare coordonată a informațiilor și a signalisticii accesibile. Oferirea spațiilor pentru câinii-călăuză.

Ilustrația cazului nr. 4 (nu este la scară) *

N:5

Cazul 5

Descriere: Stadion existent, cu o capacitate de 15.000 de locuri (pe scaune), construit în 1995. Stadionul nu are propuneri pentru extindere sau modernizare și este situat în apropierea autostrăzilor, cu orașe mari pe o rază de 50 de kilometri. Există un complex cu clădiri de birouri și un magazin de bricolaj în vecinătate. Cea mai apropiată legătură feroviară este la 8 kilometri distanță și există un serviciu de transport cu autobuzul către stadion. Terenul este în general nivelat în cadrul stadionului, dar parcare pentru mașini și autocare cu 300 de spații este situată pe o colină.

Plan de accesibilitate și rezumat: Clubul a primit plângeri din partea spectatorilor cu dizabilități legate de mai multe probleme de accesibilitate, printre care parcare, accesul către stadion și numărul limitat de locuri de vizionare accesibile. Conștient de declarația sa de intenție și de angajamentul de a furniza facilități și servicii accesibile, clubul a solicitat un audit al accesibilității. Auditul va analiza facilitățile, serviciile și politicile clubului cu privire la spectatorii, angajații (și voluntarii) și clienții săi cu dizabilități, atât în zilele cu meciuri, cât și în cele fără meciuri. De asemenea, auditorul va furniza un plan de accesibilizare care va evidenția îmbunătățirilor și lucrărilor de modernizare planuite și aflate în curs de finalizare.

Auditul accesibilității: Planurile de proiectare pentru îmbunătățiri și lucrările de modernizare au fost furnizate de către client (și de către arhitecți), inclusiv planurile

Amplasamente existente ale spațiilor pentru utilizatori de scaun rulant și pentru însoțitori:

Tribuna de vest	Nivel superior	35 (câmpuri vizuale reduse)
	La nivelul terenului	15
Tribuna de est	Nivel superior	20 (câmpuri vizuale reduse)
	La nivelul terenului	15
Tribuna de sud	Nivel superior	10
	La nivelul terenului	10

TOTAL 105 (deficit de 20)

Locuri cu confort sport 90 (deficit de 35)

Tribuna de est și vest

terenului, planurile aspectului exterior, secțiunile și planurile de înălțare. Facilitățile existente au fost verificate folosind o abordare de „parcurgere”, cu măsurători, descrieri și fotografii detaliate, care au evidențiat dotări ca rampele (și unghiul lor de înclinare), căile de acces, facilitățile, pozițiile locurilor, câmpurile vizuale, indicatoarele și așa mai departe. Această publicație a fost folosită ca referință a bunelor practici cu probleme majore și limite fizice, raportate precum urmează:

Transport: Introducerea în zilele cu meciuri a unui serviciu de microbuze accesibile care pornesc de la cea mai apropiată gară.

Amplasamente propuse ale spațiilor pentru utilizatorii de scaun rulant și pentru însoțitori:

Tribuna de vest	Nivel superior	35
	La nivelul terenului	10
Tribuna de est	Nivel superior	35
	La nivelul terenului	10
Tribuna de sud	Nivel superior	10
	La nivelul terenului	6
Tribuna de nord (la distanță)	Nivel superior	13
	La nivelul terenului	6

TOTAL 125

Parcare: Spații suplimentare de parcare pentru persoanele cu dizabilități urmează a fi oferite în apropierea intrărilor. Cele 10 spații existente vor fi suplimentate până la 18 (6% din 300 = 18), cu îmbunătățiri în ceea ce privește accesul pe rutele cu rampe de la parcare către stadion. Va fi adăugat un punct de debarcare acoperit pentru spectatorii cu dizabilități și pentru autocare.

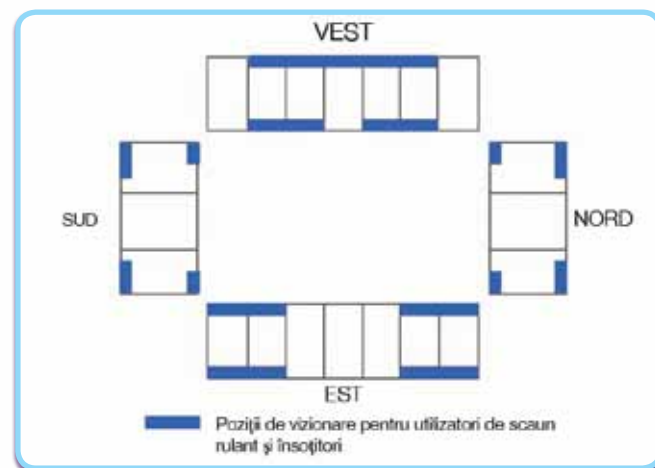
Accesul în incintă: Rutele de acces (cu pietriș) de la parcare auto vor fi refăcute cu suprafețe netede și vor fi introduse noi abordări de nivel, rampe și trepte accesibile.

Circulație și liberă mișcare: Urmează a fi instalate lifturi accesibile suplimentare în tribunele de vest și de est, pentru a deservi locurile de vizionare de la nivelul superior

și intermedii. Se vor îmbunătăți suprafețele, culorile și balustradele în zonele identificate, cu adăugarea unor geamuri la anumite uși.

Facilități de asistență: Se vor efectua îmbunătățiri în zonele cu răcoritoare, pentru a asigura accesibilitatea. Urmează a fi instalate toalete suplimentare pentru persoanele cu dizabilități, aflate în proximitatea zonelor de vizionare din tribuna de vest și est.

Informații și indicatoare: Pagina de web a clubului și aranjamentele cu privire la rezervarea biletelor trebuie să devină mai accesibile. Indicatoare și signalistică accesibilă

Ilustrația cazului nr. 5 (nu este la scară)

coordonate și semne ce indică rutele de acces trebuie să fie instalate în tot stadionul.

Utilizatorii de scaun rulant: Zonele pentru persoanele în scaun rulant au fost extrem de criticate de spectatorii cu dizabilități. Principalele plângeri au fost legate de numărul mic de spații disponibile și câmpurile vizuale reduse (în special atunci când suporterii fără dizabilități se ridică în picioare, în momente cheie ale meciului, precum cele în care se înscriu goluri). Au fost analizate mai multe opțiuni și soluții.

- În urma consultării cu organizațiile și clubul suporterilor cu dizabilități, a fost agreat un plan de așezare acceptabil pentru utilizatorii de scaun rulant. Acesta va oferi zone de vizionare suplimentare la nivelul terenului de joc și zone de vizionare înălțate îmbunătățite, la nivelurile superioare ale tribunelor de vest, est și sud și noi locuri la nivel superior în tribuna de nord, pentru spectatorii aflați în vizită. Lucrările vor avea loc în etape, timp de trei ani. Vor exista locuri suplimentare cu confort sporit și acces facil pentru spectatorii cu dizabilități (cu dimensiuni minime de 500mm x 760mm).
- Locurile cu confort sporit din tribunele de vest, est și nord vor fi amenajate cu spații pentru câini-călăuză.
- Toate spațiile de vizionare urmează să fie proiectate în așa fel încât să ofere un câmp vizual bun atunci când suporterii fără dizabilități se ridică în picioare. Valoarea C: 90.

- Programul de îmbunătățiri va fi desfășurat în etape, pe parcursul a trei ani.

Ilustrațiile cazurilor de la 1 la 5 au fost adaptate din Accessible Stadia Guide (Ghidul Stadioanelor Accesibile), cu mulțumiri către Football Licensing Authority (Autoritatea de Licențiere din Fotbal) și Football Stadia Improvement Fund (Fondul de Modernizare a Stadioanelor de Fotbal).

Mediu construit accesibil: Un mediu „construit” sau fizic, creat sau modificat astfel încât toate persoanele să se poată deplasa către, de la și în cadrul lui.

Locuri cu confort sport: Locuri cu spațiu suplimentar pentru picioare în fața sau pe laterala scaunului, pentru un câine-călăuză sau pentru o persoană care folosește un echipament pentru mobilitate, cum ar fi cârje sau cadre. Locurile pot să aibă și cotiere. Locurile cu confort sport ar trebui să existe, pe lângă spațiile pentru persoanele în scaun rulant, în tot stadionul, la capătul rândurilor. Acest tip de loc poate fi în egală măsură potrivit femeilor însărcinate sau persoanelor corpolente.

Informații oferite în format alternativ: Publicații scrise, pagini web și documente produse într-o altfel de tipăritură decât cea standard. Câteva exemple de formate alternative sunt fișierele text de pe un disc pentru computer, tipărituri cu font de dimensiuni mari, cărțile audio pe casete sau în format MP3, scrierea Braille, etc.

Aparat auditiv: Un aparat folosit de către persoanele cu dizabilități de auz parțiale, care intensifică sunetul, făcându-l mai clar și mai puternic și care, în unele cazuri, blochează sunetele de fundal și interferențele.

Barriere atitudinale: Atitudini, temeri, prejudecăți și presupuneri care împiedică realizarea unei interacțiuni semnificative, non-discriminatoare și incluzive între persoanele cu dizabilități și cele fără dizabilități.

Descriere audio: Un comentariu cu informații suplimentare pentru persoanele care nu au acces vizual la activitățile descrise. Aceasta furnizează o narațiune suplimentară ce descrie toate informațiile vizuale importante, precum limbajul corpului, expresiile faciale, decorul, acțiunea, îmbrăcămintea, culorile și orice altceva joacă un rol important în redarea imaginii, incintei, meciului, evenimentului sau ambianței.

Design lipsit de obstacole: O abordare a designului ce creează clădiri, sisteme de transport și medii exterioare care permit persoanelor cu dizabilități să le acceseze și să le folosească în mod independent, în siguranță, beneficiind de aceleași opțiuni ca oricine altcineva (vezi Design universal).

Mediu construit: Spații, infrastructuri și incinte create sau modificate, astfel încât oamenii să poată locui, lucra și socializa în cadrul lor. Exemple de medii construite pot fi clădirile, spațiile publice, transporturile, parcurile, străzile, monumentele, stadioanele, etc.

Însoțitor: Vezi asistent personal.

Hărțuri, abuzuri și infracțiuni motivate de ură, legate de persoanele cu dizabilități: Orice incident de hărțuire sau abuz ce este perceput, de către victimă sau o altă persoană, ca fiind motivat de ostilitate sau prejudecăți

bazate pe dizabilitatea existentă sau percepută a unei persoane.

Locuri cu acces facil: Locuri situate în zone ușor de accesat ale stadionului, precum cele situate la capetele rândurilor sau cele cu câteva trepte. Aceste locuri, ce ar trebui să fie disponibile în tot stadionul, trebuie identificate clar de către departamentul de bilete să fie disponibile la cerere.

Acces bun: Oferirea unui mediu fără obstacole și a unor schimbări aferente în politici, proceduri sau în mediul construit în sine, pentru a garanta că toate persoanele pot beneficia și participa la toate activitățile și evenimentele.

Inaccesibil: Orice incintă, activitate, serviciu, politică sau eveniment ce nu este pentru sau care exclude persoanele cu dizabilități, din cauza unuia sau a mai multor obstacole.

Incluziune: Implicarea activă a persoanelor cu dizabilități în toate nivelurile societății. Simpla prezență a persoanelor cu dizabilități nu este suficientă pentru a asigura incluziunea. O organizație, un program, un serviciu sau o locație este cu adevărat incluzivă atunci când persoanele cu dizabilități sunt prețuite și considerate a fi participanți cu drepturi depline, persoane care se auto-reprezintă, angajați și/sau clienți cu un simț al valorii, al apartenenței și al stimei de sine.

Viață independentă: Accesul la drepturi și oportunități egale, cu alegeri personale sau în calitate de consumator, astfel încât persoana să își poată exprima independența și să se poată integra și participa în totalitate în societate.

Bariere intelectuale: Obstacole care pot să împiedice o persoană cu dizabilități să înțeleagă serviciile și mediul în care se află. Aceste bariere pot include instrucțiuni complexe, signalistică de calitate slabă sau indicatoare de ghidare complexe.

Interpret: O persoană instruită sau certificată, care facilitează comunicarea dintre persoanele care nu vorbesc, nu aud sau nu înțeleg aceeași limbă. Interpretarea poate fi din engleză în franceză (de exemplu) sau din vorbire în limbajul semnelor, pentru persoanele cu dizabilități de auz parțiale sau totale.

Model medical al dizabilității: Definiții medicale ale dizabilității care concentrează atenția exclusiv pe individ și presupun că toate limitările sunt datorate diagnosticului medical sau patologiei persoanei. Conform modelului social de dizabilitate, modelul medical nu poate măsura impactul barierelor externe, de mediu sau sociale care limitează abilitatea oamenilor de a interpreta rolurile sociale „așteptate”.

Asistent personal sau însoțitor: Persoană care asistă o altă persoană, cu dizabilități, pentru a-i permite acesteia să

trăiască independent în casa și comunitatea sa. Persoana cu dizabilități ar putea altfel să fie limitată de bariere fizice, senzoriale, intelectuale sau psihologice. Un asistent personal sau însoțitor poate ajuta o persoană cu dizabilități în efectuarea funcțiilor zilnice, în auto-îngrijire, mobilitate și independență.

Bariere fizice: Obstacole materiale care ar putea împiedica persoanele cu dizabilități să aibă acces în clădiri, locuri publice sau la servicii. Aceste bariere ar putea include rampele abrupte, treptele și alte bariere permanente, temporare sau provizorii.

Bariere psihologice: Obstacole care ar putea împiedica persoanele cu dizabilități să se simtă în siguranță în mediul lor sau atunci când folosesc diverse servicii. Acestea ar putea include reguli și rutine rigide, spații închise și servicii inflexibile.

Subtitrări în timp real: Procesul prin care o persoană scrie pe un dispozitiv și/sau în stenografie, cuvintele rostite, iar acele cuvinte sunt mai apoi afișate pe un monitor, un ecran TV, un ecran video sau orice alt tip de dispozitiv audio-vizual, pentru persoanele cu dizabilități de auz parțiale sau totale.

Segregare: Practica de a îndepărta persoanele cu dizabilități din comunitățile lor, fie izolându-le sau separându-le de alții

fie tratându-le diferit pentru că au „dizabilități”. Segregarea este uneori folosită ca o soluție de management lipsită de imaginație și non-incluzivă la barierele fizice, senzoriale, intelectuale sau psihologice existente. Segregarea este considerată de către majoritatea persoanelor cu dizabilități a fi o soluție oferită de modelul medical, care izolează și încalcă drepturile lor de a alege.

Organizație de auto-reprezentare: Un grup local sau național de persoane cu dizabilități care vorbesc și militează pentru propriile drepturi. Astfel de organizații există peste tot în Europa, cu persoane cu dizabilități din ce în ce mai hotărâte să formeze propriile grupuri pentru a promova accesul egal și incluziunea.

Bariere senzoriale: Obstacole ce pot împiedica persoanele cu dizabilități să primească informații legate de servicii și mediul în care se află. Aceste bariere pot include alarmele sonore sau instrucțiunile audio, meniurile și indicatoarele scrise numai în format text standard.

Model social al dizabilității: Un cadru pentru înțelegerea dizabilităților din perspectiva limitărilor sau barierelor de mediu create de societate. Prin înlăturarea acestor bariere, persoanele cu dizabilități pot să își exprime independența și să se bucure de oportunități egale de participare în societate.

Bariere temporare/provizorii: Obstacole mobile în mediul „construit” sau fizic ce ar putea împiedica accesul persoanelor cu dizabilități. Acestea pot fi create de obiecte precum mobila, mașinile parcate sau orice alte bariere care pot fi mutate cu ușurință.

Serviciul de telefonie asistată: Un serviciu ce oferă asistenți de comunicare sau traducători care acționează în calitate de intermediari prin telefon, între persoanele care pot auzi și persoanele cu dizabilități de auz parțiale sau totale, persoane cu surdo-cecitate și/sau persoanele care au dizabilități de vorbire.

Design universal: O dezvoltare a ideii de design lipsit de obstacole ce acoperă nevoile tuturor membrilor societății, inclusiv ale copiilor și persoanelor în vârstă, pentru a crea un mediu cu adevărat accesibil și egal.

Universal accesibil: Accesibil în mod egal tuturor persoanelor. Această noțiune se poate referi la facilități, servicii, politici sau atitudini accesibile.

Referințe

1. Raport Tehnic CEN/TR 15913:2009 Facilități pentru spectatori – Criterii de dispunere a zonelor de vizionare pentru spectatorii cu nevoi speciale, publicat de Comitetul European de Standardizare (CEN) în august 2009. Acest Raport Tehnic, aprobat de CEN la data de 13 iulie 2009, a fost elaborat de Comitetul Tehnic CEN/TC 315. Membrii CEN sunt organele naționale de standardizare din Austria, Belgia, Bulgaria, Cipru, Republica Cehă, Danemarca, Estonia, Finlanda, Franța, Germania, Grecia, Ungaria, Islanda, Irlanda, Italia, Letonia, Lituania, Luxemburg, Malta, Olanda, Norvegia, Polonia, Portugalia, România, Slovacia, Slovenia, Spania, Suedia, Elveția și Marea Britanie.
2. Nota informațională 1 CAFE, disponibilă la adresa:
www.cafefootball.eu
3. Manualul de Referință „Build-For-All” – Intențiile Bune Nu Sunt Suficiente: Un ghid pentru implementarea accesibilității în mediile construite, prin intermediul Achizițiilor Publice. Vă rugăm să vizitați www.build-for-all.net pentru actualizări.
4. 2010: O Europă Accesibilă Tuturor, Raportul Grupului de Experți al Comisiei Europene, Octombrie 2003
5. Pagina web a Forumului European al Dizabilității (www.edf-feph.org)
6. Stadioane Accesibile: Ghid de bune practici privind proiectarea facilităților pentru a satisface nevoile spectatorilor cu dizabilități și a altor utilizatori, publicat în 2003 de către Football Stadia Improvement Fund (Fondul pentru Îmbunătățirea Stadioanelor de Fotbal) și de Football Licensing Authority (Autoritatea de Licențiere în Fotbal), Marea Britanie
7. Ghidul pentru Siguranță pe Terenurile Sportive, ediția a cincea, publicat în 2008 de către Departamentul pentru Cultură, Media și Sport, Marea Britanie
8. Manual Tehnic despre Accesibilitate: O Abordare Incluzivă a Jocurilor Olimpice și Paralimpice, publicat în 2009 de către Comitetul Paralimpic Internațional
9. Ghidul UEFA pentru Stadioane de Calitate, 2011

Producție: Publicat de către Uniunea Asociațiilor Europene de Fotbal (UEFA), Nyon, Elveția

Traducerea: Libero Language Lab, Radu Baicu, Anca Beudean pentru Fundația Motivation România

Tipărire: Artgraphic Cavin SA, Grandson, Elveția

Fotografii: UEFA, Getty Images, empics, SPORTSFILE, PA Archive

UEFA
Route de Genève 46
CH-1260 Nyon 2
Elveția
Telefon +41 848 00 27 27
Telefax +41 848 01 27 27
UEFA.com

Uniunea Asociațiilor
Europene de Fotbal

